

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Lapunk mai karácsonyi ünnepi számát a szokottnál is diszesebb kiállításban küldjük szét a magyar gazdáknak.

Eddigi kilencz évi működésünkre a legnagyobb megelégedéssel tekinthetünk vissza, mert törekvéseink iránt a gazdaközönség kezdettől fogva fokozódó mértékben nyilvánította megelégedését és bizodalmát, a mit a gazdaközönségnek az a pártatlan felkarolása bizonyít legjobban, a melyben lapunkat részesítette. Törekvésünknél sikere: hogy a „Köztelek“

a magyar mezőgazdasági érdekek hű tüköre és pártatlan előharczosa

legyen, csakis a gazdaközönség további fokozottabb pártfogásától függ. Hiszszük, hogy valamint lapunk a multban becsülettel igyekezett feladatát a magyar mezőgazdaság érdekeinek előmozdítása munkájában betölteni és ebben a működésében eredményeket is ért el, ugy a gazdaközönség a jövőben sem fogja pártfogását tőlünk megvonni, sőt a mai folyton sulyosbodó gazdasági helyzetben még nagyobb számban fog tömörülni azon zászló köré, a melyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a gazdai érdekek elősegítésére kibontott s melynek diadalra juttatása terén hivatalos lapjának nem kis része van. Ezért kérjük, ezért reméljük a gazdaközönség szellemi és anyagi támogatását a jövőre is.

Lapunk beosztásában a multhoz képest annyi változás van, hogy a „Tejgazdaság“ és a „Baromfiak“ melléklapok megszüntetésével, ezen fontos termelési ágak részére külön rovatokat nyitottunk. Iparkodni fogunk azt „szellemi részében és külső kiállításában“ a folyton fokozódó méltányos igényeknek megfelelőleg tökéletesíteni.

A „Köztelek“ lap szervezete a következő:

A „Köztelek“ az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület tanácsának felügyelete alatt áll.

Szerkesztőség: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztőtítkára.

Szakvezetők: Növénytermesztés: Cserhádi Sándor a m.-óvári m. kir. gazd. akadémia tanára. Dohánytermesztés: Kerpely Kálmán a debreczeni m. kir. gazd. tanintézet igazgatója. Gazdasági üzemtan: Hensch Árpád a m.-óvári m. kir. gazd. akad. tanára. Kertészet és szőlőművelés: Angyal Dezső a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet igazgatója. Állattenyésztés: Kovácsy Béla a kassai m. kir. gazd. tanintézet igazgatója. Állattáplálás: Cselkó István a m.-óvári m. kir. gazd. akadémia tanára. Tejgazdaság: Sierbán János orsz. tejgazdasági felügyelő. Baromfitenyésztés: Hreblay Emil m. kir. állattenyésztési felügyelő. Gazdasági jog: dr. Szilárd Ferencz köz- és váltóügyvéd. Állategészségügy és gyógyászat: dr. Hutyra Ferencz a m. kir. állatorvosi főiskola rektora. Talajjavítás, vízszabályozás és rétművelés: Kvassay Jenő földmiv. min. tanácsos, a m. kir. kulturmérnöki hivatal főnöke. Mezőgazdasági építéset: Száhlender Gyula a m.-óvári m. kir. hercegi urad. építész. Gazdasági vegytan: dr. Liebermann Leo az orsz. chemiai intézet igazgatója. Gazdasági ipar: Zalka Zsigmond a kassai m. kir. gazd. tanintézet tanára. Gazdasági növénytan (növénybetegségek, magismeret, élettan): Mezey Gyula a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémia tanára. Gazdasági rovartan és a kártékony rovarok elleni védekezés: Jablonowski József az áll. rovaratani állomás vezetője. Halászat: Landgráf János országos halászati felügyelő. Gazdasági gépészet: ifj. Sporzon Pál a debreczeni m. kir. gazd. tanintézet tanára.

Mint külön havi melléklet jelenik meg a „Gazdatisztek Lapja“ Jeszenszky Pál OMGE. titkár szerkesztésében. Közgazdasági cikkeinket, a melyek az összes aktuális kérdéseket felölelik, elsőrendű szakeroink és publicistáink írják.

Illusztrációinkat elsőrendű művészeink: Vastagh Géza, Büttner Helén, Goró Lajos, Meissl Ágost, Németh Lajos, Vladár Ernő, Zombory János készítik.

Gabonatudósításainkat a legnagyobb részletességgel a szerkesztőség állítja egybe; **szesz tudósítást** Goldfinger Gábor szeszgyári hivatalnok ad, a **budapesti marhavásárról**, valamint a **lovásárról** szóló tudósításainkat a székesfővárosi vásárigazgatóság adja, a heti vásárok árjegyzését pedig a Központi Vásárcsarnokban működő: „Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete“ szolgáltatja.

260 munkatársunk nevét lapunk más helyén közöljük.

Azt hiszszük, hogy a fenti óriási szellemi erő legjobb ajánlat a „Köztelek“ részére és a magyar gazdaközönség csak saját érdekében cselekszik, ha vállalatunkat felkarolja és terjeszti.

A „KÖZTELEK“ szerkesztősége.

Mai számunk 40 oldal.

szert műhelyét mindennemű, különösen
plókészletek
javítására.
TÁRON TART:
mezőgazdasági gépeket és eszközöket, restákat, okéket
3241
plókészleteket.
t, valamint az Első Magy.
plógarnitúrákat.
vező fizetési feltételek.

je Magyarországon

SAMU

2. szám.

gy Sack Rudolf világ-
ai eredeti minőségben
lam kaphatók:

ségű egyetemes és többvasu
s dombos talajra egyaránt
borba- és szórva vető-
épeimet

répavágó gépeimet.

y- és gőzhajtásra

mat a jelenkor legjobb
szerkezetű

ánypároló

den egyéb gazdasági gépe-
eszközöket,
árjegyzék és készséges
igazítások.

sek

vataiban

szám Köztelek.

ILMOS

körut 3. sz.

gyarországi vezér-

et (Thomassalak),

trágyát,

és kaintot.

t szavatolok.

kiszolgálás.

DAPEST,

emia-utca 10. szám.

t, petroleumot,

kékkövet, kén-

t, ponyvát, mű-

ségben.

A magyar gazdákhöz!

Az új országgyűlés képviselőházi tagjainak legutóbb történt megválasztása alkalmával örömmel tapasztaltuk, hogy a mezőgazdasági érdekeknek számos érdemes munkás férfja nyert a közbizalomból fakadó képviselői megbízatást. Ennek az örvendetes ténynek a jelentőségét nemcsak abból a szempontból kell megbecsülni, hogy ezáltal a parlament küzdő-porondján is az eddiginél számszerűsített hivatott pártolója lesz a mezőgazdasági érdekeknek, hanem főleg azt kell tekinteni, hogy felcsillanó fénye jelentkezik a magyar gazdai közvélemény tettekeszségének abban, hogy akkor, amidőn életbevágó érdekeinek képviseléről kell gondoskodnia, mellékes tekintetek félretételével tömörülni is tud és akar és a maga törekvéseinek hivatott szószólóit választja meg parlamenti képviselőül. Az örvendetes tényen az mitsem változtat, hogy a gazdatársadalomnak ebbeli törekvése nem mindenütt egyforma erélylyel nyilvánult és nem mindenütt vezetett a megfelelő kívánatos eredményre. A fő az, hogy a gazdai közvélemény megmozdult és a megfelelő helyeken érvényesíteni is tudta akaratát s ezáltal jogczimet szerzett magának arra, hogy érdekei az eddiginél fokozottabb mértékben jöjjenek figyelembe.

Erre pedig a legközelebbi jövő törvényhozási működésében kétszeresen szükség van. Szemben a német vámtarifa-javaslatlaltal, az ausztriai kiegyezés és az autonom-vámtarifa megalkotása minden egyes részletben a mezőgazdaság legvitálisabb érdekeivel ölelkezik. Egy-egy szándékos mulasztás, egy-egy észrevétlen tévedés a mezőgazdák millióinak milliókra menő károkat okozhat nem is pillanatnyilag, hanem a szerződések tartamának évei hosszú sorozatára. Ha valaha, úgy most nélkülözhetik a mezőgazdasági körök legkevésbé a tapasztalt, buzgó, körültekintő, éber és munkás törvényhozási képviselőiket, akikre soha nehezebb, de eredményeiben viszont áldásosabb munkálkodás nem is várhat. Segítve a kormányzat előzékeny jóakarátát, ellensúlyozva az ellentétes érdekek hatását, irányt adva a törvényhozás működésének és ellenőrizve azt, a magyar haza jobblétének valóban megalapítói lehetnek.

De a gazdatársadalomnak az eddig elért eredményekkel megelégednie nem szabad. A mostani kedvező helyzetet fel kell használni a megkezdett mű teljes kiépítésére. El kell érni azt — és ebben a gazdatársadalom minden tagjának egyforma munkás közreműködésére van szükség, — hogy a törvényhozás nyújtotta minden előny a társadalmi szervezetek csatornáin át a legszélesebb néprétegek szellemi emelkedésének és anyagi boldogulásának javára hasznosítható legyen, mert a gazdatársadalom működésének eredménye teljes és igazán áldásos csak akkor lesz, ha annak hatását legjobban a segítségre leginkább reászorult kisgazdák teljes mértékben élvezni fogják.

A társadalmi szervezeteknek teljesen ki kell építeniök a hitelnyújtás, a fogyasztás, a termelés, az értékesítés, a szakértelem növelése és az érdekképviselő szövetségi szervezkedésének nagy művét. Bele kell ebbe a szervezetbe vonni a nagybirtokost épügy, mint a kisgazdát, a szegényt a gazdaggal egyaránt épen azért, hogy a hatalmasabb erők a kisebbeket a közös cél elérésére segítsék, az anyagi boldogulás eszközeit megteremtsék és az általános kultúra és szociális béke áldásait fokozzák és állandósítsák.

A gazdatársadalomnak, amely az utóbbi években annyi jelét adta életrekelésének, meg kell alkotnia a társadalmi szervezkedés láncolatának azon tagozatait is, amelyek a legkisebb gazdasági egyénekből állanak és ezeket a tagozatokat összefüggésbe kell hoznia a már meglévővel. A községi gazdaköröknek szervezése és ezekben az anyagi érdekeknek a szellemi törekvésekkel kapcsolatba hozatala és a megyei gazdasági egyesületek irányító vezetése alá helyezése kell, hogy a gazdatársadalmi szervezetek, valamint ezek tagjai legközelebbi törekvésének célját képezze. Csak akkor, ha e szervezkedés teljesen kiépült, mondhatjuk el magunkról, hogy teljesítettük mindama kötelezett-ségeinket, amelyeket hazafiúi lelkiismeretünk minden magyar gazdától megkiván.

A mezőgazdasági érdekképviselő társadalmi szervezkedése államiségünk ezredéves örömnépe alkalmával a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének létesítésével biztatóan indult meg. A szövetség működése fennállásának aránylag rövid ideje alatt minden oldalról elismerést és tekintélyt vívott ki magának. Ezek az eredmények azonban igazán áldásosak csak akkor lesznek, ha a gazdai érdekeltség minden tagjának egyformán hozzáférhető lesznek. Ennek a megalkotására hívom föl ez ünnepélyes alkalommal gazdatársaimat, abban a reményben, hogy mint annyiszor a múltban, szavam ezuttal sem lesz a pusztában kiáltónak hatás nélküli szózata.

Budapest, 1901. karácsonykor.

Gróf Desseffy Aurél.

az OMGE. elnöke.

A boldogulás utja.

Bizonytalanabb karácsony alig virradt még a magyar gazdasági életre, mint épen a mostani. Az alacsony terményárak, az értékesítés általános nehézségei, az eladósodás ijesztő terjedése, a soknevű uzsoráskodás pusztításai a legutóbbi rossz termés nyomorúságaival tévezve gyöngítik és pusztítják szinte szemmel láthatólag, a magyar nemzet föntartó alapját: a mezőgazdaságot és verejtékes munkáit. Ilyen elerőtlenített állapotban vagyunk kénytelenek a külföldi yám- és kereskedelmi szerződések megújításába belemenni. Legjobb erőnket, legbecsesebb energiánkat elsorvasztotta a minden oldalról reánk zuduló nyomorúság és bátor harcosok helyett elgyengült, önbizalom nélküli kéregetőként állunk ellenfeleinkkel szemben.

Valóban kétségbe kellene esnünk, ha a remény sokszor csalóka, de mindig megnyugtató érzése föl nem keresne, hogy a jövő szebb képének előtüntetésével a multak szenvedéseieit kárpótlást nem ígérne. De ez a remény is csak akkor nem marad képzeletalkotta kártyavár, ha bizodalunkat el nem veszítve legjobb erőnket fölhasználjuk arra, hogy a részünkre kívánatos eredményt magunk is létrehozni segítjük. Ki kell bontakoznunk keleti fatalizmusunk kábitó karjaiból, a véletlen vaksors kedvezésére nem szabad számítanunk, hanem kemény munkával önmagunknak kell megteremtünk boldogulásunk létalapjait.

Az első föltétele a magyar gazda boldogulásának, hogy gazdálkodási rendszerét a mai kor színvonalának megfelelőleg állapítsa meg. A kellő szakértelem a mezőgazdaságban is a boldogulásnak époly föltétele, mint bármi más pályán. Szakitanunk kell végre általánosan az ósdi fölfogással, mely szerint az időjárás a legjobb gazda. A gazdasági tudomány és gyakorlati tapasztalatok ma már oly könnyen hozzáférhetők, hogy vétket követ el, aki azokat igénybe venni nem igyekszik. És a tanult gazdákra még azon különös köteletség is hárul, hogy tudásukat, tapasztalataikat, a nép fiaival is közvetítsék, mert a gazdasági haladás mértéke nem lehet egy pár mintaszerűen kezelt nagybirtok, hanem csakis az általános jobb gazdálkodás terjedése. A *szakértelem* terjedése és általános érvényesülése a jobb és több termény előállításában, tehát a jövedelem nagyobb mértékű szaporodásában fog nyilvánulni.

Az okszerű gazdálkodás módszereinek terjedése mellett a legfőbb polgári erénynek: a *szorgalomnak*, az *igénytelenségnek* és a *takarékosságnak* általános terfoglalása a magyar gazda boldogulásának további alapföltétele. A gazda semmiféle, akármily csekélynek látszó dolgában ne sajnálja a fáradságot, mert minden kicsinyesség egyformán fontossággal bír a lelkiismeretes ember szemében. Kemény munka kell minden vonalon, ha az eredménytelenség láttára sajátmagunknak

szemrehányást tenni nem akarunk. Ha emellett igényeinket mérsékeljük s a patriarchalis falusi élet nyújtotta élvezetekkel megelégszünk, többet mutatni a valónál nem akarunk, keresményünket megtakarítjuk, akkor sohasem jutunk a mesebeli tücsök sorsára, amely egész nyáron át a bőségben ugyan vígan zenél, de a télen koplalni kénytelen.

Szakértelem, szorgalom, igénytelenség, takarékoság azonban csak akkor fog teljes eredményt szülni, ha azok eredményét kellőképpen biztosítani tudjuk. Erre egyetlen eszköz: a *szervezkedés*, amely a közös célra törekvő erőket egyesíti. A gyöngét az élet küzdelmében az elmerüléstől megóvjá. Az üdvös kezdeményezéseket eredményre segíti. A fegyvertelent hatalmas védőpajzsral ruhazza föl.

A szövetkezeti szervezetek hazánkban is virágzásnak indultak immár; de hogy a termésük bő és gazdag legyen, minden alkalmas talajba el kell ültetni az áldást ígérő fákát. Hitel, fogyasztás, termelés immár általánosan kezdi megalkotni szervezeteit. Csak az értékesítés az, mi még mostoha gyermeknek látszik. Pedig nem az, sőt kell, hogy a legdédelgettebbé váljék s a legtöbbet és a legbőhatóbban foglalkozzunk vele, mert ezen fordul meg a gazda munkájának eredménye. Itt kell a magyar gazdáknak életrevalóságukat érvényesíteniök. Erre kell legfőbb igyekezetüket, legjobb tehetségeiket és legerélyesebb tevékenységüket fordítaniök. Mert az értékesítés eddig teljesen a gazda tevékenységének körén kívül esett, a gazda az érdekeivel semmi közösségben nem levő üzérkedők játékanak teljesen ki volt szolgáltatva. A legfőbb teendő ebből a rabszolgai állapotból kibontakozni és az önálló tevékenység terére lépni. De ezt egyes gazda sohasem fogja elérni, ehhez az összes gazdáknak egyértelmű szervezkedése szükséges.

Nem fellengző eszmék ezek, hanem tényleg meg is valósíthatók. Nézzük Németország példáját, ahol a gazdák közös akarattal és egyetértéssel a gabonaértékesítés szervezését oly sikerrel megoldották, hogy maholnap teljesen a maguk kezébe veszik országszerte ezt a fontos ügyet. Vagy Franciaországban, hol a katonai szükségleteket, tehát a legnagyobb fogyasztást is jóformán teljesen a gazdák közvetlenül elégítik ki. Nálunk is virrad már a hajnal. Az Orsz. Központi Hitel-szövetkezet kötelékébe tartozó gabonarakartár szövetkezetek a legszebben virágoznak. A tojás szövetkezeti értékesítése biztatván, megkezdődött.

Az ünnep munkazaj nélküli csendje bő alkalmat nyújt az elmélkedésre. Gondolkodjék kiki a maga körében alkalmazható módokról és eszközökről, melyekkel a boldogulás útján előre haladhat s az ünnep elmúltával a jól megérdemelt pihenést a lankadatlan munka váltsa föl.

Sz. Z.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

— Rovatvezető: Cserháti Sándor. —

Magyar vagy külföldi búzát termesztünk-e?

— Irtá: Cserháti Sándor. —

Néhány héttel ezelőtt egy közlemény jelent meg a buzarozsda tanulmányozásáról, mely tanulmány ugyan egy hajszálnyival sem vitte előbbre a rozsdakérdést és csakis azt állapította meg, amit már azelőtt is tudtunk, hogy a dunántúli tarbuza nem rozsdásodik meg annyira, mint a magyar buza, azonban ennek alapján vehemens támadást intéz azon elméleti gazdák ellen, akik azt állítják, hogy a magyar földre csak a magyar buza való. Nem reflektálnék ezen sok tekintetben tájékozatlanságot eláruló közleményre, ha nem tapasztalnam, miszerint azóta hol az egyik, hol a másik lapban jelenik meg egy-egy rövid közlemény, melynek végén mindig csak az mondatik; hovatovább tarthatlanná lesz az a nézet, miszerint a magyar földre csak magyar buza való.

Ez a kérdés rendkívül nagy horderejű és azért szükségesnek vélem azt egy kissé behatóbban tárgyalni.

Nevetséges dolog volna valamely növényfeleséghez csak azért ragaszkodni, mert az magyar, e dologhoz úgy vélem a hazafiságnak semmi köze. A helyesen gondolkodó gazda mindig azt a növényfeleséget fogja termesztetni, amely az ő viszonyai között állandóan a legnagyobb tiszta jövedelmet szolgáltatja, tekintet nélkül arra, hogy hazai-e vagy idegen.

Azt nem is lehet a magyar gazdaközönségnek szemére vetni, hogy csökönyösen ragaszkodik a magyar feleségekhez. A rozsnak, árpának, zabnak, tengerinek, burgonyának stb. számos külföldi feleséget termesztik hazánkban, részben igen jó eredménnyel. A schlanstadti rozsz Debreczen vidékén lassankint kiszorítja az ottan régóta honos, ugyanezt teszi más vidékeken a montagnei rozsz. A Hanna-árpa, a dúppai zab, a pignoletto és a löfogu tengerik egyre nagyobb területen természetnek. Méltán felvethető tehát a kérdés, hogy ezen tapasztalatokkal ellenkezőleg miért nem képesek az idegen búzák a magyar búzát kiszorítani?

Ha csak az elméleti gazdák állítanák, hogy a magyar földre magyar buza való, akkor a gyakorlati gazdák aligha tartózkodnának az idegen búzák termesztésétől, de nem termesztik azért, mert akik megpróbálták, kudarcot valottak vele. Sok gazda próbálta az idegen búzák egyik-másikat termesztetni, egyik rövidebb, másik hosszabb ideig, aszerint, hogy mikor volt olyan július, midőn a buza hirtelen érett, mert ilyenkor az idegen búzák besülnek, ocsut adnak s amint ez valakinél előfordult, felhagy az idegen búzával s visszatér a magyar buza termesztésére. Ez nem elméleti okoskodás, hanem a gyakorlat által igen sokszor beigazolt tapasztalat.

Nem mondok újat azzal, hogy hazánkban a korai érés e búzáknak elengedhetlen fontos tulajdonsága, nem hiszem, hogy akadna gyakorlati gazda a ki ezen állítás helyességét tagadáshba venné. A különbség az ország egyes vidékei között csak az, hogy az egyik vidéken korábban erő buza szükséges mint a másikon, de az egész országra áll az, hogy a későn érő búzafélék termése bizonytalan. Eddigi vizsgálataim alapján már meglehetősen biztossággal meg tudom jelölni azon vidékeket, amelyeken a korai érés a legszükségesebb és azokat, amelyeken néhány napi különbség nem sokat változtat az eredményen. *Minél apróbb szemű búzát terem valamely vidék, annál fontosabb a buza korai érése.* Ezen állítástom nagyobb számú buzavizsgálatra alapítom, mely vizsgálatokról majd egy későbbi alkalomkor számolok be. A magyar búzáknak több, különben eléggé ismert hátrányos tulajdonságaival szemben megbecsülhetlen nagy előnye, hogy korán ér, ez az

ánk legyen. Amig
erletek eredményét
mogatását nem tar
annyi frázisteljes

mondom most is,
ar buza való, és e
zdáknak legalább
m, hogy a magyar
yan, ellenkezőleg
nyekezünk a ma-
nesíteni. Jelenleg
folyamatban van
évben ismét két

gy nem sok idő
buzával minden
zágából, amelyek-
csak a magyar
enek az elhomá-

SZTÉS.

Béla.

gyar-erdélyi
la.

la.
a magyar-erdélyi
öztelek már évek
eret ver s ke-
ezen álláspont-
mégis szüksé-
alommal is rövi-
ár számos köz-
ondottunk.

gyar Alföldön s
talaji és égálji
zkodó, tehát a
főbb szarvasmar-
a szarvasmarha
or tartósan pára-
na nagyon is hi-
szervezetének,
kárára. De az-
ogy a mai előre
között, jelenlegi
helyét meg nem
— lassu fejlőd-
erog, ennek kö-
mert hasznosi-
amennyiben csak
ár mint tejelő,
ható a nyugati
Sokan vannak,
vitatni igyekez-
ugyanacsak ke-
amely legekla-
már a paraszt-
szarvasmarha
zőképességében
feledvén ter-
és égálji vi-
bé kedvezők s
ód sem meg-
állatait részesi-

azt javasoltuk
magyar-erdélyi
megjavítani, te-
ragy jobb teje-
ságukat, edzett-
nyitják, hogy e
ában elhangzó
na már e tekin-
sőt egy tapasz-
lékein maga a
fontosságát s
magas árákon
edés tekinteté-
s különösen a
felelőbb tartása

és ápolásával is igyekszik jobb és jobb ered-
ményeket elérni.

Különösen Erdélyben érettek el tehát e
téren számottevő eredmények, amennyiben ott
több nagytenyésztő is jó példával indult elől,
akiket ma már a kisebb tenyésztők s a nép
is követ. Ezen tenyésztetek közül különösen a
Sperker Ferencz szent-demeteri tenyésztete eme-
lendő ki, mint olyan, a mely a magyar-erdélyi
szarvasmarha gyorsabb fejlesztése terén leg-
először ért el figyelemre méltó eredményeket,
majd pedig a gróf Teleky Arvéd drassói teny-
esztete, amely utóbbi különösen is alkalmas
annak a bizonyítására, hogy a magyar-erdélyi
szarvasmarha fejlődése elég könnyen gyorsíth-
ható, mert az állatok havonta mázsálatván, a
nyert adatok nagyon is bizonyító erejűek. Mi-
után pedig mi ez alkalommal bizonyítani akar-
juk azt, hogy a gyorsabb fejlődésnek csaknem
olyan mérve érhető el a magyar-erdélyi szarvas-
marhánál is, mint a minő eléretett a nyugati
szarvasmarhánál, senki se vegye tőlünk rossz
néven, ha adatainkat az utóbb említett teny-
esztéből meritjük, a honnan ezeket készségesen
bocsátóiták rendelkezésünkre.

A drassói tenyésztet hét évvel ezelőtt léte-
sítettett, 1—1½ éves koru üszők összevásár-
lása után, a melyek Almássy-féle s más bikák
által lettek befedezve. Célul tüzetett e gulya
beállításakor mindjárt az egyedek gyorsabb fej-
lődése, ugy azonban, hogy ennek folytán az
állatok sem edzetségükből, sem szilárdságukból
ne veszítsenek. S ezen cél a legszebben el is
éretett és pedig nagyon egyszerű eszközökkel,
azzal t. i., hogy tovább tenyésztésre mindig a
leggyorsabban fejlődő egyedek használtattak, a
növendék állatok pedig megfelelőbb bánásmód-
ban és takarmányozásban részesültek. Hogy a
tenyésztői szakértelemmel mit lehetett gyors
fejlődés tekintetében elérni, azt bizonyítsák az
alábbi mázsálási adatok.

1896-ban a tenyésztetnek csak egy olyan
bikaborjaja volt, a mely egyéves korban a
300 kgrm élősúlyt elérte, 1899-ben azonban
már 12 drb haladta meg egyéves korában a
300 kgrm élősúlyt. Hat évi átlagban 88 drb
bikaborjunak születésükori súlya 28½ kg. volt,
ingadozván súlyuk 22—36 kgrm között; egy
hónapos korban súlyuk 60, 3 hónapos korban
117, 4—6 hónapos korban 160, 6—8 hónapos
korban 213, 8—10 hónapos korban 249, 10—12
hónapos korban 284, 12—15 hónapos korban
345, 15—18 hónapos korban 389, 18—21 hó-
napos korban 418, 18—24 hónapos korban
464, 2—2½ éves korban 560, 3¾ éves kor-
ban 760, 4¾ éves korban 850 kgrm. Az üszők
valamivel lassabban fejlődnek ugyan, de 24—27
hónapos korban elérik a 393 kgrmot, a mikor
bika alá is bocsátatnak. Az üszőborjuk 2 éves
korukig naponta 0.5 kg., a bikaborjuk pedig
0.65 kgrm súlyszaporulatot mutatnak.

Tekintettel arra a körülményre, hogy ez
eredmények az első hat év átlagát képezik s
hogy az eredmények évről-évre javulnak, hatá-
rozottan állíthatjuk, hogy a magyar-erdélyi
szarvasmarha elegendő alkalmazkodási képes-
séggel bír s kellő szakértelemmel és ápolással
fejlődése elég gyorsan fokozható.

Természetes dolog, hogy ilyen fejlődési
eredményeket tisztán csak szalma vagy pelyva
etetésével elérni nem lehet, nem csak a magyar-
erdélyi, de semmiféle szarvasmarhával sem.
Mindamellét nagyon mértékletesen lesznek ta-
karmányozva s egyáltalán nem hizlalva. A bor-
juk két éves korukig nyáron legelőn vannak,
téli jó minőségű szénát s e mellett ad-libi-
tum, de naponta legfeljebb 2 kgrm zabot kap-
nak. Kétéves koron túl az üszők erőtakar-
mányt nem kapnak, csak egy hónappal a leállítás
előtt s a szoptatás tartama alatt kapnak ismét
1 kgrm zabot. A borjuk télen is a nap jó részét
a szabadban töltik, a tehenek pedig s ugy
a növendék- és hágó bikák is, rendszeresen
lesznek igazva.

Hogy ezen tartásmód költségesebb mint
a szalmán való tartás, az bizonyos, de azután

tetemesen magasabb bevétellel is kapcsolatos.
A folyó évben a drassói uradalom eladott ösz-
szesen 22 dra bikát. Ezek közül „Sárkány”
(lásd műmellékletünk) 3 éves bikát egy erdélyi
uradalom vette meg 1500 koronáért. „Vitéz”
(lásd műmellékletünk) 2½ éves bika Orosz-
országba, a krimi félszigetre, Tauriába adatott
el 1500 koronáért. Más négy darab 1000 koro-
nával értékesített darabonkint, a 22 darab
bikáért pedig befolyt átlagában darabonkint
870 korona. Ugy hiszem, ezen összeg mellett
sokkalta nagyobb haszon maradhatott, mint a
mennyi megmarad egy 240 koronás bikánál,
még akkor is, ha az kizárólag szalmán ten-
gődött.

S hogy a szép magyar bikát, azt, a me-
lyik gyorsabb fejlődőképességében értékes tu-
lajdoságot bír, a kigazda is kezdi megbecsülni,
azt azon körülmény bizonyítja világosan, hogy
a vevők között két község is szerepelt, a kik
mindenike 1000 koronával fizette meg a vásá-
rolt bikát.

Gróf Teleky Arvéd drassói magyar-erdélyi
tenyésztetét csakugyan, mint követésre méltó
példát lehet mindenkinek odaállítani.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Egyszerű takarmányozási kísérle-
tek fejőstehenekkel.

Irtá: Cselkó István.

Az állatok takarmányozásánál néha oly
kérdések merülnek föl, melyek kísérleti uton
oldhatók meg legjobban, csak hogy ez nálunk
még nagyon kevésbé szokásos, mert kevesen
ismerik az egyszerű gyakorlati kísérletek tech-
nikáját, s annyi munkával járónak vélik azt,
hogy nem mernek belefogni. Pedig a gyakor-
lati kísérletezésnek oly egyszerű módszerei is
vannak, hogy minden értelmes gazda által
könnyen alkalmazhatók s miután többnyire
pénzbe vágó kérdéseket tudunk velük megold-
dani, megérdemlik, hogy mindannyiszor alkalm-
mazzuk is, valahányszor nagyobb kételyeink
vannak a fölött, hogy az általunk követett
takarmányozásnál jobbat követni ne lehetne.
Ezért időszerűnek tartjuk, hogy most, midőn a
szives olvasó jobban ráér az elmondandók
fölött elmélkedni, megbeszélés tárgyává tegyük
a fejőstehenekkel eszközölhető takarmányozási
kísérletek legegyszerűbb módját, és pedig oly-
formán, hogy bizonyos kérdést fölvetve, el-
mondjuk azt, hogy miképp járnánk el akkor,
ha gyakorlati kísérlettel akarnánk reá meg-
felelni.

Vegyük azt az esetet, hogy tejeladásra
alapított tehenészetünk van, melyben abrak-
takarmány gyanánt már évek óta tengerit
etetünk, de miután valahol azt olvassuk, hogy
a tehenek rendszerint hálásabbak az olaj-
pogácsa iránt, kételkedni kezdünk azon, hogy
a tengerietetéssel a leghelyesebb utat követjük
s ezért kísérleti uton szeretnénk megtudni,
hogy nem járnánk-e jobban, ha a tengerit el-
adva inkább olajpogácsát vásárolnánk a tehe-
nek számára. Ezt a kérdést nagyon csekély
fáradtsággal dönthetjük el akkor, ha tisztán
csak a tej mennyisége érdekel minket, ami a
fejőstehenekkel eszközölt gyakorlati kísérlete-
zéseknél rendszerint a legfontosabb is s azért
egyelőre ebből az egyszerű esetből kiindulva,
következésképp ejtjük meg kísérletünket.

Annyi friss fejős, vagy legalább annyi
még bőven tejelő tehenet választunk ki, hogy
lehetőleg 10 drbot vagy többet kapjunk össze
s azokat egymás mellé kötjük, hogy csak a maguk
takarmányát ehessék; most pedig két hétig
ugyanazt a takarmányt etetjük velük, mint a
többiekkel s azt a két hetet a kísérlet I. idő-
szakának vesszük. Ezután 2—3 napi átmenettel
olajpogácsával helyettesítjük a kísérleti tehenek
tengerijét, de a többi takarmányon nem változ-

tatunk s kísérletünk ezen II. időszakát szintén
14 napra terjesztjük ki, melybe a 2—3 napi
átmenetet is beleszámítjuk. Az olajpogácsa
mennyiségét úgy állapítjuk meg, hogy annak
pénzértéke megegyezzen az előbb etetett tengeri
pénzértékével, mert kísérletünkkel épp azt akar-
juk megtudni, hogy egyenlő takarmányozási
költségek mellett nem nyernénk-e az olajpogá-
csával több tejet, mint a tengerivel. Végre
ismét 2—3 napi átmenettel visszatérünk az I.
időszakban etetett takarmányra, vagyis a ten-
gerire s ennek az időnek a két első hetét
(beleértve a 2—3 napi átmenetet is) vesszük
kísérletünk III. időszakának, amivel a kísérletet
be is fejeztük. Az egész kísérlet tehát éppen 6
hétig tart s a tehenek ezen idő alatt mindig
ugyanazt a takarmányt kapják s csak az abrak
változik olyformán, hogy az első és utolsó két
héten tengeri, a közbeeső két héten pedig olaj-
pogácsa képezi azt.

Ezen idő alatt természetesen pontosan
megmérjük a kísérleti tehenek után nyert tejet,
de a mérést az egyes időszakok második heté-
ben eszközöljük csak, míg az első héten nyert
tejre részint az átmenet miatt, részint pedig
azért nem vagyunk tekintettel, mert a takar-
mánynak többnyire néhány napig tartó utóhá-
tása van, mely megbizhatatlanná teszi a követ-
kező időszak első napjainak fejési eredményét.

Ebből áll az egész kísérlet, mely mint lát-
juk, nagyon kevés munkával jár s a most meg-
ejtendő kombináció is épp oly kevés fejtörést
okoz nekünk, mert az a következő egyszerű
okoskodáson alapszik.

Borjazástól borjazásig tudvalevőleg foly-
ton hanyatlak a tehenek tejelőképessége, ami
meglehetősen egyenletesen következik be akkor,
ha a tehenek mindig ugyanazt a takarmányt
kapják. Ha mi tehát mindig a tengeri mellett
maradtunk volna, akkor a II. időszakban nyert
tej mennyisége valószínűen középhelet foglalt
volna el az I. és III. időszak tejmennyisége
között, de miután a tehenek a II. időszakban
olajpogácsát kaptak, a középnél több vagy ke-
vesebb tej egyenesen az olajpogácsának tud-
ható be. Tegyük föl, hogy 10 darab tehénnel
ejtettük meg a kísérletet s hogy azok adtak
tejet:

az I. időszak másodhatán	690 litert
a II. " " " "	680 " "
a III. " " " "	595 " "

Ha a tehenek a II. időszakban tengerit
kaptak volna, akkor valószínűen 642.5 l. tejet
adtak volna s így az olajpogácsa 37.5 liter,
vagyis tehenenkint s naponta 0.535 liter tej-
többletet eredményezett. Így tehát tisztába
vagyunk most már azzal, hogy miután a po-
gácsaetetés nem került nekünk többbe, mint a
tengerietetés, helyesen cselekszünk akkor, ha a
tengerit eladva, inkább olajpogácsát vásáro-
lunk, különösen ha tekintetbe vesszük azt is,
hogy az olajpogácsa — nagyobb nitrogéntar-
talmánál fogva — jobb trágyát is ad mint a
tengeri.

E kísérletünkhöz még a következő meg-
jegyzéseket fűzzük:

1. Minél jobban tejel a tehen, annál ér-
zékenyebb a takarmány hatása iránt s így min-
dig a legtöbb tejet adó tehenekkel kell az ilyen
takarmányozási kísérletet végrehajtani.

2. Miután a tejelőképességnek idő foly-
táni hanyatlása nem matematikailag, hanem
csak nagyjában fokozatos, a kísérlet eredmé-
nyében csak akkor bizhatunk meg, ha több
tehenet használunk hozzá, mert így jobban ki-
egyenlítődnek a tejelés hanyatlásában mutat-
kozó individuális eltérések.

3. A kipróbálandó takarmányokat le-
hetőleg nagymennyiségben kell a kísérleti te-
henekkel etetni, mert ezáltal oly szembetűnővé
válnak azoknak a tejelválasztásra gyakorolt el-
térő hatása, hogy azt nem homályosíthatják
el azon eshetőségek és hibák, melyek a gyako-
rati kísérletezéssel mindig együtt járnak. Így
pl. helytelenül járnánk el akkor, ha az előbb
megbeszélt kísérletünknél a megfelelő idősza-

kokban csak 0.5 kg. tengerit s annak megfelelő pénzértékű olajpogácsát etetnénk a tehennel drbonkint s naponta, mert a kevés tengeri s a kevés olajpogácsa hatásában mutatkozó eltérés nem mulja fölül a kísérlet hibáinak határait. Ezért tehát legalább is 1.5 kg. tengerit s a megfelelő mennyiségű olajpogácsát fogjuk használni, sőt esetleg többet is.

4. A tehenek összes takarmányának adagját úgy szabjuk meg, hogy azt mindig megessék, mert máskülönben a fogyasztott takarmány mennyiségében mutatkozó eltérések is hozzájárulnak a tej mennyiségében mutatkozó eltérések előidézéséhez.

5. A kísérlet folyamata alatt csak a kipróbálandó takarmányokat szabad egymással fölcserélni, de a többinek változatlanok kell maradni. Mert ha mi főntebbi kísérletünk alkalmával pl. a szénát is úgy változtatnánk meg, hogy előbb rétszénát, később pedig herét etetnénk, akkor két ismeretlennel lenne dolgunk s így nem tudnánk megmondani, hogy minő hatást tulajdonítsunk az olajpogácsának s minőt a herének.

Mi eddig csak a tej mennyiségére voltunk tekintettel, de kísérletünket úgy is intézhetjük, hogy a kipróbálandó takarmánynak a tej zsirtartalmára gyakorolt hatásáról is meggyőződünk. Ebben az esetben csak azzal töldjük meg kísérletünket, hogy azokon a napokon, amidőn a tej mennyiségét mérjük meg, annak zsirtartalmát, is meghatározzuk, a kísérlet végével pedig azt számítjuk ki, hogy hány kg. zsirt termeltek a tehenek az egyes időszakok második hetén, s hogy hány százalék átlagos zsirtartalommal bírt akkor a tej. De ez már háládatlanabb dolog, mint a kísérlet első fele, mert a takarmány kevésbé befolyásolja a tej zsirtartalmát mint annak mennyiségét, s mert a tejvizsgálatok is nagyon fölszaporítják a kísérlettel járó munkát. Oly tehenészetekben azonban, ahol meghonosították már a próbafejések alkalmávali tejvizsgálatokat, bátran kiterjeszthetik a kísérletet erre a kérdésre is, mert ott nemcsak hogy a tejvizsgálatra be vannak rendezkedve, de oly egyén is van, aki kellő jártassággal bír a tejvizsgálatokban.

A fejősteheneknél végre még egy harmadik irányban is nyilvánulhat a takarmány táphatása, s ezért ha figyelmünket mindenre ki akarjuk terjeszteni, a tehenek élősúlyának változását is meg kell állapítanunk. Ezt pedig leghelyesebben úgy eszközöljük, hogy a teheneket már a kísérlet megkezdése előtt hozzászoktatjuk a méréshez, ami 2—3-szori mázsálással rendszeresen elérhető, azután pedig minden időszak két utolsó s a következő időszak első napján mérjük meg a teheneket, s a három mázsálás átlagát vesszük az állatok azon időszakbeli vég-súlyának. A háromszori mázsálás szükségességének bizonyításával fölösleges itt foglalkoznunk, mert azt elég tüzetesen megbeszéltük már e lap idei 5. számának „A marhahizlálásra vonatkozó két közérdekű dologról” című közleményünkben, s most csak azt hangsúlyozzuk, hogy a ki a három egymásutáni napon való mázsálást sokalja, hagyja inkább abba az egész mázsálást, mert különben nagyon könnyen téves következtetésre jut a takarmánynak az állatok élősúlyára gyakorolt hatását illetőleg.

Ezzel a fejőstehenek legegyszerűbb takarmányozási kísérletével megismerkedve, még néhány példát beszélünk meg, ahol annak esetleg hasznát vehetjük. Ilyen eset pl. az, ha tisztába akarunk azzal jönni, hogy nem lenne-e célszerű a tehenekkel több abrakot etetni, mert a tehenekkel annyi abrakot tanácsos etetni, a mennyit tejükkel meg tudnak hálalni, de utóbbit pontosan csak kísérletileg állapítjuk meg, mert csak így tudjuk a tejelő-képesség természetes hanyatlását számbeli kifejezésre juttatni. Miután azonban ez a kérdés lehetőleg gyors megoldást kíván, 7 napig tartó időszakokra is oszthatjuk a kísérletet pl. úgy, hogy ma jutva eszünkbe, miszerint a dolgot jó volna megvizsgálni, a legrövidebb idő alatt

néhány jó fejőstehenet jelölünk ki, s azoknak holnaptól kezdve három egymásutáni napon megmérjük a tejét, a negyedik napon pedig pl. 1 kg. abrakkal töldjük meg az etetésüket, s most a tejet négy napig nem mérve, az 5-dik naptól kezdve megint három napig megmérjük, a minek megtörténte után az 1 kg-nyi abrakot ismét elhagyva, négy nap mulva megint három egymásutáni napon megmérjük a tejet. Így tehát a kevés munkával járó kísérlet mindössze csak 17 napig tart, s ha rövid tartama miatt valamivel kevésbé megbízható is, de céljainknak mégis megfelel, mert így jobban tájékozódunk az etetendő abrak mennyiségéről, mint midőn úgy próbáljuk ki az abrak többlet hatását, hogy annak etetési idejét nem ékeljük két egyenlő abrakolási időszakkal.

Okul szolgálhat továbbá a kísérletezésre az a kérdés is, hogy érdemes-e a cukorgyárban répaszeletet vásárolni, vagy hogy nem járunk-e jobban, ha a tehenek számára inkább csak takarmányrétát természetnénk, mert a szállítás nagyon megdrágítja a répaszeletet annak, aki messze gazdálkodik a gyártól. Kísérletezéssel ezt a kérdést is többnyire könnyen dönthetjük el, mert a számító gazda megtudja mondani, hogy mennyiért termeszti a répa q-ját, s a szeletről tapasztalásból tudja, hogy miibe kerül neki annak q-ja, ha pedig ezt a két adatot tudjuk, akkor csakhamar megállapíthatjuk azt is, hogy a répa vagy a szelet termeli-e olcsóbban a tejet. A kísérletezéssel itt természetesen szintén úgy járunk el, hogy a répat ugyanannyi pénzértékű szelettel, vagy megfordítva a szeletet ugyanannyi pénzértékű répával helyettesítjük, s azt a takarmányt mondjuk nézve előnyösebbnek, mely a tej mennyiségében mutatkozó természetes depressió tekintetbe vételével a legtöbb tejet eredményezi. E kísérlet megbízhatóságát növeli az, hogy a tehénnel nagyon sok répat vagy szeletet lehet etetni, minél fogva a kísérleti hibák igen háttérbe szorulnak a takarmány specifikus hatásával szemben.

Ugyanígy próbálhatjuk ki a burgonyát is, pl. oly vidéken, ahol a répa elég jól, a burgonya pedig igen jól megterem, s ahol kérdéses lehet, hogy répat vagy burgonyát természetünk-e a tehenek számára.

E néhány példát még többel is toldhatnánk meg, mert a megbeszélt kísérlet mindazon takarmányok kipróbálására használható, amelyeket oly mennyiségben etethetünk, hogy hasznavehető eredményre lehessen számítani, s miután kísérletünknek azon része, mely csak a tej mennyiségét veszi tekintetbe, nagyon kevés munkával is jár, mindazoknak ajánljuk, akik oly kérdéssel állanak szemben, melyet ily egyszerű uton is el tudunk dönteni.

TEJGAZDASÁG.

Rovatvezető: Sierbán János.

Tejgazdaságunk fejlődése 1901-ben.

Írta: Sierbán János.

A földmívelési kormányzat és a gazdaságszolgálat együttes tevékenysége folytán a tejgazdaság az elmúlt esztendőben örövendesen fejlődött.

A tejszövetkezetek 140-el szaporodtak, a régebben megalakultak pedig, valamint a vajtermelő központok üzeme is megizmosodott, ezenkívül egy külföldi magánvállalkozó Ujvidéken vajtermelő központot létesített.

A földmívelési miniszter kisbéri állami ménesuradalom Vasdinnye majorján egy új, tejgazdasági munkásokat képző iskolát létesített és a sárvári tejgazdasági szakiskolát kibővítette, miáltal ott több növendék nyerhet kiképzést.

A felsőmagyarországi sajtosok és juhturógyárosok üzeme emelkedőben van, minek folytán a növekedő belföldi fogyasztást már saját termékeinkkel vagyunk képesek fedezni s emellett esökkenő bevittel szemben, tej és tejtermék-kivitelünk jelentékeny, sőt az utóbbi években rohamos emelkedést mutat.

Ezzel kapcsolatosan számban és minőségben gyarapszik szarvasmarhatenyésztésünk s a tejszövetkezetek révén oly vidékeken is sikerült a kisgazdákkal megkedveltetni az állattenyésztést, ahol erre mindeddig semmi hajlandóság nem mutatkozott.

Figyelmet érdemel tejgazdaságunk fejlődésében különösen azon kedvező körülmény, hogy a tejtermékek minőségében is kiváló haladást konstatálhatunk. A központokban termelt vaj minősége a külföldön kellő méltatásban részesül s a magyar vaj, mely még rövid idő előtt ismeretlen, illetve hasznavehetlensége folytán teljesen mellőzött áru volt, ma kedvelt és keresett cikk a berlini vajbörzén. Sajjtaink minősége pedig a kényesebb izlést is kielégíti s kivitelre is alkalmas.

A termelés fokozásával rohamosan növekszik a belfogyasztás, ámbár az még mindig jelentéktelen, de az előjelekből itélve kedvező jövőt jósolhatunk, mert oly helyeken, ahol a tejszövetkezetek megalakulása előtt számba sem vehető vajmennyiségek fogyasztattak el, ma már egyes szövetkezetek termelése nagyobb részben vidéki szükséglet fedezésére szállítatik s a budapesti vásárcsarnok vajszükséglete is emelkedik.

A jobb áru termelésével és forgalombahozatalával a közönség izlése és igénye is fokozódik s több figyelmet fordít nemcsak a tejtermékek, de a tej minősége tekintetében is.

Sajnosan nélkülözzük ugyan még ma is a fővárosban is a tej forgalombahozatalát szabályozó rendeletet, de éppen a fogyasztóközönség igényeire való tekintetből, a forgalomba hozott tej, legalább a nagyobb vállalatokban, sokkal gondosabb kezelésben részesül, mint ennekelőtte. Kezdi a közönség is méltatni a jobb és tisztább kezelést, sokan tudják, hogy mennyivel jobb a szűrt, a pasztörizált, a gümőkörmentes és a sterilizált, valamint a gyermektej.

Nagyon természetes, hogy még sok időbe telik, míg ezen dolgok általánosan ismertekké válnak, de a multra való tekintettel meg lehetünk elégedve a fejlődéssel s különösen gazdasági szempontból, mert hiszen alig van már vidék, ahol a gazdák, ha egyebet nem, legalább érdeklődést ne mutatnának a tejgazdaság iránt s aki a magyar viszonyokat ismeri, az kétség-telenül ezt is eredménynek kell hogy tekintse.

Legjobban kiviláglik azonban tejgazdaságunk fejlődése a külkereskedelmi forgalomból, melyből egynéhány jellemző adatot csoportosítva mutatok be.

1892-ik évben volt a

	behozatal	kivitel
	k o r o n a	
tej...	29,560	2.406,600
vaj...	339,626	954,822
sajt és turó...	2.621,108	1.005,944
összesen...	2.981,294	4.367,366

kiviteli többlet tehát 1.386,072 korona.

1899-ben:

tej...	28,320	3.008,889
vaj...	259,800	3.636,190
sajt és turó...	2.676,650	2.210,070
összesen...	2.964,770	8.855,149

kiviteli többlet 5.890,379 korona.

1900-ban:

tej...	38,700	3.420,547
vaj...	236,755	5.172,525
sajt és turó...	2.496,740	2.584,328

összesen... 2.772,195 11.177,400

kiviteli többlet 8.405,205 korona.

Ezen hiteles számadatok szerint a kiviteli többlet emelkedett:

1892—1899-ig 4.504,307 koronával.
 1892—1900-ig 7.019,133 " "
 1899—1900-ig egy év alatt 2.514,826 koronával
 s ezzel szemben csökkent a behozatal:
 1892—1899-ig 16,524 koronával.
 1892—1900-ig 209,099 " "
 1899—1900-ig egy év alatt 192,575 koronával.

Amíg tehát hét év alatt a behozatal alig csökkent s a kivitel is csak $4\frac{1}{2}$ millióval emelkedett, addig az utolsó év alatt, amidőn már a megindított és cikkek elején jelzett tevékenység érvényesülni kezdett, a kiviteli többlet a hét évi $4\frac{1}{2}$ millió felül még $2\frac{1}{2}$ millióval növekedett, a behozatal pedig dacára a tekintélyes belföldi fogyasztás emelkedésének, $\frac{1}{5}$ -öd millióval csökkent, s ha a folyó évre vonatkozó és eddigelé ismeretes statisztikai adatokat veszem figyelembe, melyek szerint a kivitelünk ismét több mint két millióval fog növekedni, a behozatal pedig továbbá csökkenést tüntet fel; úgy azt hiszem, hogy megnyugodhatunk ezen annyira fontos gazdasági ágazatban elért sikereken és erőt meríthetünk a jövő év munkájára is, mert a legbiztosabb és leghathatósabb ösztönzésül szolgálhatnak a további kitartó tevékenységre az ilyen eredmények.

A fentebb közölt adatokból az is kitünik, hogy főleg vajkivitelünk fokozatos emelkedése növeli oly kedvezőleg kiviteli többletünket, ami amellel bizonyít, hogy tejgazdaságunkat a vajtermelésre kell berendeznünk és a szövetkezeteket is ez alapon kell a jövőben is szerveznünk, de egyúttal szervezésnél soha se téveszszük szem elől, hogy csak azon esetben leszünk képesek vajkivitelünket szilárd alapokra fektetni, ha a külföldi igényeknek megfelelő árut termelünk s ennél fogva a tejszövetkezeteket egyes vajtermelő központokkal együttesen szervezük, mert csakis ily módon vagyunk képesek egyöntetű és megfelelő minőségű árut termelni. Ha pedig figyelembe vesszük azon körülményt, hogy mai legjobb piacunk, a németországi magas vámokkal óhajt a vajbevétel ellen védekezni, úgy kétszeresen fontos a vajtermelő központok létesítése, mert az egyes szövetkezetekben termelt vajnak kivitele a magas vám életbeléptetése folytán lehetetlenné válik s ezen minőséggel és mennyiséggel távolabbi piacokon való elhelyezés kizártnak tekinthető.

A folyó évben Németországban nagy volt a vajkereslet, az ott uralgó száj- és körömfájás és takarmányhiány folytán. A jó árak következtében nálunk gomba módra szaporodtak a hivataln vaj exportőrök, akik rövid időre jobb árakat ajánlanak a szövetkezeteknek, csak hogy azokat a központokhoz való csatlakozástól visszatartsák és saját érdekeikben felhasználják, nem törődve azzal, hogy minő helyzetet teremtenek a szövetkezeteknek, melyek a pillanatnyi haszonért, a biztosabb és hosszabb lejáratu szerződéseiket visszautasítják. De alapos a remény, hogy ezen hivatalnok ép oly gyorsan fognak eltűnni, mint amilyen gyorsan fölbukkantak, s sikerülni fog vajtermelésünket az egész vonalon megfelelő és egyedül helyes irányba terelni s ezzel különösen a kisgazdák gazdasági üzemét belterjes irányba fejleszteni.

TALAJJAVÍTÁS.

Rovatvezető: Krassay Jenő.

Az első öntöző érdekelttség megalakulása Bihar vármegyében.

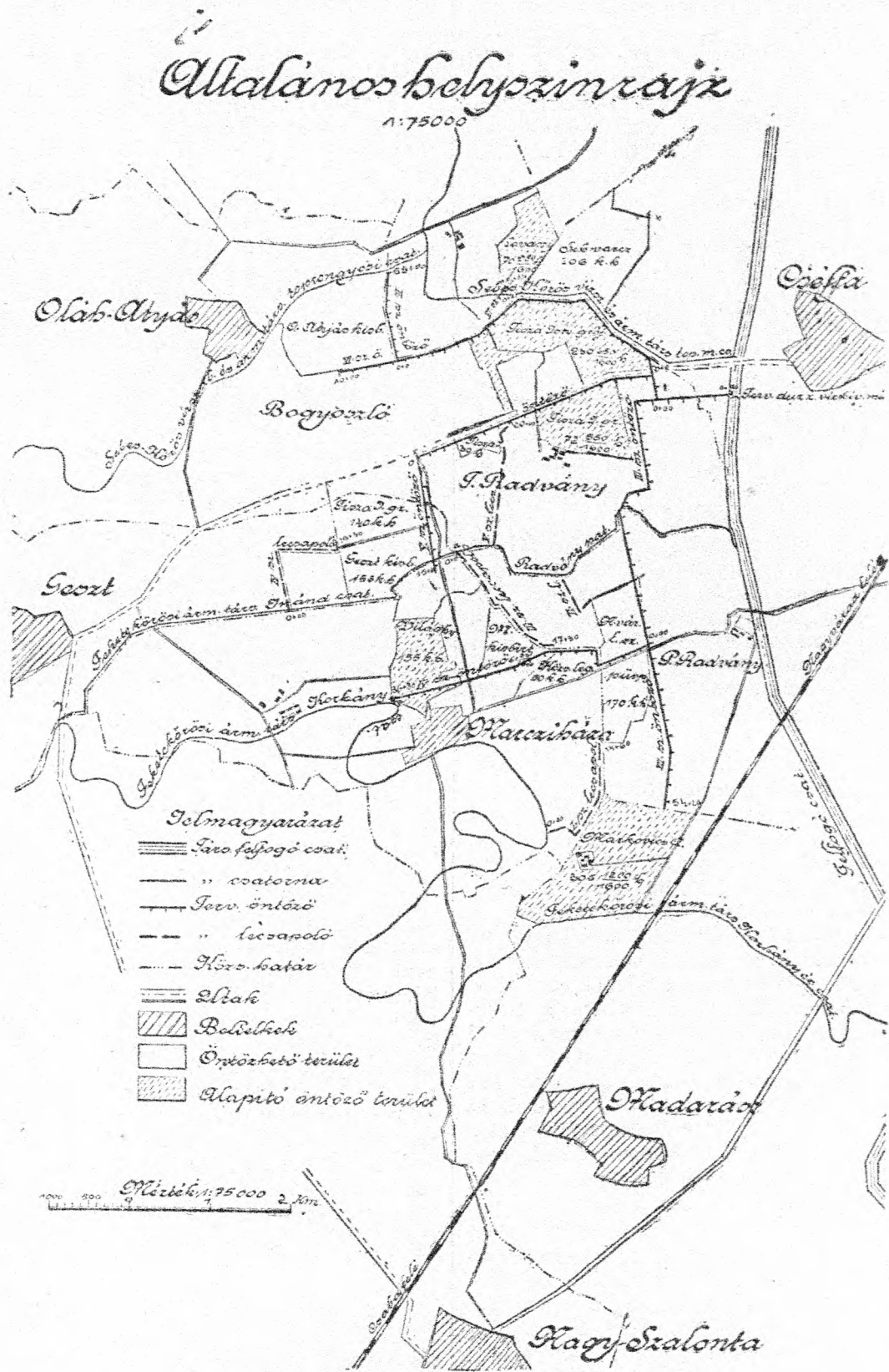
Irta: Kolozsváry Ödön.

Az 1900. évi XXX. vagyis a közérdekű öntöző-csatornákra vonatkozó törvényzikk megalakításánál az öntözésnek általában, de különösen alföldünkön nagyobb öntöző-csatornák létesítésével való fejlesztése lebegett a törvényhozás szemei előtt, miután alföldünk csapadék-

szegény vidékein a széna- és sarjtermésnek öntözővíz segítségével eszközölhető biztosítása és e célra az Alföldön nagy kiterjedésben található szikes területek felhasználása mintegy betetőzését fogja képezni azon munkálatoknak, melyek felszabadot meghaladó idő óta alföldi folyóink mentén az árvédelem és belvízlevezetés céljából végrehajtást nyertek, illetőleg közel állanak a végrehajtás befejezéséhez.

Azon birtokosok, kik dacára az 1900. évi XXX. t.-cz. alapján nyújtható állami támogatásnak, még mindig eléggé súlyos — alább részletezendő — terhek elvállalásával az első

egy felfogócsatorna segítségével ezen vizeknek a Fekete-Körösbe való elvezetését elhatározta és 1892-ben megkezdte, a felfogócsatorna vonalozását, máris azon előrelátással állapította meg, hogy az később a Sebes-Körösrel összeköthető, abból a csatornába élővíz vezethető és ezen élővízzel ártéri szikes területei öntözhetőek legyenek. Ezek után már 1897-ben folyamodott a társulat a földművelésügyi miniszterhez aziránt, hogy a felfogó-csatorna meghosszabbítására, az élővíz bevezetésére és az öntözhető területek öntözésére irányuló tervezetek kidolgozását az illetékes kulturmérnöki hivatal által eszközöl-

274. ábra. Fekete-Körös ármentesítő-társulat öntözött területe.

öntöző érdekelttség megalakulását lehetővé tették, e téren tagadhatatlanul az úttörő szerepet vállalták magukra és gazdaközönségünket bizonyosan érdekelné fogja, ha azon viszonyokról, melyek között az érdekelttség megalakult, már most tájékozódást nyer.

A Fekete-körösi ármentesítő társulat ármentesítő és belvízlevezető munkálatainak végrehajtásánál az öntözés későbbi megvalósítását mindig szem előtt tartotta.

Igy midőn a biharmegyei dombvidékről árterületére jutó felszíni vizeknek felfogását és

tessze, mely tervezetek a kérdést úgy oldották meg, hogy a Sebes-Körösből másodpercenként 6 köbméter élővíz a felfogó-csatornába kivezetessék és ezzel a társulat árterében fekvő 10,000 kat. hold kiterjedésű szikes rét- és legelőterület öntöztesse.

Ezen tervet a társulat elfogadta, elhatározta, hogy a felfogó csatorna meghosszabbítása és az élővíz kivezetésére előirányzott munkálatokra állami segélyt kér és egyelőre körülbelül 1000 kat. hold területen, amennyiben egyesek az öntözésre évenként ajánlkoznak, az

sajtósok és juhturó-
 n van, minek foly-
 asztást már saját
 ek fedezni s emellett
 tej és tejtermék-
 az utóbbi években
 amban és minő-
 arhatenyésztésünk
 oly vidékeken is
 edveltetni az állat-
 eddig semmi haj-
 zdaságunk fejlő-
 vező körülmény,
 égében is kiváló
 központokban ter-
 on kellő méltatás-
 melv még rövid
 usznavehetet-
 zött áru volt, ma
 erülni vajbörzén.
 nyesebb izlést is
 ohamosan növek-
 az még mindig
 itelve kedvező
 elyeken, ahol a
 előtt számba sem
 attak el, ma már
 nagyobb részben
 lttatik s a buda-
 te is emelkedik.
 és forgalomba-
 s igénye is foko-
 mesak a tejter-
 tetében is.
 an még ma is
 alombahozatalát
 a a fogyasztó-
 a, a forga-
 nagyobb vállalala-
 tésben részesül,
 aság is méltatni
 an tudják, hogy
 rizált, a gümö-
 t a gyermekek-
 még sok időbe
 an ismertekké
 ttel meg lehe-
 önösen gazda-
 aig van már
 nem, legalább
 gazdaság iránt
 ri, az kétség-
 hogy tekintse.
 n tejgazdasá-
 forgalomból,
 tot csoporto-
 kivitel
 n a
 406,600
 954,822
 005,944
 367,366
 korona.
 008,889
 636,190
 210,070
 855,149
 rona.
 20,547
 72,525
 84,328
 77,400
 rona.
 nt a kiviteli

öntözést megvalósítja. Miután pedig az államségélyt megkapta, elhatározta továbbá azt is, hogy a felfogó-csatorna meghosszabbítási munkálatának és a vízkivitelnek az állami segéllyel nem fedezett költsége megtérítése fejében az öntözésre jelentkező területek minden kat. holdja után 3 korona hozzájárulási összeget vet ki, hogy ez uton a társulat által a felfogó-csatorna meghosszabbításával befektetett költségek megtérülést nyerjenek.

A társulat által tervezett öntözési műveletet ezen stádiumában találta az 1900. évi XXX. t.-cz. életbelépte, midőn azután már a továbbiakra nézve ezen törvény rendelkezései voltak irányadók. A társulat ekkor elhatározta, hogy a törvényben megengedett módon öntöző érdekelttség szervezésével fogja a kérdést megoldani, azonban miután az előre kizártnak volt tekintendő, hogy az érdekelttség megalakulása az eredeti tervnek megfelelően 10,000 holdra terjeszszék ki, egyelőre egy 2000 kat. holdra kiterjedő érdekelttség szervezését fogja foganatosítani, azon reményben, hogy mint azt a törvény kívánja, ezek egy harmada vagyis 933 kat. hold belép az érdekelttségbe azzal a feltétellel, hogy a befektetési és fentartási évi járulékoknak felét magára vállalja, mert csak ez uton érhető el, hogy ezen járulékok másik felét a törvény felhatalmazása alapján az állam viselje.

A tervezet tehát újból átdolgozást igényelt és eredménnyel járt, mert a tervezet keretébe vont 2000 kat. hold kiterjedésű terület birtokosai közül négyen 748 kat. holddal beléptek az öntöző érdekelttségbe, és így az érdekelttség t. i. július havában megalakult.

Az öntöző érdekelttség keretébe bevont területeknek nemkülönben az alapító tagok gyanánt belépett birtokosok területeinek fekvését a mellékelt helyszíni 274. ábra tünteti fel. A felfogó csatornából a társulat 1200 liter vizet fog kivezetni, és ez a rajzban kitüntetett 3 főöntöző-csatorna segélyével lesz az egyes öntöző birtokosok között terület arányában elosztva.

Az esetben, ha a társulat az egész 2000 kat. hold kiterjedésű terület öntözéséhez szükséges öntöző- és lecsapoló-csatornákat azonnal létesítené, úgy az alapító tagok évi járuléka — figyelemmel arra, hogy az öntöző érdekelttség évi járuléka felét az állam viseli — 17 koronára adódnék ki. Miután azonban az alapító tagok 748 kat. hold kiterjedésű területe úgy fekszik az öntöző-csatornák mentén, hogy ennek megöntözése céljából nem szükséges az összes csatornákat kiépíteni, a társulat azon kérelemmel fordult a földmivelésügyi miniszterhez, hogy engedtesse meg nekik, miszerint egyelőre csak a szükséges csatornák kiépítésére szorítkozzék, mert az egyrészt az állami hozzájárulás is csökkenti, másrészt a tagok évi járuléka is kezdetben kisebb lesz, úgy hogy ez esetben a járulék eleinte 14 koronára szállana alá.

Ezen társulati járulékokon kívül az öntöző érdekeltteket terhelik a területeiken végrehajtandó belső berendezési munkálatok, melyek a már elkészített tervezetek szerint átlagban kat. holdanként 140 koronába kerülnek és amelyeknek évi fentartási költségei kat. holdanként 4 koronában lettek előirányozva.

Ugy hogy az öntöző érdekelttséget azon kedvezőbb esetben, ha a miniszter a munkálatok, fokozatos szükséghez mért, kivételéhez hozzájárul, kezdetben a következő költségek fogják terhelni.

a) a felfogó csatorna létesítéséhez való hozzájárulás czimén	3 kor.
b) öntöző érdekelttségi járulék czimén	14 "
c) belső berendezés amortizációja czimén	7 "
d) belső berendezés fentartása czimén	4 "
Összesen: 28 kor.	

mely összeg, ha az összes csatornák kiépítetténi fognak 31 koronára fog fölemelkedni.

Ha figyelembe vesszük, hogy ezen költséges munkálatok ma csak legeltetésre használható szikes területeken hajtathatók végre, továbbá, hogy az érdekelttségbe belépett területek 50 esztendőn belül vagyis még a munkálatok végrehajtására felvett kölcsön törlesztve nem lett, az érdekelttség kötelekéből nem léphetnek ki, csakis az esetben, ha helyettük ugyanolyan kiterjedésű idegen területek lépnek be a kötelekbe, úgy valóban méltányolnunk kell az alapítótagok azon elhatározását, melylyel bizva az öntözés által elérhető eredményben, a fentebb felsorolt és csekélynek épen nem mondható évi terheket 50 esztendőre kiterjedőleg magukra vállalták és az első öntöző érdekelttséget megalakították.

Még csak azt kívánom megjegyezni, hogy az érdekelttség keretébe vont területek egyharmad részben kisbirtokosok, egyharmad részben középbirtokosok és egyharmad részben nagybirtokosok tulajdonát képezik és hogy az alapító tagok sorába gróf Tisza István Radványpusztáján 300 kat. hold, Markovits Ferenc madarászi birtokán 3000 hat. hold, Lovassy Ferenc libárdi pusztáján 74 hold és dr. Zsilinszky Endre marcziházi birtokán 74 holddal léptek be, úgy hogy ezen 748 kat. holdon szerzendő és remélhetőleg eredményes tapasztalatok alapján lesz az öntöző érdekelttség fokozatos belépése várható.

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

Néhány adat háziszilvánk eredetéhez.

Irta: Angyal Dezső.

Az ismeretlen és homályos múltból még fentmaradt hagyományos szép szokásaink egyike az is, hogy a Megváltó születésének magasztos ünnepén a legtöbb családnál — szegénynél úgy mint gazdagnál — megjelenik a terített asztalon a mi háziszilvánk akár, mint aszalvány, vagy befőtt, akár mint „szilvás-patkó“, sőt itt-ott kedveskedő meglepetésül mostanáig nyers állapotban eltartogatva, vagy pedig étvágygerjesztőnek „szilvórium“ alakjában. Múltó tehát az a sokféle képen hasznos gyümölcs arra, hogy a jelen alkalommal vele foglalkozunk már azért is, mert minket még nemzeti kegyelet is fűz hozzá, amennyiben a diófa után leginkább ezt tekinthetjük a magyarság fájának. Ugyanis hitelt érdemlő adatok szerint honfoglaló őseink ezt is *Etelközből* hozták magukkal új hazájukba. Így tanította ezt a berlini egyetem néhai növénytan tanára, a nagy tudású Koch Károly dr., aki éppen a gyümölcsstermő fák és cserjék eredeti hazájának kikutatása érdekében utazott sokat. Ejeles tudós felolvasásaiban azt hirdette és meggyőző érvekkel bizonyította, hogy a háziszilvának ott van ősi hazája, a hol a magyarságé, a hol tehát *Emese* és anyánk álmodta szép nemzeti álmát: *Közép-Ázsia felföldjén, Turkesztánban, különösen pedig az Altái hegyláncz virágillatos, madárdalos völgyeiben*, hol még Koch tanár ott jártában és valószínűleg a jelenben is, vad állapotban gyümölcsözik ez a fa.

Azt is említi Koch, hogy Görögországban létekor ott még teljesen ismeretlen volt a mi háziszilvánk, tehát ez uton sem jöhetett hozánk és sem a régi görög írók, sem pedig a rómaiak, kiknek *Pannonia*, vagyis a mai Magyarország szinte egyik tartományuk volt, erről a szilváról meg nem emlékeznek. Csak egyszerre, mintegy 400 év előtti feljegyzések adnak arról hírt, hogy hazánkban a háziszilva nagy tömegekben terem. Már pedig, ha ez itt lelt volna eredetileg is, a római írók bizonyára felemlítették volna ép úgy, mint megtették ezt egyéb természetett növényekből.

Mindezekből tehát Koch jogosan vél arra következtetni, hogy ezt a szilvát a honszerző magyarság hozta magával.

Ha már most kiegészítjük ez adatokat azzal, hogy a házi szilva *magyaról teljesen fajazonos utódok keletkeznek* és hogy ősanynak a napon való aszalást nemcsak ismerhették, hanem azt gyakorolták is, úgy megvolna az elfogadható magyarázata annak is, hogy a napon szárított szilvában a magnak évekig megtartották csirázó, illetőleg életképességüket. Mikor aztán a honalapítás fáradaimai közben és azok után őseink pihenőt tartottak, előkerült az aszalt szilva is, melynek magvai természetesen elszóródtak. Az emberek és állatok a földbe taposták, hol csirába indulva fává növekedtek és az őstelevényben temérdek gyökérsarjat fejlesztve csakhamar erdőségeket alkottak. Ezek alapján nagyon valószínű, hogy őseink ilyen pihenőhelye lehetett a többek között: *Beszterce vagy Berzenze* környéke is, hol az első szilvások keletkeztek és innen kaphatta ez a szilvafaj nálunk eme még a jelenben is fennálló és nagyon elterjedt társneveket is.

Hogy a háziszilva őshazája eredetileg nem itt van, hanem csak itt honosodott meg, a felhozottakon kívül még egyéb adatok is támogatják, amelyek közül érdemesnek tartok még néhányat felemlíteni.

Tudvalevőleg eleink bejövetelekor szlávok lakták ez ország területét, kik, ha ismerték volna ezt a szilvát: bizonyára adtak volna neki önálló nevet is, nem azt, amit a jelenben is használnak. Ugyanis Szerbiában általában „*Magyarica*“ vagy „*Magyarska sliva*“ név alatt ismerik.

Sőt maga a „*sliva*“ szó is a magyar *szilva* szóból eredhet, ami szinte magyar eredete mellett bizonyít.

Épp úgy az is, hogy bosnyák szomszédaink „*Bistricanka*“ vagy „*Pozeskinje*“-nek nevezik, vagyis: *besztercei és pozsegai szilvának*. Amint tőlünk kelet felé terjedt, épp úgy vonult ez a szilva innen nyugotnak is, mely utóbbi tájon azonban sohasem birt az égalj kedvezőtlen volta miatt olyan jelentőségre vergődni, mint nálunk, vagy keleti szomszédainknál. Ez a körülmény, de meg az is, hogy rendkívüli hideg telek alkalmával még nálunk is gyakran a földszinreig lefagy, hogy aztán számos gyökérsarjaiban folytassa tovább életét: egy melegebb, tehát keleti származásra enged következtetni.

Mindehez még hozzájárul az is, hogy a mi háziszilvánk (*Prunus domestica* L.) növénytanilag is *teljesen önálló fajt képez* és semmivel nem okolható meg némelyeknek ama nézete, hogy ennek a szilvának az őse a kökény szilva (*Pr. spinosa* L.) volna, amely maga is *egy önálló fajnak a képviselője*. Így tehát minden elfogultságtól menten elfogadhatjuk Koch tanárnak amaz állítását, hogy a mi háziszilvánkat tényleg a honfoglaló magyarság hozta Európába, mely tettével örök hálára kötelezte az emberiség ama részét, amely e szilva felkarolásával jölethez, sőt nemzeti vagyonosodáshoz jutott.

Azt mindenki természetesen találhatja, hogy az idők folyamán a mi háziszilvánknak is mint minden más természetett növénynek, más szilvával való kereszteződése és a helyes kiválasztás, valamint az égalj, fekvés, talaj, sőt némileg a mivélés hatása következtében, többé-kevésbé használható fajtái is változatai keletkeztek. Ilyen becses *fajtája* annak a *besztercei muskotály szilva*, melyből egy kosárára való pár óra alatt olyan kellemes illattal tölt el valamely zárt helyiséget, hogy mellette minden mesterséges illatszert eltörpül. Ennek a mi házi szilvánknak egyik értékes *változata ismét a bosniai háziszilva*, amely az ottani kedvező égalj és a talaj behatása folytán a rendesnél nagyobbra nő és edesebbé lesz ugyan, de *önálló fajtát* nem képez. Éppen e miatt hasonló viszonyok között teljesen egyező változatok találhatók nálunk is, miért mint ez pár év előtt megtörtént, nem szükséges Boszniába

mennünk és saját szilvánkat onnan visszahonosítanunk.

A mi háziszilvánk legértékesebb változata tagadhatatlanul a sötét violaszín héjú és lehetőleg nagy gyümölcsű, amelyet minden szilvatermesztőnek kiválasztva kell szaporításra használni. Ellenben a fakó színűket és apró termésűeket a gondos termesztő szilvásából kizárja, mert ezek úgy a nyers szilvának, valamint az aszalványnak az árát egyaránt csökkentik. Befejezésül még csak azt óhajtom felemlíteni, hogy nyersfogyasztásra a mi házi szilvánknál jobb, ízletesebb és egészségesebb az összes szilvafélék között egy sincs. Becsüljük meg tehát őseinktől ezt a reánk maradt áldásos örökséget; ültessük mind ama helyekre, hol tenyésztési feltételei megvannak. Ápoljuk szeretettel és tartsuk fent kegyeletes érzéssel, hogy mi reánk is hálával gondoljanak késő ivadékaink!

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

A Czárán-féle kettős törekrázó-villa.

Írta: Sporzon Pál.

Midőn a „Köztelek” szeptember havi számaiban a „Léggazdaságosabb cséplés” című cikksorozat megjelent, annak egyik részlete

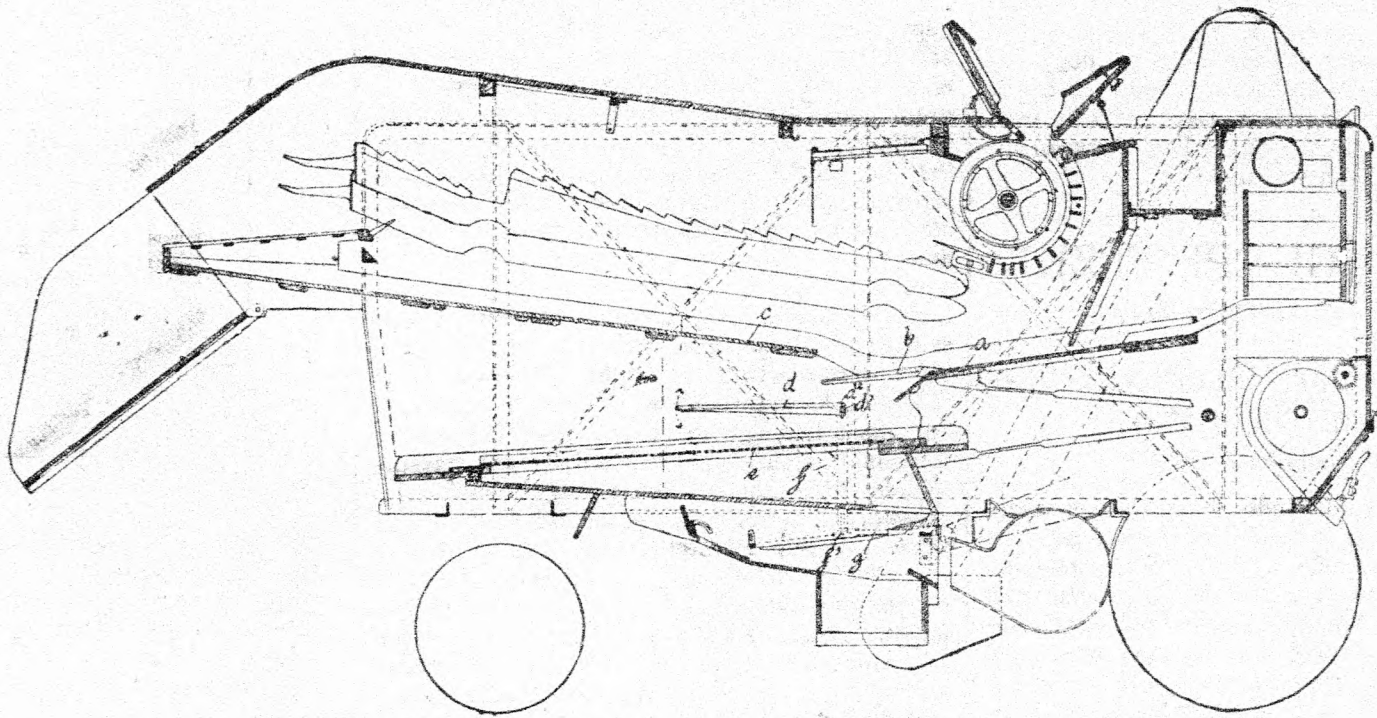
törek-rostára, akkor meg éppenséggel képtelen az jó munkát végezni. Mindhárom eset előfordul ugyan egy cséplési idény alatt ugyanegy gazdaságban és ha teljesen új, modern cséplőgép dolgozik, ügyes hozzáértő gépész keze alatt, még akkor is kikerülhetlen a magvesztés a törekrosta tökéletlen munkája következtében. Hát még ha régi géppel, kevésbé ügyes vagy gondos felügyelet mellett történik a cséplés!

Ezerekre megy a veszendőbe jutott gabona métermázsa száma, százezerekre megy az elvesztett gabonaérték ára évenként, az országban. Hisz az olyan gabonavesztés, mikor egy munkanap alatt a törekebe 200 kg. mag vész el, fel sem tűnik! Pedig az egy gépnél 10 nap alatt 2000 kg. magvesztés csak 12 korona árban is már 240 korona veszteség. Az országban dolgozó körülbelül 10.000 cséplőgépnél a minimális 10 munkanap alatt e fel nem tűnő veszteség két millió négyszázezer korona készpénzvesztést jelent Magyarország gazdaközönsége kárára.

E nagy szám szinte hihetetlennek tűnik fel, pedig sajnos, egyáltalán nem nagyítás az, hanem szomorú valóság. A kételkedők számára még mindig van kész bizonyíték ott, ahol a töreket külön kazalba rakják. Tessék megvizsgálni a töreket, a benne talált gabona mennyiségéből nem lesz nehéz következtetést vonni a veszteség nagyságára. Vagy tessék megfigyelni, hogy a gazdasági udvarokat és szérűskertet télen át ellepő madársereg hol tanyáz leg-sűrűbben? A törekkazalon! mert ott talál leg-

igen egyszerű. A 275. ábrán a dob alatt lévő a kis rázó asztal végére van erősítve mereven a b felső törekrázó villa. A dobról közvetlenül bejutó törek az a lapon végigcsuszva b rázó készülékbe jut, mely egymás mellé fektetett b rázó pálcákból áll s mely az a csuszólappal együtt előre s hátra felé való mozgást végezve, már részben áteresztí nyílásain a kisebb töreket és a gabona egy részét az alatta levő c törekrosta felső szélére. A rajta maradt hosszabb törek adagoként szétrázva kerül a d második rázó villára, mely ugyancsak egymás mellé fektetett hosszabb rázó pálcákból áll. Erre jut rá a szalmarázókból kihullott és a c csuszó lapon végigjött törek is. Ez az alsó d rázóvilla d¹ fejénél egy a gép külső oldalán elhelyezett könyökkarral lesz mozgatva, úgy, hogy a d¹ fejnél a villa helyben mozog fel-le, de a hosszú pálcák végzik felé mind nagyobb és nagyobb mérvű fel-lefelé való lengést — rázómozgást — végeznek.

E mozgás mérve a hajtó könyökkar állításával kisebbre és nagyobbra tehető. Tehát az alsó rázó-villára a dobról jövő törek már részben megtisztítva jut, a szalmarázóról lejutott törek pedig ugyanitt alaposan felrázatik, szétterítetik. Ezen felrázásnak ismét csak a rövidebb törek s vele együtt a benne levő szemek hullanak át a pálcák közein a törekrosta s csak a leghosszabb törek jut, de a legalaposabb felrázás után szétterítve a törekrosta alsó végére. Ilyenformán a törekrostának mintegy $\frac{1}{4}$ -része — mint az egyébként az ab

275. ábra. A Czárán-féle kettős villás törekrázó keresztmetszete.

a Czárán-féle kettős törekrázó villa szerkezetéről s a vele végzett kísérletekről tárgyalt.

Azóta már több oldalról kérdést tettek, hogy hol s mily árban szerezhető be a szerkezet, jelölül annak, hogy ezen egyetlen közlemény is felkeltette a gazdák figyelmét e hasznos találmányra. Mivel pedig, tapasztalati és pontos kísérletek alapján rendelkezésre álló adatok és tények igazolják e találmány fontosságát, arról éppen a „Köztelek” karácsonyi számában, mely a rendesen több példányban jelenik meg, tartom szükségesnek még egyszer megemlékezni s ezzel újból felhívni a gazdák figyelmét e találmányra, annyiival is inkább, mert most a tél folyamán bőven van rá idő e kitűnő szerkezetet a meglévő cséplőgépekbe beszereltetni.

Tudvalevő dolog, hogy még a legjobb cséplőgépnél is megy gabona a törekekkel veszendőbe. Ha száraz a cséplendő élet, sok törek keletkezik, melyet a törek-rosta képtelen kitisztítani, ha gazos, rozsdás vagy aczatos a gabona, még nehezebb a törekrosta munkája, ha pedig valami oknál fogva gyorsabban kell csépleni s a törek nagyobb tömegekben jut a

több táplálékot, a törekkazal kész terített asztal, honnan könnyű fáradság árán bőven kijut az élelem.

Ezek oly tények, melyeket minden gazda ismer, tehát bővebb magyarázatra nem szorulnak. De azt már bizonyára többen is fogják kérdezni, hogy miért nem képes az új és jó gép a töreket teljesen megtisztítani, miért megy ki ennél a mag a törekekkel? Erre a válasz az, hogy a dobról és szalmarázóról lekerült törek egy tömegben esik a törekrosta felső végére s míg azon végigcsuszik, nincs oly nagy rázkódtatásnak kitéve, hogy elterüljön egyenletesen a törekrosta egész felületén s így a törek közt levő mag nem juthat mind a törekrosta szabad nyílásaihoz, hogy azokon átesve, rendes útjára térjen és a zsákba jusson.

Czárán kettős törekrázó villájának pedig éppen az a kiváló előnyös oldala, hogy a töreket, mielőtt az a törekrosta kerülhetne, érelyesen, alaposan felrázza és egyenletesen szétrázva, szétterítve eresztí azt végleges megtisztítás céljából a törekrostára. Maga a szerkezet, mint az a mellékelt vázlatból látható,

rán is látható — már előre felrázott, szétválasztott töreket tisztít s csak utolsó negyedére jut a hosszú, de már gabonaszemet nem tartalmazó törek. Önmagától következik, hogy az ilyen kétszeres törekrázás sokkal jobb eredményt ad, mint a legfurfangosabban megalkotott egyszerű működésű törekrosta. S amint az annak idején közölt kísérlet eredményei is mutatták, hasonlítlanul jobban tisztította a Czárán kettős törekrázója a töreket, mint az egyszerű törekrosta. A magvesztés a lehető legkisebb mértékre, majdnem a teljes megszűnésig csökkent, száz keresztnél 2 kgra, szemben a másik egyszerű törekróstás gép 59 kg. veszteségével.

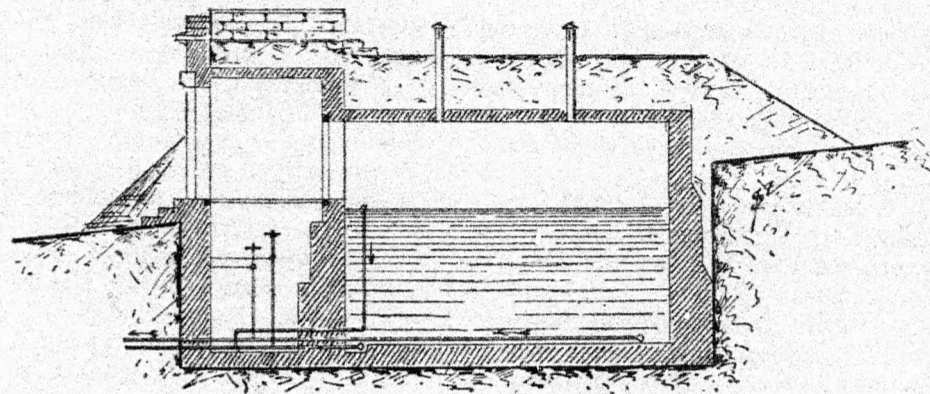
De nemcsak az a nagy előnye a szerkezetnek, hogy a töreket alaposan kiüszítja, hanem az is, ami szintén igen fontos és hasznos, hogy t. i. még erőltetett munkánál sem tömődhetik el a törekrosta, bármennyi legyen is a törek, e kettős zárókészülék meggyőzi a munkát, szétrázva a töreket. Lehet tehát a dobot is a végső határig megszorítani anélkül, hogy félni kellene a keletkező sok törek okozta

kártól. Több oldalról olyan vélemények hallatszanak, hogy az utóbbi, t. i. az erőltetett munka nem hasznos, mert ha a kettős törekrázó birja is a töreket s kiveszi belőle a szemet, nem birja a szalmarázó a munkát és a mag a szalmával megy ki. Ez korántsem olyan nagy baj, mint a minőnek látszik. Annak abszolúte nincs technikai akadály, hogy a szalmarázók gyorsabb működést kapjanak s e gyorsabb működéssel erősebb rázás éressék el. Minél erősebben működnek a szalmarázók, annál jobban győzik a sok szalmát.

A Czárán-féle kettős törekrázó-szerkezet egyszerűsége mellett annyira hasznos, hogy

kívül, tehát inféziátlan területre tüztük ki s ha más megoldást nem találtunk, sokszor bizony tekintet nélkül a szívó-cső hosszúságára jó messze is távoztunk. Belső átmérőjüket 30 m. állapítottuk meg s mindig oly mélyre ásattuk, hogy még a legalacsonyabb altalajvíz mellett is legalább 25—30 vízszlopunk maradjon. Ahol ezt 7—8 méteren belül nem lehetett elérni, ott — úgy a költségek kiméltése czéljából, de meg azért is, mert ily mélységben a víz megfertőzése eleve is ki van zárva — a már meglevő kut kellő mélyítésével törekedtünk az előírt vízszlopot megszerezni,

A 126 m.m. hengerátmérőjű s óránként

276. ábra. Kieylemajori föld alatti beton víz rezervoár.

azt minden cséplőgéphe be kellene szerezni s szinte érthetetlen, hogy mezőgazdasági gépgyárosaink olyan közönnyel nézik ezt a találmányt, mely megmutatta, hogy sokkal többet ér az eddigi ilyen szerkezetnél s hogy az minden cséplőgép-tulajdonosnak nagy és biztos megtakarítást, hasznot hoz. Egyelőre még csak a feltaláló Czárán Ottó, Sipet (Temesmegye) útján szerezhető be a készülék.

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

Rovatvezető: Száhlender Gyula.

A magyar-óvári főhercegi uradalom víztornyai.

Írta: Száhlender Gyula.

Majoroknak elegendő s egészséges vízzel való ellátása még a legkisebb gazdaságban is lényeges feladat; valóságos életkérdés azonban oly viszonyok között, oly nagy állatállománynál, mint aminőt a magyar-óvári főhercegi uradalomban találhatunk; hol 16 majorban közel 7000 darab szarvasmarha s igavonó állat talál elhelyezést s hol naponta átlag 18,000—20,000 liter kifejt tej kerül hűtés alá. Nem számolva a cselédnép felhasználását s azt a bizonyára igen tekintélyes mennyiséget, melyek a lokomobilok s gözekék táplálására elhordanak; csak magára az itatásra s a tej hűtésre majoronként 300—400 hl. napi vízszükségletet észleltem.

E jelentékeny víztömeget régibb időben a majorok különböző pontjain — nem ritkán magába az istállóba — ásott és leginkább facsöves kutak szolgáltatták, honnan a víz javarészt kézierővel, itt-ott járgánnyal vagy egyenest a jászlokba vagy a padlásra helyezett 20—26 hl. köbtartalmu tartányokba került.

Ujabb azonban e fáradságos s költséges munka jelentékenyen egyszerűsítve s épen olyan czélszerű, mint tanulságos módon lett megoldva. Az 5—6 kisebb kut helyett most majoronként csak egyet, de megfelelő vízbőségűt találunk; a sok facsövet kiszorította a kiadós fekvő vasszivattyú; a kézierő s járgány munkáját különböző elektro-, benzín- s petróleum-motorok végzik s a szanaszét szórt apró s folyton csepegő víztartók helyét egy, az egész majort domináló tekintélyes víztorny pótolja. A központi kutat tiszta s egészséges víz nyérése czéljából rendszeren a major területén

120—140 hl. szállítóképeségű fekvő szivattyú a központi takarmányos kamrában találtak helyet; hol hajtásukra a többi takarmány-apritó géppel együtt a Casimiri elektromos központ közelében fekvő hat majorban egy-egy 5 lóerejű elektro-motor, a távolabbiakban egy-egy 6 lóerejű benzín- illetve petróleum-motor szolgál. Minthogy az egész központi berendezésnek az üzemköltségek csökkentése képezte a főczélját, a szivattyúzást is csak arra az időre szorították, amely alatt a motoroknak takarmányelőkészítés végett amugy is dolgozni kellene. Hogy azonban e rövid 3—4 óra alatt az egész napi vízszükséglet beszerezhető legyen, nemcsak rendes szivattyúról, de első sorban megfelelő nagyságu tartányokról is kellett gondoskodni. E rezervoárok, víztornyok a főhercegi uradalomban most tényleg mind 600—800 hl. köbtartalommal épülnek s így közel 3 napi vízszükségletet biztosítanak, ami a nagy tehenészetre s motorok, szivattyúk munkájában beállható zavarokra való tekintettel bizonyára indokolt is.

Talán felesleges felemlítenem, hogy e nagyméretű víztartók előállítására a fa szóba se jöhetett s így csakis a vasbádog s a beton között választhattunk. E két anyagot mérlegelve határozottan a betonnak kellett adnom az elsőbbséget s pedig nemcsak azért, mert a beton ugyszólván örök időkre készül, a vas ellenben a legszorgosabb mázolás dacára is előbb-utóbb átrozsdásodik, hanem azért is, mert az előbbi aránytalanul jutányosabb. Mig pl. egy 40 m. átmérőjű, 50 m. magasságu s így mintegy 600 hl.-t befogadó vasbádog-rezervoárért a legolcsóbb ajánlattevő is 4200 kg. özsúly mellett métermázsánként 65—70 koronát, összesen tehát 2700—2900 koronát követelt; addig a hasonló méretű Monnier-szerkezetű betontartányra 1800—1900 koronáért mindig akadt vállalkozó.

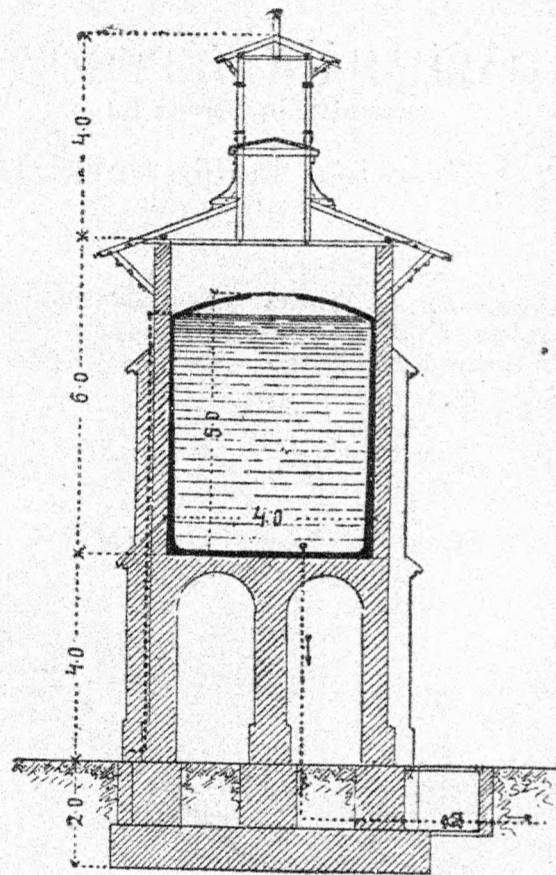
Igy a nevezett uradalom vízrezervoárai ezidőszerint mind betonból s pedig a 276. 278. ábrákban bemutatott két különböző rendszer szerint készülnek. Az egyik (276. ábra) tömör beton alappal, oldalukkal s boltozattal oly helyekre alkalmas, hol megvan a természetadta magaslat s a rezervoárt a földre lehet építeni. Ez az egyszerűbb és olcsóbb megoldás. Nálunk csakis Kieyle-majorban volt meg ez a kedvező körülmény s ezért ezt a rendszert csakis ott alkalmazhattuk. Az 1894-ben épült s teljesen a 276. ábra módjára felszerelt 800 hl. köbtartalmu víztartó földmunkával együtt mindössze 2500 K.-ba került.

A többi major azonban már teljesen sik

területen fekszik s hogy szükséges nyomási magasságot mégis megkapjuk, a rezervoárt egy alépitményre, toronyba kellett elhelyeznünk, olyanformán, mint ahogy ezt a 277., 278. ábrából láthatjuk.

Az alépitményt egy kellően méretezett alapzat s a szabályos hatszög sarkába állított 40 méter magas oszlopsor képezi. Az oszlopok tetejét előzetes lehorgonyozás után boltívek kötik össze. A boltívek jó lekötésére és az alapok gondos kivitelére nagy figyelem fordítandó, mert még a legcsekélyebb egyenlőtlen ülepedés is a rezervoár megrepedését vonja maga után.

Maga a rezervoár „Monier“-szerkezetű vasbetetes portlandbetonból készül mindössze csak 14—18 cm. fenékvastagsággal s 12 cm.-ről 8 cm.-re vékonyodó oldalakkal. Boltozatát szintén egy, de már csak 5 cm. vastag „Monier“-lemez alkotja, melynek közepébe 80 cm. átmérővel egy bemászó ajtó van illesztve.

277. ábra. Víztorny alaprajza s metszete.

A rezervoár kiszáradása és vízállóságának kipróbálása után a külső köpeny elkészítésére kerül a sor, mely a régibb víztornyoknál még téglából, az újaknál ellenben ugyancsak betontól készül. E köpeny főleg a téli alátámasztásra szolgál, de ezenkívül még a Monnier-rezervoár hőszigetelő képességét is növeli. Okvetlenül ugyan nincs reá szükség, mert a víz a magában álló rezervoárban sem fagy meg s ahol a legmesszebb menő takarékoság az irányadó, esetleg el is maradhat; de ha módunkban van mégis csak alkalmazzuk, mert a víz állandó s egyenletes hőmérsékletére igen kedvező befolyást gyakorol s az egész torony csínját emeli.

A tetőt mi a rajzokból látható alakra készítjük s vasbádoggal fedjük be. Egyszerűbb kivitelnél aszfaltlemez tető is kerülhet fölébe. A kátrányos papír azonban alkalmatlan, mert időnkinti bemázolása e nagy magasságban sok bajjal jár.

szükséges nyomási
k, a rezervoirt egy
llett elhelyeznünk,
a 277., 278. ábrák-

kellően méretezett
og sarkaiba állított
képezi. Az oszlopok
zás után boltívek
tésére és az alapok
fordítandó, mert
ellen üledék is a
maga után.

er"-szerkezetű vas-
zül mindössze csak
gal s 12 cm.-ről
Boltozatát szintén
ag „Monier“-lemez
0 cm. átmérővel
ve.

A toronyokhoz szükséges armatura a követ-
kező részekből áll — megjegyezvén, hogy csak
öntött, vagy körül — belül aszfaltírozott vascsövek
alkalmasak.

1. Nyomócső $2\frac{1}{2}$ " = 57 mm. átmérővel,
melyben a szivattyú a vizet a rezervoírba
nyomja. A víz surlódásának csökkentésére s
így a szivattyú munkájának könnyítésére e cső
lehetőleg egyenes irányban, törések nélkül
haladjon. A kikerülhetetlen felhajlásoknál csakis
ívek s sohasem könyökök alkalmazandók.

2. A lefolyási cső 76 mm. belvilággal,
mely a rezervoír fenekébe helyezett vörösréz
szűrőből indul ki s a vizet többfelé elágazva a
fogyasztás helyére vezeti. E csőbe iktatva talál-
juk közvetlen a torony alatt a fő elzáró csapot
is. Ez szolgál mindjárt a rezervoír teljes kiürí-
tésére is.

3. A tulfolyási cső, mely a megengedett
legnagyobb vízállás színében törí át a rezervoír
falát s az esetleg tulszivattyuzott vizet levezetni
hivatott.

278. ábra. Karolyimajori víztorony.

s metszete.

szükségének
vázlatjának
y elkészítésére
toronyoknál még
gyancsak beton-
téli alátámasz-
gég a Monier-
gét is növeli.
szükség, mert a
n sem fagy meg
akarékosság az
de ha módunk-
nk, mert a víz
tetére igen ked-
egész torony

látható alakra
be. Egyszerűbb
erülhet fölébe.
lmatlan, mert
agasságban sok

4. A vízállás-mutató, melynek fő részét
rendszerint egy bádoggal uszó képezi s amely
zsinagátvitellel a torony egyik oldalára erősített
mércezen a vízállást hektoliterekben jelzi. Ujab-
ban azonban inkább a pneumatikus vízjelzőt
használnak. Ez egy a rezervoír fenekére süllyesz-
tett öntött vas buvártoronyból, továbbá a sziv-
attyú mellett a falra erősített manométerből s
a kettőt összekötő 5 mm. vastag ólomesőből
áll. A víz emelkedésével a torony levegője
összenyomódik, azt a légmentesen elzárt ólom-
cső útján a manométer is megérzi, mire a mu-
tatója kilendül. Az időnkénti vízmennyiséget tehát
ily egyszerű módon mindjárt a szivattyúnál és
pedig ha úgy tetszik, akár decziméterig is le-
olvashatjuk. E jelzők teljes felszerelése 25—30
méter ólom vezetékkel együtt körülbelül 100
koronába kerül.

Igy építve s felszerelve egy-egy 600 hl.
kőbirtalmu víztorony minden anyaggal s mun-

kával együtt átlag 4560 koronába kerül, miből
a Pittel és Brausewetter pozsonyi cég által
végzett beton munkákra s a fuvarozásra 3900
kor., az ács munkákra 420 kor., a bádoggal s
mázoló-munkákra 420 korona esik.

A víztoronyok czélszerűségét s nagy hasz-
nát pedig legjobban igazolja az a körülmény,
hogy magában a magyar-óvári főhercegi ura-
dalomban alig 5 év alatt mintegy 10 torony
épült fel.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutyra Ferencz.

A gümőkóros tehének tejének fertőző képessége.

Irta: Dr. Hutyra Ferencz.

Az emberi gümőkór ellen való védekezés
közben az utolsó két évtized folyamán mind
nagyobb figyelmet fordítanak a táplálék s ne-
vezetesen a tej útján való fertőzésre. Miután
ismeretes, hogy gümőkóros tehének a tejjel
együtt kisebb-nagyobb mennyiségben gümőkór-
bacillusokat üríthetnek a testükből, mind ál-
talanosabbá vált az a szokás, hogy főképen
gyermekeknek a tejet csak felforralás után
adják inni, másfelől orvosi körökben mind élén-
kebben nyilvánult az a kívánság, hogy csak
gümőkórbacillusoktól mentes tej bocsáttassék a
forgalomba. Minthogy pedig a tejnek magának
ebből a szempontból való ellenőrzése nagy
nehézségekkel van összekötve, az ellenőrzés
súlypontja a tejet szolgáltató tehenészetekbe
helyeztetett át azzal a czélzattal, hogy ezekből
azok a tehének, melyek teje fertőző lehet, ki-
küzöböltessenek.

A kitűzött feladat gyakorlati megoldása
közben azonban nehézségek merülnek fel. Fel-
merült nevezetesen az a kérdés, hogy melyek
azok a tehének, melyeket a gümőkór terjesz-
tése szempontjából aggodalmasoknak kell tekin-
teni? A gümőkór felismerése élő állatokon a
tuberkulin felfedezése óta nem okoz ugyan na-
gyobb nehézséget, de már eleve valószínűnek
látszott, hogy nem minden gümőkórosnak fel-
ismert téhen tejebe mennek át a tuberkulózis
bacillusai.

Kétségtelenül történik ez akkor, ha már
a tőgyben is vannak gümőkóros elváltozások,
továbbá azoknak az eseteknek egy részében,
amidőn a tőgy egészségesnek látszott ugyan,
de a kóros folyamat a testben már olyan el-
terjedést nyert, hogy a betegség az élő állaton
már külsőleg is észrevehető jelenségekben nyil-
vánul. Kétséges ellenben az, vajjon olyan te-
henek teje, melyek a tuberkulinra reagáltak s
e szerint gümőkórosak ugyan, de betegségük
még nagyon kevésbé fejlődött, úgy hogy az
állat, a testében lappangó baj dacára, még
tökéletesen egészségesnek látszik, szintén te-
kinthető-e fertőző képesnek.

A radikális intézkedések hívei ezeknek a
teheneknek kiküszöbölését is szorgalmazzák s
tényleg külföldön már nem egy helyen nagyobb
vállalatok kizárólag tuberkulinra nem reagált
tehenek tejét hozzák piacra. Az ilyen intéz-
kedésnek végrehajtása azonban igen nehéz, ha
meggondoljuk, hogy némely tehenészetekben a
teheneknek 50—80%-a is reagál a tuberkulinra,
úgy hogy ennyi százalékknak megfelelő tehenet
kellene eltávolítani és — ami szintén nehéz
dolog — tökéletesen egészséges állatokkal
helyettesíteni.

Szemben ezzel a kedvezőtlen viszo-
nyokkal és a radikális intézkedések végrehaj-
tásának rendkívüli nehézségeivel, igen fontos
annak a kérdésnek lehetőleg biztos tisztázása,
vajjon közegézségügyi szempontból feltétlenül
szükséges-e az ilyen eljárás, mely erősen be-
nyulik a gazdasági üzembe vagy ami ezzel
lényegben egyértelmű, vajjon a tuberkulinra
reagáltak, de még egészségeseknek látszó te-
henek teje tartalmaz-e gümőkórbacillusokat

és így alkalmas-e arra, hogy nyersen élvezve
a gümőkóros fertőzést közvetítse?

Tekintettel a kérdésnek ugy közegézség-
ügyi, mint mezőgazdasági nagy fontosságára, a
porosz földművelésügyi miniszterium az 1898.
év tavaszán Ostertag tanárt, a berlini állator-
vosi főiskola egészségügyi intézetének vezetőjét
olyirányú kísérletek megejtésével bizta meg,
melyek feladata volna kideríteni, vajjon a beteg-
ségnek külső jelenségeit még nem mutató gümö-
kóros tehének teje tartalmaz-e gümőkórbacillu-
sokat, illetőleg képez-e fertőzőt?

Ostertag a kísérleteket a zossenai gazda-
ságban 49 tehenen hajtotta végre oly módon,
hogy a kellő elővigyázat mellett kifejt tejet,
illetőleg a centrifugálás közben az üveges-
vegekben képződött üledéket, tengeri malaczkok
hasüregébe fecskendezte és pedig minden tehen
tejével négy, illetőleg három állatot ojtott be,
az egy-egy liternyi tej mennyiség megmaradt
részét további 8—4 tengeri malaczzal meg-
etette, végül a tejet mikroszkóppal is ismételt
megvizsgálta.

Az eredmény az volt, hogy egyetlen
esetben sem sikerült a tejben gümőkór-
bacillusokat mikroszkóppal kimutatni és hogy
a tejjel etetett állatok közül sem betegedett
meg egy sem. A hasüregbe beejtett tengeri
malaczkok közül egy darab a leöletése után
gümőkórosnak bizonyult, azonban a boncolás
olyan elváltozásokat állapított meg, melyekből
arra kellett következtetni, hogy az állat már a
beajtás előtt gümőkóros volt, mely feltevés
helyessége mellett szót az a tény is, hogy az
ugyanazzal a tejpróbával beajtott többi három
tengeri malacz egészséges maradt.

Egészen tehát ezek a kísérletek arra az
eredményre vezettek, hogy a még látszólag
egészséges, de valójában gümőkóros tehének
teje nem tartalmaz gümőkórbacillusokat.

Közel ugyanabban az időben azonban
szintén Berlinben, Rabinowitsch Lydia és
Kempner szintén végeztek hasonló irányban
kísérleteket, melyek eredménye azonban az
előbbiétől kissé eltérő volt. Ők ugyanis tizenöt
tehen tejét vizsgálták meg, melyek mind reagál-
tak a tuberkulinra és melyek közül tizenegy
a betegségnek már külső jeleit is mutatta. Tíz
tehennek teje a beajtás alkalmával fertőző-
nek bizonyult és ezek közt két tehenen a beteg-
ségnek semmiféle tünete sem volt észlelhető.
Ezek alapján a kísérletezők arra a következtet-
ésre jutottak, hogy olyan gümőkóros tehének
teje is fertőzhet, melyekben a gümőkór még
rejtett és külső vizsgálattal fel nem ismerhető.

Miután az utóbbi kísérletek mégis kételyt
támasztottak az Ostertag-féle kísérletek ered-
ményeinek helyességével szemben, a földművelés-
ügyi miniszterium a kérdésnek újból való tanul-
mányozását rendelte el és ezzel a feladattal
ismét Ostertag tanárt bizta meg. Az újabb ki-
sérleteket a berlini állatorvosi főiskola új egész-
ségügyi intézetében ejtették meg, mely azért
is igen alkalmasnak mutatkozott erre a czélra,
mivel istállóiban megelőzőleg egyáltalában nem
állottak még állatok, úgy, hogy a fertőzőit talaj
zavaró befolyásától egyáltalában nem kellett
tartani.

Ezekbe az istállóba 1900. február hó
1-én tíz olyan tehenet állítottak be, melyek
megelőzőleg a tuberkulinpróba alkalmával ki-
fejezett módon reagáltak, de egyébként semmi
jelét nem mutatták a testükben lappangó kóros
folyamatnak. A tehének, az időközben valamely
okból, pl. mert rajtok a betegség külső jelek-
ben kezdett mutatkozni, kiselejteztettek má-
sokkal való pótlása mellett, a mondott naptól
egészen október hó elsejéig állottak folytonos
észlelés alatt, levágatásuk alkalmával pedig
mindannyian — összesen 16 — gümőkórosok-
nak bizonyultak.

Minden tehennek a lehető legnagyobb
tisztaság szem előtt tartásával kifejt tejet min-
denek előtt tengeri malaczkok hasüregébe fecs-

kendezték, mely gümőkórbacillusok jelenlétében a legbiztosabb módja a fertőzésnek. A tejet előbb centrifugálták, azután az üvegcsövek fenekén összegyűlt üledéket kevés tejjel keverve fecskendezték be. Külön végeztek befecskendezéseket a fejés kezdetén és a közepén tul nyert tejjel, azonkívül egy tehén tejét az észlelés különböző szakáiban is próbálták ki, mindegyik tejjel próbával pedig legalább három, de némelyikkel nyolcz tengeri malaczt is ojtottak be.

Ilyen módon több száz tengeri malacz ojtattott be és ezek közül egyetlen egy darab sem betegedett meg később gümőkórban, jeléül annak, hogy a felhasznált tejjel próbákban még csekély számban sem voltak jelen gümőkórbacillusok. Ezzel a negatív eredménnyel egyezett a tej mikroszkópos vizsgálatának eredménye is, amennyiben ily módon sem sikerült egyetlen esetben sem a gümőkórbacillusok jelenlétét kimutatni, ámbár a tehének $3\frac{1}{2}$, egészen $9\frac{1}{4}$ hónapra keresztül állottak megfigyelés alatt és ez alatt az idő alatt tejuket rövid időközökben ismételt vizsgálat meg mikroszkóp alatt.

A tehének tejjel ezenkívül etetési kísérleteket is végeztek és pedig tengeri malaczokon, sertéseken és borjúkon. A tengeri malaczok 2—5 hónapra keresztül naponta 66 kcm. teljes tejet kaptak, úgy, hogy némelyek összesen 10 liter, azaz testsúlyuk 33-szoros mennyiségének megfelelő tejet fogyasztottak el, pedig tengeri malaczok gümőkórban megbetegszének, ha tőgygümőkórban szenvedő tehén tejéből csak 20 kcm. fogyasztanak el. A jelen kísérletek folyamán egyetlen tengeri malacz sem betegedett meg ebben a betegségben.

Hasonló kísérletek történtek malaczokon is, melyek a baj iránt szintén nagyon fogékonyak. 20 malacz nyers tejet, 20 db pedig 85° -ra felmelegített tejet kaptak árpadarával és burgonyával vegyest eleségül négy hónapra keresztül. A kísérlet befejeztével az összes malaczok tuberkulinnal beojtatván, egyikük sem reagált és a leöletésük után megejtett bonczolás is beigazolta, hogy egyetlen egy darab sem betegedett meg gümőkórban.

Végül tíz borjú két hónapra keresztül naponta 7, egészen 12 liter tejet fogyasztottak el, anélkül, hogy valamelyik közülük gümőkórban megbetegedett volna, amint azt a kísérlet végén megejtett tuberkulinpróba, majd a bonczolás negatív eredménye beigazolta.

A gümőkór iránt nagyon fogékony három fajhoz tartozó állatokon megejtett etetési kísérletek tehát arra az egybehangzó eredményre vezettek, hogy tuberkulinra reagáló, tehát tényleg gümőkóros, de a betegségnek jelenségeit még nem mutató tej etetése nem idézi elő a betegséget.

A kísérleteknek itt ismertetett meggyőző eredménye szerint tehát az emberek a tej útján lehetséges gümőkóros fertőzés veszélyével szemben megvédhetők, ha gondoskodás történik arról, hogy a tejet szolgáltató tehenészetekből, azok az állatok, melyeken a betegségre utaló kóros jelenségei, főképen pedig azok, melyeken a tőgy gümőkórjának tünetei észlelhetők, kiküszöböltenek. Ez természetesen szükségessé teszi, hogy az állatállományokat lehetőleg rövid időközökben megvizsgálják, hogy valamely állaton jelentkezni kezdő kóros tüneteket mielőbb észrevegyék és az illető állat kiküszöbölésére a tulajdonost figyelmeztessék.

Az a körülmény, hogy a még teljesen egészségeseknek látszó tehének aggodalom nélkül használhatók fel tejtermelésre, igen lényeges könnyebbitést jelent, úgy az egészségügyi hatóságok részéről történő köteles ellenőrzés szempontjából, mint a tehenészetek tulajdonosaira nézve. De éppen a kétszeresen köteleltségüké teszi, hogy az emberek egészsége érdekében tartsák szem előtt és fogatosítsák kellő eréllyel a feltétlenül szükséges óvintézkedéseket.

A köteles elővigyázat elmulasztása igen nagy veszedelmet okozhat. Nem szabad feledni,

hogy gümőkórral fertőzött tehenészetekben nem egyedül az egy-két beteg tehén teje rejt veszedelmet magában, hanem ezek tejének hozzáöntése következtében az egészséges tehének tejehez, ez utóbbiaké is fertőzővé válik. Ezenkívül szem előtt kell tartani azt a tényt, hogy a tőgyből baktériummentesen kikerülő tej utólag beszennyeződhetik a kellő tisztaság elmulasztása esetén. A fejő egyének tisztátalan kezéről és a tisztátalan edényekből fertőző csirák juthatnak a tejbe és pedig úgy a gümőkór bacillusai, melyek a beteg állatok bélsarával az istálló talajára és az alomra kikerülnek, mint más betegségek, pl. a tifusz, vörheny, himlő stb. csirái, melyekkel szemben szintén nagyon szükséges a védekezés.

Az ismertetett kísérletek, ámbár első sorban a közegészségügy szempontjából fontosak, állategészségügyi szempontból is figyelmet érdemelnek. A gümőkór irtása a fertőzött szarvasmarhaállományokból az állategészségügy érdekében és minden állattulajdonos saját anyagi érdekében nagyon indokolt és kívánatos. Az irtás módja ismeretes és itt csak arra utalunk, hogy a Bang-féle eljárásnál hasonlóképen csak nyilvánvalóan beteg állatok haladék nélkül való eltávolítása szükséges, míg a többi reagáló, de még egészségeseknek látszó állatok, mindaddig a míg a betegség bennük nem ölt nagyobb mérvet, tenyésztésre tovább is felhasználhatók.

Miután ezen eljárás ellen most már közegészségügyi szempontból sem lehet kifogást emelni, joggal el lehetne várni, hogy az állattulajdonosok fokozott eréllyel törekedjenek a kevés áldozatot igénylő, de nagy hasznot ígérő irtást fogatosítani.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

A szakmánybérrendszer szervezéséről.

Írta: Hensch Árpád.

Gazdáink körében még mindég nagyon eltérők a vélemények a szakmánybérrendszer tekintetében, érteve alatta a készpénzfizetéses szakmánybért.

Pedig a napszámrendszerrel szemben elvitázhatatlan előnyei, hogy a szakmányrendszer igazságosabb, mivel a fizetett bér nem a munkára fordított idő, hanem a tényleg végzett munkára vonatkozik, hogy továbbá a szakmányos ugyanazon idő alatt többet, átlagban 25—30%-al többet végez mint a napszámos, minél fogva szakmányosokkal ugyanezen munka rövidebb idő alatt végezhető mint napszámokkal; meg nem vetendő előnye a szakmányosnak azonkívül az is, hogy kevesebb felügyeletet igényel s hogy ott, ahol a szakmánybérrendszer helyes elvek szerint szerveztetett, a munkák olcsóbb végzését is lehetővé teszi, míg másrészt a munka olcsóbbítása daczára a szakmányos keresete átlagban nagyobb, mint a napszámosé.

A szakmánybérrendszert kellően méltánylandó, nem szabad ennek erkölcsi hatásáról sem megfeledkeznünk, mely abban nyilvánlik, hogy a munkás önértetét, ambícióját fokozza, mert míg a napszámos előre kialakított napszámjával megelégedni kénytelen, addig a szakmányos abban lel büszkeségét, hogy ő hasonló idő alatt mennyivel többet végzett s mennyivel többet keresett.

Kétségtelen tehát, hogy a szakmánybérrendszer úgy a munkaadó, mint a munkás szempontjából az előnyösebb s hogy mindennek daczára mégis kevés helyütt alkalmazzák, ennek oka főképen két körülményben keresendő, egyrészt abban, hogy nálunk a részes munka még nagyon elterjedt, másrészt hogy a szakmányosok munkáját nem tekintik eléggé megbízhatónak, nevezetesen hogy ezek munkája minőség tekintetében nem érne föl a felügyelet alatt álló

napszámos munkájával, amihez még az a körülmény is járul, hogy a szakmányost pénzzel kell kielégíteni, míg a részes munkás kielégítése terményekkel történik.

Megengedjük, hogy nagyobb gondot igénylő munkáknál, ha szakmányosokkal végeztetnek, ezek minősége némi kifogás alá esik, azonban általánosságban véve mégis azt állítjuk, hogy a lelkiismeretes szakmányos ép oly jól végzi a munkát, mint akár a napszámos, akár a részes, feltéve, hogy méltányos bérre számíthat. Azonkívül a szakmány munkánál sem nélkülözhető teljesen a felügyelet és az ellenőrzés s azt feltételezve, ezen munkabérrendszer márcsak azért is előnyösebbnek fog bizonyulni, mert pontosan tudjuk, hogy bizonyos munka végzése mennyi költséget okoz, holott a napszámokkal vagy részesekkel végzett munkák költsége mindig kisebb-nagyobb határok közt ingadozik, pl. egy kat. hold gabona learatása szakmányban 10 K-ba kerül, ellenben részesekkel végezve, a termés nagysága és a gabnaárak szerint, 8 és 20 K. közt ingadozhat ezen költség.

Pedig ma már a gazdának is minden mi-veleténél számítania kell, s ha pontosan ismeri az összes költségek legnagyobb részét tevő munkaköltséget, számításai is biztosabb alapot nyernek.

Hogy pedig a szakmánybérrendszer a gazdaságban előforduló legtöbb munkánál előnyösen alkalmazható s tényleg alkalmazhatók, misem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy több nagykiterjedésű hazai uradalomban ez az általánosan elfogadott, ugyszólván minden munkára kiterjesztett és... leghelyesebbnek talált munkarendszer.

Ezen tétel igazolására az alábbi „Szőlőmunkaszerződés” szolgáljon, amelyet ifj. Weninger Mátyás, főapátsági kasznár ur szivességből ideiktatok.

Szőlőmunka-szerződés.

mely egyrészt a pannonhalmi főapátság ölbői uradalma, másrésztől alulírott lakosok között, I. 10 m. hold homoki, II. $17\frac{1}{2}$ m. hold közt kötött hegyi és III. 7 m. hold kötött agyagtalaju uradalmi szőlőterület megmunkálása iránt, a következő föltételek alatt kötöttet:

1. Átadja az uradalom alulírott vállalkozóknak 1902. évre, a szőlőben előforduló összes munkát, az alábbi táblázatban, magyar holdankint részletesen kitüntetett egységárak szerint, azon kikötéssel, hogy csak az a munka lesz kifizetve, amely a vállalkozók által tényleg elvégeztetett. A rendes szőlőmunkák összes díja 84, illetve 102 és 114 korona magyar holdankint, ezenfelül fognak kifizettetni a rendkívüli munkák, a táblázatban kitüntetett egységárak szerint. Minden félreértés elkerülése szempontjából, szolgáljon magyarázattal a következő szembeállított két példa: ha a kikötött négy kapáláson és két permetezésen kívül, még egy ötödik kapálás vagy harmadik permetezés válnék szükségessé, úgy ezt is kötelesek vállalkozók elvégezni, de az ezért járó díj, a rendes munkadíjon felül fog nekik, a megszabott egységár szerint kifizettetni; viszont, ha bármely oknál fogva, valamely rendes munka elvégzése nem volna szükséges, vagy az uradalom fogatoseszközzel végeztetné azt, úgy az ezért járó díj a rendes munkadíjból levonatik.

2. Vállalkozók tartoznak a munkánál saját eszközeiket, szerszámaikat használni, kivéven a permetezést, szénkénegezést és kénporozást, amelyhez nemesak anyagot, de gépeket is az uradalom ad a vállalkozók felelősségére azon föltétellel, hogy ha netán gondatlanságukból vagy hanyagságukból azokat megrongálnák, vagy használhatatlannokká tennék, úgy helyrehozásukról, a saját költségükön kötelesek gondoskodni. A szüreteléshez szükséges edényeket és gépeket, kivéven a szüretelőket pitlített, kannáját, szintén az uradalom adja. Végre a kötözéshez szükséges anyagot is az uradalom szolgáltatja.

3. Kötelesek vállalkozók, az egyes munkákat az uradalmi gazdatiszt, vagy annak megbízottja parancsára, a meghatározott időben és módon megkezdeni és elvégezni, amelyért járó munkadíj, az egyes munkák befejezte után fog nekik kiízzettni.

4. Jogában áll az uradalomnak, azon esetben, ha vállalkozók a meghatározott időben a munkába nem állanak és a késedelemzés az uradalmat kárral fenyegetné, vállalkozók terhére segédmunkásokat fogadni.

Munka megnevezés	Magyar holdankint		
	I.	II.	III.
Rendes szőlőmunkák:			
Nyitás	4	6	8
Metszés, venyigeszedés és kihordás	6	6	6
Karóptólás és a meglevők meg-erősítése	4	4	4
Első kapálás, harmatgyökerek ir-tásával	6	8	10
Aggató és a felesleges hajtások eltávolítása	8	8	8
Első permetezés	2	2	2
Első kötözés és fattyazás	8	8	8
Második kapálás	4	6	8
Második kötözés és fattyazás	6	6	6
Második permetezés	4	4	4
Harmadik kapálás	4	6	8
Harmadik kötözés, csonkázás, fattyazás	4	4	4
Negyedik kapálás	4	6	8
Szüretelés, sajtolás és az ezzel járó munkák	16	16	16
Szénkénevezés	—	6	6
Födés	4	6	8
Rendes szőlőmunkák összesen	84	102	114
Rendkívüli szőlőmunkák:			
Teljesen új karózás	8	8	8
Kénporozás	2	2	2
Istállótrágya széthordás és eltere-getés	8	8	8
Mütrágya széthordás és eltere-getés	4	4	4
Trágyabekapálás mélyen	8	10	12
Istállótrágya, széthordás és árokba ásás	32	36	40
Mütrágya-széthordás és árokba ásás	16	18	20
Trágyázás, befödés és nyitás köz-ben tányéros alakban	12	14	16
Forgatás 60 cm. mélyre	108	120	144
Ültetés istállótrágyával gödörbe	60	60	60
" " mütrágyával gödörbe	32	32	32
" " furó után	10	10	10
Iskola ültetés furó után, egyezer darabért egy korona 40 fillér.			
Ültetni való venyigeszedés és tisztogatás ezeren-kint 140 korona.			

Ezen szerződéshez még csak az a megjegyzésem, hogy ez a praxisban teljesen bevált és nemcsak jelentékeny költségkíméléssel járt, hanem hogy a vinczellér felügyelete alatt végzett szakmá munkák minőség tekintetében is teljesen megfelelték, s ha ezt a szőlőnél lehet elérni, kétségtelen, hogy közönségesebb munkáknál ez a rendszer még inkább helyén való.

Végül tekintetbe veendő az 1898-iki munkás-törvénynek azon rendelkezése is, hogy a részes munkáknál a munkabér vagylagosan megállapítandó, aminek természetes következménye az, hogy a munkások a részt csak akkor vállalják, ha ez rájuk nézve előnyösebb; az ebből származó viszálykodások elkerülésére tehát szintén a legalkalmasabb mód, ha minden munkákra nézve fix szakmábérek állapítanak meg, ami nem is ütközik nehézségbe, ha alapul egyrészt a vidéken szokásos szakmábéreket veszszük, másrészt oly munkáknál, amelyek eddig szakmáiban nem végeztek, a szokásos napszámberéből kiindulva állapítjuk meg a szakmábért; — minthogy pedig a szakmábérendszer illetén szervezésénél és az összes gazdasági munkákra való kiter-

jesztésénél az egyes gazdaságokban már tényleg fennálló és kipróbált szakmábérek jó szolgálatot tesznek, köszönettel vennők, ha tisztelt gazdatisztaink erre vonatkozó adatokat, oly formába öntve, mint ezt fentebb láttuk, rendelkezésünkre bocsájtának.

GAZDASÁGI ROVARTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

A csikoshátú buzalégy kárttevése.*)

Írta: Jablonowski József.

A Nyírségnek egy előkelő gazdája a következő panaszos kérdést vetette föl: „Három évi kísérletezésemnek az lett az eredménye, hogy az igen jókora buzában igen kevés, a legkésőbbben vetett buzában semmi s a kettő közötti időben vetett buzában a csikoshátú buzalégy mindig 30—50% kárt okozott. Kérek szíves felvilágosítást erre, valamint arra nézve is, hogy a nyár utóján s az ősz elején rajzó légy hogyan juthatott el a tavasz buzába, melyben nálam az idén sok, tavaly pedig 20—25% kárt tett.”

Noha e felvetett kérdésre annak idején a feleletet közvetlenül megadtam, a kérdés fontosságánál s érdekességénél fogva felvetem azt még egyszer itt is s az adott válaszból okuljanak mások is.

A felvetett kérdés magától oldódik meg, ha figyelembe vesszük a kárttevő életét és ha szemünk előtt tartjuk a vetés idejét is.

Általánosan hirdetik, hogy a csikoshátú buzalégynek évenként biztosan legalább két ivadéka van. Az őszi ivadékat a gazdák nem igen ismerik. Ez az őszi vetésű buzát támadja meg és támadása folytán a buzabokornak annyi hajtása, mint a mennyit a légy egy-egy tojásával megfertőzött, már az ősz folyamán is annyira buján s erősen fejlődik, hogy töve megdagad, mint akár a korai éti hagyma. Egy-egy buzabokorban legtöbbször csak egy hajtás van megfertőzve. Oka az, hogy a légy akkor szállógott, a mikoron a buzának még csak egy hajtása volt és még nem bokrosodott; mikor pedig sűrűsödni kezd a buza, mikor sarjadzásával ellepi az egész földet, akkor az idő már nagyon is őszre jár és lejárt a légy ideje. Így tehát nem kell csodálkozni, ha ritka az olyan gazda, aki a csikoshátú buzalégyet földjén már őszzel megtalálja. Észrevezését megnehezíti az is, hogy a legyes buzató őszszel és télen életben maradt, nem száradt el, legfeljebb kissé sárgult s ez oknál fogva is kevésbé szembeötöl.

Tavasz kezdetén a megdagadt buzató még tovább vastagodhat, de még mindig él, vagy legalább nem halt el egészen. A bel-sejében élő légy nyüve akkorára már teljesen megnőtt, akkor a nagy, mint egy jókora rizskása-szem főve, de valamivel karcsubb. Ugyan-ilyen termetű és nagyságu a bábja is, csak a színe más, mert világos, vagy sárgásbarna. Amikor a báb a vetésben jelentkezni kezd, akkor beteg hajtások sárgulásnak, pusztulásnak erednek s elszáradnak. Tehát nem az egész bokor vész ki, hanem az a sarja, amelyben e légy kifejlődött; a többi sarj rendszeren fejlődik. E jelenségnek most megint az a gazdasági következménye lesz, hogy noha az őszi vetésben volt csikoshátú buzalégy, az nagyjából nagy, vagy észrevehető kárt nem tett,

* A *Chlorops-legyet* magyarul *csikoshátú buzalégynek* hívjuk, de hogy miért azt nem tudom s nem tudom, hogy ez a *csikos láb* kinek a fejében termett. Annyi bizonyos, hogy e légy lába mindenféle, csak nem — csikos. Tudnunk kell, hogy e légy kénzinsárga; hátán van három nagyobb és két kisebb barna csík; potrohának felső fele füstösbarna, szeme barna és közte a fején ugyancsak barnaszínű ékfolt, mely élével előre van fordítva. Lába sárga, csak hegye felé eső része barnásfeketes. Így tehát helyesebb és jobb is, ha e kárttevőt jellemző rajzáról csikoshátúnak hívjuk. *Jabl.*

mert a bokornak megmaradt többi sarja és tavaszi erők fejlődése száruk rövid idő alatt el-takarja a megsárgult tő helyét.

Ez azonban nem azt jelenti, hogy a csikoshátú buzalégy őszi ivadéka egyáltalán nem veszedelmes. Mert előfordulnak ám olyan esetek is, a mikor a fertőzött száru buzató nem bokrosodik el, vagyis, mielőtt a kis palánta el-bokrosodnék, a megtámadott fősarj igen el van gyengítve és nincs ereje, hogy melleksarjakat bocsásson. Az így fertőzött buza tavasszal mind kivész. De ez, mint mondtam, csakis a végzetes körülmények véletlen egybetalálkozásának a következménye, vagyis az, hogy e légy éppen akkor rajzolt és megfertőzte a vetést, hogy az a légy művének bántalma folytán őszszel nem erősödhetett meg.

De lássuk a kárttevő légy életfolyását tovább! Az őszi buzából tavasszal, olykor már márczius végén, áprilisban kirajzik a légy. Ez a rajzás attól függ, hogy milyen a tavasz? Ha korai és jó meleg, hogy a buza is megindul, akkor az kihát a benne élő légyre is. A kirajzó légy most meglepi vagy azokat a kései őszi buzákat, amelyek kései vetésüknél fogva gyöngék, vagy a tavaszitakat, amelyek éppen olyan állapotban vannak, mint amilyenben az őszi fertőzésű buza volt és ha sem őszi, sem tavaszi alkalmas buza vagy rozs nem akad, akkor a légy nem vándorol messze, hanem beéri a gyöp vad füveivel! Ezek éppen ilyen tájban bökődnek a földből s e gyöngö sarjakban legyünk csak olyan jól érzi magát, mint akár a legkitünőbb minőségű angol buzában!

Az a légy-ivadék, amely e korai rajzásu legyekből ered, úgy éli világát, mint az őszi, vagyis a sarjakban él s ezeket idővel megöli.

Ámde nem minden légy volt olyan fűgő, hogy már olyan korán kirajzott. Egy része ugyancsak elkésett és mikorára kirajzik, akkorára nemcsak a tavaszi ivadék is megnőtt és szintén rajzik, hanem megnőtt, száriba indult szépen a buza is! Ilyenkor a légynek két utja van: vagy marad a buzán, vagy elszáll a vad a füvekre. Mert a vadon termő réti és utmenti füvek (Gramineák) mind megannyi kiségitő jó barátja, mind jöttek a légynek, csak ne legyenek igen kicsi termetűek!

Ha a légy az első utat követi, akkor a száriba induló és meglepett buzával is úgy bánik, mint az a bokrodás előtt állóval tette. Kiválasztja a leghosszabb szárat és sásának legfelsőbb levelére egy tojást, csak egyet, tojik. És valamint a kis palántánál, ugy most a szárasodó növénynél is a tojásból kikélt nyü a sáson lefelé csuszva igyekszik a tő puha bel-sejéhez férni. Őszszel a tő székébe hatolt, most, noha a szár magas, szintén azt a helyet keresi ki, s itt találja már a kalászt. A nyü nem igen bántja ezt, lecsuszik rajta, legfeljebb csak némi rágott nyomott hagy rajta s igyekszik, hogy a kalász alatt lévő puha izkőzt mennél előbb elérje. Ez még jó puha s eléggé alkalmas, hogy a nyü fogatékos szájszervével benne csatornát rághasson és bőséges táplálékot nyújtó nedvéből élhessen.

Már most hogy a nyü ide került a kalász és a szár legfelsőbb csomója közé, ebből kettő következik. A nyü annyira elvonja a táplálékot a kalásztól, hogy az már csak fogyatékosan fejlődik. Hiszen ne feledjük el, hogy a légy igen fufangos volt, s ott támadta meg a szárt, ahol ez a legvékonyabb, tehát ahol legtöbb lehetősége van, hogy azt az anyagot, a melyet a növény gyökérzetével földből összegyűjtött szerveivel a maga céljaira megfelelőképen átalakított s egyrészt a kalász nagyságának növesztésére, másrészt a kalász szemei beltartalmának fejlesztésére vezet, a legnagyobb mértékben a növénytől elfoghassa! S ez oknál fogva a nyü óvatos. Á szálón nem vág lyukat, nem teszi azt egészen tönkre, mert ezzel csak maga alá vágná a fát, hanem csak felszínét rágja meg, addig míg szár a szárnak a tápláló anyagokat fel-felé vezető edény-nyalábjaihoz fér, hogy itt azután teli torokkal szívassa az áramló táp-

lálékát. A nyü nem marad egy helyen, hanem mert termete gyarapodik, nagyobbodik, azért a nyü is tovább rág és lefelé igyekszik, mintha keresné a főforrást, ahonnan még több táplálékot vehetne magához: s ezen lefelé való útjában készíti azután a légy nyüve azt a csatornát, amely kártételére annyira jellemző.

De míg a légy nyüve így megtámadja a szárt, addig a szár sem marad vele szemben tétlen. Hétköznapi nyelven azt mondjuk, hogy eltorzul, pedig az még egyéb is. Láttuk, hogy a nyü a szárnak a kalász izköznek legvékonyabb pontjához igyekszik férni. Ezzel szemben a szár meg azon van, hogy a nyü ne juthasson oda, és ne vágja el a kalász s a gyökér közötti összekötést. Ezt a szár, a szalmaszál, úgy éri el, hogy azt az izét, amelyet a nyü bánt, jó vastagra növeszti, vagyis kerületét megnagyobbitja, jelentékenyen megbővíti, tágitja, hogy míg a nyü a megvastagodott kerületű szár egyik oldalán rág és megszakítja a kalász s a szár közötti összekötést, addig a kerület többi része épségben maradjon és lehetővé tegye a kalásznak néminemű táplálkozását. Hogy a megtámadott szár mennyire vastagodhatik, azt példaképpen a következő számok mutatják: A rendes, egészséges növesztő buzaszálnak a kalász alatti ize, kerülete 4.3 mm., az olyan száré, amely a csikoshátú buzalégy miatt eltorzult, 14 mm., tehát több mint háromszor olyan vastag. A nyütől rágott esatorna pedig 4.5—5 mm. széles, de lehet keskenyebb is. Mármost, ha a megtámadott iz rendes vastagsága maradna, ha csak 4.3 mm.-es volna, akkor a 4.5 mm. széles csatornát rágó nyü biztosan megölné a kalászt. De azt meg sem teszi, mert abban a létért való küzdelemben, amely a nyü és a buzaszál között folyik, némi veszteséggel a buza a győztes, életben marad, kalászát és benne a szemét úgy, ahogy kifejleszti.

Amde a buzaszárnak ez a rendellenes megvastagodása más következményeket is von maga után, mert a megtámadott iz a vastagodás rovására rövidebb lesz. A rendes, egészséges növesztő buzaszálnak a kalász alatti ize 420 mm. hosszú (néha hosszabb, máskor rövidebb), ellenben a csikoshátú buzalégy miatt eltorzult csak 65 (néha 4.5) mm., vagyis hatszorta rövidebb. És mert az iz annyira megrövidül, ennek ismét két következménye lesz. Az egyik az, hogy mivel a megtámadott izet borító levélhüvely majdnem rendes hosszúsága megmaradt és kissé el is szélesedik, a megvastagodott iz benne nagyon kényelmesen elfér és nem is nő ki belőle, azaz, a nép találó szava szerint, a kalász hasban marad. Tehát a kalásznak hasban maradása az első következmény.

A másik pedig az lesz, hogy a csikoshátú buzalégy nyüve jó védett helyen, az izet borító levélhüvely alatt marad és baj nélkül fejlődhetik.

Ime! A természetben örökké folyó néma harcnak egy jelenete!

Noha az ilyen buzalégyet, vagy mint a tudalékos német mondja, ilyen „köszvényes” szárat a buzatábláknak bármely helyén találhatjuk, mégis leggyakoribb és legszámosabb a gypszelű utak mentén. Ez nyilván való jele annak, hogy a buza a fertőző anyagot a közeli gypsből kapta, a melynek füveiről mondtam, hogy a csikoshátú buzalégy bennök is él.

A szár felső izén kifejlődött légy nem várja be az aratást, hanem már jóval előbb kirajzik, úgy hogy aratáskor a betegszárakban már csak az üres bábhüvelyt találjuk. Nyáron át, ha lehet, vagy átpártol megint a mezei füvekre, vagy ide-oda szállongva addig vár, míg vagy a tarló kiszárad, vagy míg a korai vetések ideje be nem következik s akkor neki megy ezeknek, hogy bennök éljen. A felette korai, augusztus végi, vagy szeptember eleji vetésből, ha az ősz hosszú, október első napjaiban kikelhet a légy még egyszer, de csak csekély számban; ellenben, ha az június, vagy júliusban a vad füvekbe, vagy a zöld tarlóba jutott, onnan még eléggé jókor kirajozhatik, hogy szeptemberben,

októberben nagy számban ellophesse az őszi vetéseket.

A hideg ősz azonban e légy rajzásainak is véget vet. Ha a légy október első felében nem végezte el a fertőzést, október második felében csak akkor folytathatja azt, ha az idő igen meleg és csendes, máskülönben az ő napjai is meg vannak számlálva.

Ha most a mondottakat összefoglaljuk, kiderül, hogy a csikoshátú buzalégynek egy őszi, egy kora tavaszi (mindkettő a buzatőben), egy nyár elejei (a szár felső részén) s egy nyár végi (akár a vad füvek szárában, akár tövükben) ivadéka van s ez a légy évi négy ivadéka-nak felel meg. Ebből kettő csak a buzán (az őszi s a nyár elejei) élőszkodik, a többi a buzán s a vadon termő füveken is. S ez adja a kulesot ahhoz, hogy a légy miért szaporodhatik el némely helyen annyira hirtelenül.

Ami a kártevését illeti, magam az őszi s a korai kártevését veszedelmesnek tartom; a nyár elejeit már kevésbé veszedelmes, bár az sem jár haszonba! De e légy kártétele korántsem olyan nagy, mint teszem föl, a heszszeni légyé.

Ha a csikoshátú buzalégyről elmondottakat szemünk előtt tartjuk s emlékezetünkbe idézzük azokat a szavakat, amelyeket a panasztól levélben olvashattuk, akkor a feleletet könnyű szerrel adhatjuk meg reájuk.

A panasz szerint 1. a jókori buzában kevés a légy, 2. a legkésőbbiben egy sínes és 3. e kettő közötti időben vetett buzában sok légy volt, úgy, hogy a kár 30—50%-ra rugott. Ha felveszszük, hogy mind a három esetben az állapot a legrosszabb volt, vagyis mind a három évben mindig egyformán sok csikoshátú buzalégy volt (t. i. nem volt-e neki is valami titkos ellensége, mely számát megdézsmálta?), akkor a jókori buzában azért nem volt még sok buzalégy, mert ez a buza ugyan csak megerősödött addig, a míg a légy nyár végi ivadéka a vad füvekben tanyázott és későbbben, ha a már megbokrosodott buzának egy-egy fejletlen sarját bántotta is, nagy kárt az egész vetésben nem tett. A két határ közötti időben vetett buza pedig olyan fejlődésű volt, hogy a légynek éppen megfelelt s az benne pompásan élt és nagy kárt tett. Ebben a legkésőbbi vetésű buza már egészen tiszta volt a légytől, mert e buza csak akkor kelt ki, amikor e légy rajzásának ideje már régen elmúlt.

Ez tehát határozott felelet; s ugyanolyan határozott feleletet kapunk a légy életmódjából a kérdésnek ama részére is, hogy „a nyár utóján s az ősz elején rajzó légy hogyan jutott el a tavasz buzába”. Egyszerűen úgy, hogy az őszi buzából tavasszal kirajzott és neki ment a tavasz buzának, hogy vagy a tövét fertőzte meg, vagy ha már erősebb volt, ha már szárba indult, hogy szárát lepje el!

S egyszerűen a fölvetett kérdésben felhozott adatokból, másrészt az adott feleletből megkapjuk az utmutatást a védekezésre is.

Ahol e légy miatt csakugyan van baj, ott abban az évben a kései (október közepi és későbbi) vetés, mint a baj orvossága helyén van, mert csak a kései vetéssel törhetjük meg e légy nagy számát. A következő évben, mikor a légy már kevesebb számban van, a vetés megint rendes időben történhetik még.

A rendes termőerőben lévő földön e légy kártétele, köztapasztalás szerint, még nagy rajzás esetén is igen csekély. Ezt megokolja az, amit a légy őszi és nyárelejei kártételeiről mondtam.

Végül nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a szántóföldek mellett lévő füves-gyepes helyek (kaszáló, part, utmenti mesgyék, nyári zöld tarlok, parlag-földek) szintén kedvezhetnek e légy elszaporodásának. Ahol ilyen helyről van szó, ott, ha a füves-gyepes helyet ki nem lehet irtani, hanem helyén kell hagyni, rajta kell lennünk, hogy a gyp füvei nyáron át szárba ne hajthassanak s a légy rajtuk ne fej-

lődhessék. Ezt az illető gyp gyakori lekasztásával érhetjük el.

Ez azonban csak kiegészítője a kései vetésnek, valamint annak, hogy a talaj jó termő erőben legyen. Akkor nem fog gondot okozni e légy senkinek sem!

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A fák mézgas betegségeiről.

Írta: Mezey Gyula.

Leggyakrabban a csontosmagu gyümölcsfák, minők az őszi- és a kajszinbaraczk, a cseresnye és a meggy, továbbá a szilva, szenvednek mézgasfolyásban, de néhány más fán is, például a bálványfán (Ailanthus-on), mutatkozik ez a betegség.

A betegségnek a fa törzséből, vastagabb vagy vékonyabb ágaiból sárgás, vöröses vagy barna nyulós, ragadós anyag szivárog ki, mely a beteg fa kérgén kisebb-nagyobb csomókban gyülemlik össze. Ezek a mézgasomók esőben megdagadnak, hosszabb szárazságban megkeményednek. Néha a gyümölcs felületén is, különösen az őszibaraczkon és a szilván, akadunk mézgasceppekre vagy csomókra.

A mézga a beteg fa egyes szöveteinek káros felbomlásából származik. Mézgvá alakulhat a faszövet, a kéreg s maga a gyümölcs hús szövete is.

Néha a fa törzsében vagy vastagabb ágában a mézganak egész nagy raktárait lelmi fel. Az ilyen fa sokáig szenvedhet, de előbb-utóbb tönkremegy.

Máskor, a betegség kezdetleges stádiumában, sem mézgaraktárak nincsenek a fában, sem a fa külsején nem látunk mézgasceppeket vagy csomókat s mézgaszivárgást csak akkor észlelünk, ha a fát tavasszal megmetszettük. Ilyenkor, ha a metszésre meleg idő jár, a metszési lapokon kezd a mézga lassanként szivárogni és öszszegyülemleni.

Ha a mézgasfolyás egyedül a gyümölcsön jelentkezik, az nem nagy baj, mert a gyümölcsön rovarok szurására vagy egyéb sebzésekre is megindulhat a mézgaképződés.

Hogy mi okozza a mézgabetegséget? azzal teljesen tisztában nem vagyunk a mai napig sem.

Vannak buvárok, akik parazitagombákat okolnak a bajért, de mégis több az olyan szakember, aki a betegséget fiziológiai okokra vezeti vissza. S a gyakorlat emberei, a kertészek, szintén az utóbbiak pártján vannak.

Nagyon el van terjedve az a nézet, hogy a csontosmagu gyümölcsfák mézgasbetegségét az okozza, hogy a törzsben és ennek elágazásaiban a tápanyagok valaminő ok következtében megtorlódnak s mert a lombozat azt fel nem dolgozhatja: szétbomlanak.

Ilyen tápanyagtörődés beállhat például akkor, ha a baraczk-, vagy a cseresnyefát erősen megmetszik. Az erősen megmetszett fának a lombozata viszonyítva a fa gyökérzetéhez, csekély lesz. A gyökér a tápanyagokat erejéhez mérten szállítja a törzsbe, hogy azt a lombozat feldolgozza. De mivel a lombozat kicsiny, a szállított tápanyagokat nem bírja mind felhasználni s így beáll a tápanyagok torlódása s később ezek szétbomlása.

Ugyanígy járhat a fa, ha koronájának jórészt a fagy tette tönkre, vagy ha a fát egyoldaluan és erősen nitrogéntrágyával láttuk el. Mindezen esetekben a lombozat csekély ereje nem képes lépést tartani az erősen működő gyökérzet munkájával.

Ezzel az elmélettel egészen ellenkező elméletet vall Mangin, a tudós francia botanikus, a ki a párisi tudományos akadémiához nemrég benyújtott közleményében mondja el nézeteit a fák mézgasbetegségeiről.*

*) Lásd a „Revue Horticole” 1. é. december elseji számában a „La cause de la gomme des arbres” című cikket.

Mangin ugyanis a mézgefolyás okát a talaj összetömődésére vezeti vissza.

Az összetömődött talajban a gyökérzet elcsenevészedik, részben tönkremegy s így nem bírja kielégíteni az erőteljesebben működő lombozat igényeit.

Páris utcáin a bálványfák (*Ailanthus*-ok) erősen pusztulnak s e pusztulás okainak kiderítésével *Mangin* foglalkozott.

Vizsgálataiban *Mangin* azt tapasztalta, hogy a bálványfák az olyan helyeken betegeskedtek, ahol a talaj szellőzése hiányos volt. A beteg fák bonczatani vizsgálata kiderítette, hogy évgyűrűik igen fejletlenek, keskenyek s hogy a faedényeket nagymennyiségű mézga tömte el.

Az olyan helyeken azonban, ahol a talaj eléggé laza, szellős volt, a bálványfáknak nem volt semmi bajuk. Évgyűrűik fejletteknek találtattak s a fatestben mézganak nyomaira sem lehetett akadni.

Ezen észleletek alapján *Mangin* számos kísérletet tett, amelyek mind amellett szólnak, hogy a mézgaképződés közvetlenül összefügg a talaj hiányos szellőzésével.

Mivel — mondja *Mangin* — nyilvánvaló, hogy a mézga feltűnése az edényekben, karöltve jár a talaj rossz szellőzésével: teljes joggal feltehetjük, hogy a gyökérzet az ilyen talajokban nem fejlődhetik rendesen, mert a hajszálgököknek a szénsav meggyűlése miatt fuladoznak.

Pedig a hajszálgököknek vannak hivatva arra, hogy a vizet, melyet a lombozat folyton párologtat, felvegyék. Ha a gyökérzet beteg, a levelek több vizet párologtatnak el, mint a mennyit a gyökérzet pótolni képes s e miatt az edényekben vízszűke áll be, mi életműködési zavarokat szül s nagymennyiségű mézgafejlődésre vezet. Az edényeket eltömítő mézga azután mindinkább megakadályozza azt, hogy a lombozathoz kellő mennyiségű víz kerüljön.

A vízfelvétel és a vízvezetés gyenge volta évről-évre jobban érezteti káros hatását. Mennél nagyobb mértékben fulladoz a gyökérzet, annál gyorsabban közeledik végéhez a fa, mely egyre keskenyebb évgyűrűk képzésével nyomorog.

Tehát, amint a most elmondottakból kitűnik, *Mangin* a mézgasbetegség okát abban találja, hogy a fák gyökérzetének nagyrésze tönkremegy s nem bírja a sértetlen földfölötti részt (a törzset és a koronát) kiszolgálni.

Mangin vizsgálatainak eredményét gyakorlati tapasztalatok is támogatják, mert hiszen nem egy kertész tapasztalta már, hogy a nagyon kötött vagy a vizes talajban — ahol a gyökérzet szintén nem jut elegendő friss levegőhöz — úgy a barack-, mint a cseresznyefák rendesen mézgefolyásban mennek tönkre.

Mangin vizsgálatai azonban nem czáfolják meg azt a nézetet — amelyet különben szintén támogatnak úgy kísérletek, mint tapasztalatok, hogy a fa mézgasbetegségbe eshetik akkor is, ha a gyökérzet egészséges és dus, de a lombozat beteg vagy gyenge.

S így fel kell tennünk, hogy a mézgasbetegség a csontmagu gyümölcsfáknál (s minden egyéb fánál, melyben mézga szokott képződni) akkor fejlődik ki, ha egyrészt a tápanyag, illetve a víz elpárologtatása között az egyensúly megzavarodik; tehát ha a vizet felvevő rész — a gyökérzet — akár a vizet elpárologtató rész — a lombozat egyoldalulag megbémult.

Mangin vizsgálatai újra arra intenek, hogy őszi- és kajszinbarackot, szilvát és cseresznyét csak eléggé laza, vagy olyan talajokba ültessünk, melyeket ha mesterségesen meglazítottunk (rigoloztunk) később nem tömődnek össze annyira, hogy bennük a levegő megrekedjen.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Dr. Liebermann Leó.

Buzanemesítés és a liszt érték-száma.

Irta: dr. Liebermann Leó.

Több ízben és a „Köztelek” hasábjában is kifejezést adtam azon nézetemnek, hogy a buza nemesítése egyik főfeladatunk s hogy ennek legjobban megfelelhetünk úgy, ha a vetőmag megválasztásánál nem elégszünk meg azzal, amit a megtekintéssel, a hektóitersúly mérésével, az aczélosság vagy nem aczélosság kimutatásával stb. megállapítottunk, hanem a legnagyobb súlyt fektetjük arra, hogy *süthetőség tekintetében milyen az a liszt, melyet az illető búzából nyerünk.* Itt ugyanis olyan különbségek is kifejezésre találnak, melyek más uton nem konstatalhatók.

Miután a süthetőség szabatos megállapítására azon eljárásban, melyet a „Kísérletügyi Közlemények”-ben és újabban némi bővítéssel a Berlinben megjelenő „Zeitschrift für Untersuchung der Nahrungs- und Genussmittel stb.” című folyóiratban közöltem, egy teljesen kielégítő eszközzel rendelkezünk csak ismételtetem

$$E = \frac{K \cdot 100}{348} = K \cdot 0.285$$

amelyben K a vizsgálandó liszt 20 grammjából nyert sükér térfogatát jelenti, 170 C.-ra való hevítésnél.

Tehát olyan liszt érték-száma, melynek 20 grammból nyert sükérje 348 cm³-re terjed ki = 100; olyan liszt pedig, melynek sükérje p. o. csak 150 cm³-re terjed ki, 42.7 érték-számmal bír, mert

$$E = 150 \times 0.285 = 42.7.$$

Ha előfordulna azon eset, hogy valamely lisztnél 348 cm³-nél nagyobb számot találunk, ami valószínűleg ha egyáltalában, csakis a leg-ritkább esetekben fog megtörténi, akkor ezen lisztnak érték-száma természetesen 100-nál nagyobb volna.

Eddigi tapasztalataim szerint már olyan liszt is, melynek érték-száma 40, igen jó, a rendszeres kereskedelmi árunál jobb minőségűnek nevezhető.

279. ábra. A gödöllői baromfitenyésztő-telep főépülete.

azt a tanácsot, hogy csak azon búzát használjuk vetőmagnak, mely a fentemlített módszer szerint megvizsgálva, lisztjének süthetőképessége tekintetében a legjobbnak bizonyul.

Nem szándékom ezen a helyen a módszert újra részletesen ismertetni, csak az alant közöltek megértetésére felemlitem azt, hogy lényegében abból áll, hogy 20 gramm (2 deka) lisztből kimossuk a sükért és egy erre alkalmas készülékben megállapítjuk azt, hogy ez a sükér felhevítve milyen térfogatig képes kiterjedni.

Tekintettel arra, hogy a gyakorlat szempontjából ezélszerűnek látszott egy állandó mértéket megállapítani, mely megengedi azt, hogy azonnal tájékozva legyünk arról, hogy valamely liszt milyen rangot foglal el? megállapítottam egy *lisztérték-számot* a következő módon.

Kísérleteimből kitűnt, hogy olyan liszt, melynek 20 grammjából kimosott sükérje 170 C. fokra hevítve 348 cm³-re képes kiterjedni, már a *legeslegjobb liszt-félekhez tartozik.* Ezt a számot 100-nak teszem és valamely más lisztnak érték-számát (E) a következő képlet szerint számítom ki:

HALÁSZAT.

Rovatvezető: Landgráf János.

Mesterséges behalásítás.

Meglévő vizeink halászata régebben vizeink ősi állapotában, egészen más volt, mint ma; a hajdani halbőségéről egész legendák szólnak. Ez a halbőség azonban alaposan megcsappant, természetes következményeképp a kultura térfoglalásának.

A nagyszabású vízrendezési munkálatokkal: az ármentesítésekkel, lecsapolásokkal stb. eltűntek azok az árterek, amelyet évenként tavasszal — tehát ívás idején — rendszerint elborított az árvíz; ahol tehát megívhattak a halak s ahol bőséges haltáplálék fejlődött.

Ezeknek az árterületeknek megszűnésével sokkal kevesebb lett a terület, amely a halat termelte: megfogyott tehát a hal is. Ez volt a kezdete s ez legfőbb oka a halbőség letűnésének.

Azonban a megmaradt s vizeink mai állapotában is fentartható halmérséget is ezer veszedelem tizedeli. Legnagyobbak egyike az árvédelmi töltések mentén kiásott agyag-gödrök, ha a folyóval nincsenek összeköttetés-

Végül említjük, de hatásában a legelsők között foglal helyet, a nálunk lábra kapott s ma is divatozó *rabló halászat*, amely a hal gondozását egyáltalán nem ismeri, hanem tisztán csak a hal fogásából áll s arra aztán minden

s nem gyarapítjuk, nem is lesz mit kifognunk. A természetes vizek halanyagának fentartására s gyarapítására szolgáló intézkedések között első sorban kell említenünk a *törvényt* s azzal kapcsolatban a *halászati társulatokat*, mint a melyek az alapot adják a sikeres munkára. E munka során pedig legfontosabbnak jelezhetjük a *mesterséges behalítást*, mint a kívánt cél elérésére szolgáló legközvetlenebb eszközt.

A mesterséges behalítás abból áll, hogy a művelés alá vett víz halanyagát, ha annak természetes szaporodása bármi okból nem lehet elég eredményes, *máshol termelt ikrával vagy ivadékkal pótoljuk*. Természetes, hogy mindig a legértékesebb halfajokat igyekszünk pótolni, sőt egészen új fajokat is vihetünk a vízbe, olyanokat, amelyek az eddigieknél értékesebbek. A mesterséges behalítás révén tehát a halas víznek nemcsak hozamát, hanem a hozam minőségét is javíthatjuk. A legfőbb dolog, hogy a vízbe mindig az annak megfelelő halat adjuk. Magától értendő, hogy első sorban azok a halak jönnek figyelembe, amelyek ikráját vagy ivadékát egész *biztosan* beszerezhetjük, vagyis amelyeket *mesterséges uton is tudunk tenyészteni*.

Ennek alapján könnyen meghatározhatjuk, hogy az alsóbb szintjakra folyók, tavak behalítására a *pontyot és fogassüllöt*, a hegyi vizek benépesítésére pedig a *pisztráng-féle* halakat kell használnunk.

Meg kell itt emlékeznünk a külföldi halfajokról is, amelyek iránt valamikor nagyon vérmes reményeket tápláltak. Számos kísérlet történt már e téren; aránylag azonban kevés eredménnyel. Az alsóbb szintjakra vize számára eddig még nem sikerült olyan jobb fajta halat találni, amely a mi nemes halaink mellett kellőképp érvényesülni tudna. A hegyvidéki vizeknél szerencsésebbek voltunk: mert azok olyan szakaszainak a benépesítésére, a hova a sebes pisztráng már le nem megy, más jobb fajta hal még fel nem jut, igen jól bevált az amerikai származású *szivárványos pisztráng*. Ez az egyetlen külföldi halfaj, amely nálunk is méltóan sorakozik gazdaságilag fontosabb halfajtáink közé.

Lássuk már most a fenti beosztásnak megfelelőleg a különböző szintjakra vizeit.

Az *alsóbb szintjakra vizeinek behalításánál* figyelembe jövő két halfaj a ponty s süllő tudjuk, igen különböző természetű. Legjobban érdekel minket az, hogy a pontyot csak mint ivadékot használhatjuk a behalításra, a süllőnek azonban már az ikráját vihetjük idegen vízbe.

A süllő ikrájának átvitele akárminő nagy távolságról is más vízbe, aztán a kihelyezése s kiköltése nagyon egyszerű dolog.*)

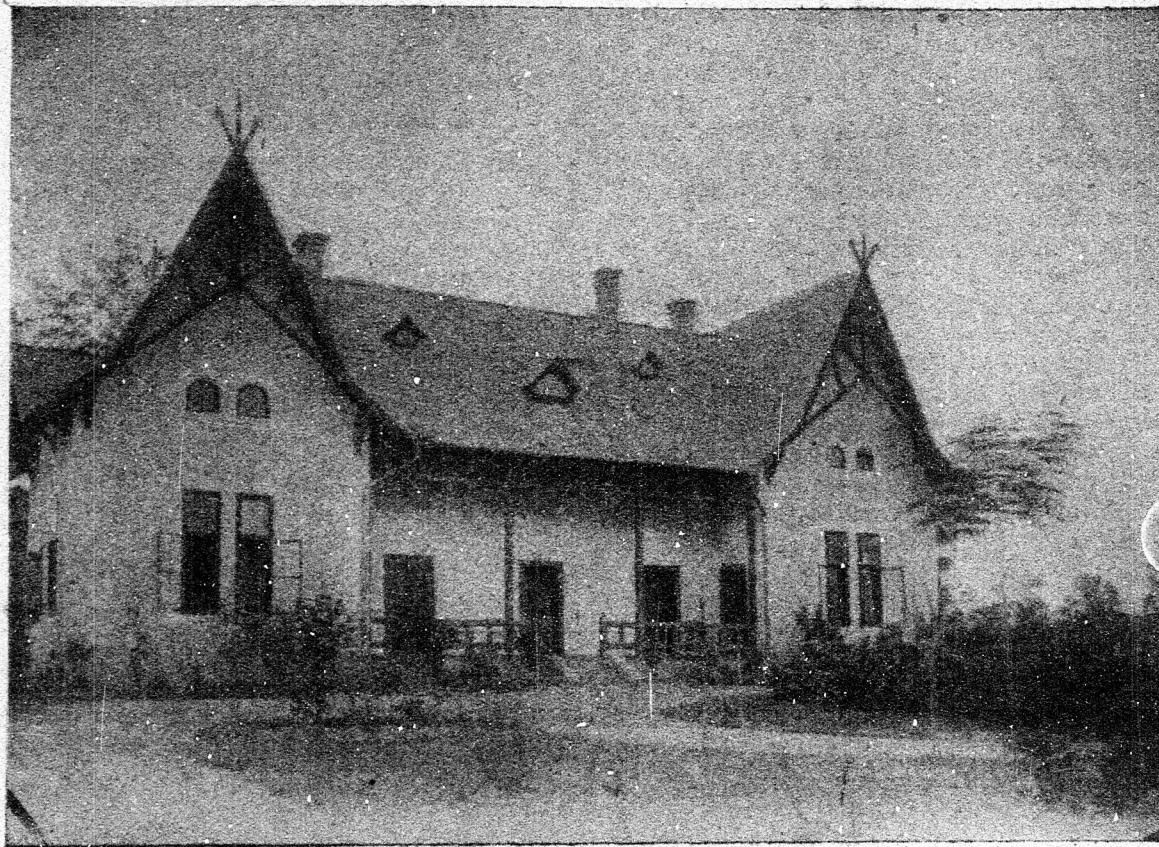
Pontyivadék szállítása nagyobb távolságokra már sokkal nehezebb. A vízzel telt edények sulya sokkal több, mint a bennük lévő hal tiszta sulya.

A Balaton-tó számára Temes-Topolyáról Siófokra szállított egyéves ivadékból egy waggon 24 óras uton csak 25,000 drbot vihetett. Az ivadékból 80-90 drb nyomott 1 kgm-mot; egy kocsis rakományban tehát csak mintegy 300 kgr. hal volt. Az igaz, hogy egyetlen egy se pusztult el a hosszú uton.

Az ilyen szállítás azonban drága s nehézkes, ami mellett a kellő gondosságot kifejtteni bajos dolog.

Minde nehézségeket legegyszerűbben úgy kerülhetjük el, ha az *ivadékokat közvetlenül a behalításra váró víz közelében termeljük*. Erre aránylag igen kis területek elegendők. Ha csak az ivást akarjuk biztosítani, egy holdnyi területen négy ivó tavat is berendezhetünk, amelyekből több százezernyi ivadékot nyerhetünk. Ha az ivadékot őszig akarjuk a tavakban tartani, kat. holdankint 5-8000 drb 10-20 dekás halacsukat nevelhetünk. Ezeket az ivadékot ne-

*) Lásd a „Köztelek” 1895. évi folyamát.

280. ábra. Tan- és munkatermek a gödöllői telepen.

ben. A tavaszi árvizek elborítják azokat, a halak megivnak bennük; az árvíz lepadása után a kikelő ivadék ott reked s millió számra pusztul el, ha a gödrök kiszáradnak.

Az erdőipar fejlődése különösen a felső pisztrángos patakok halászatára hatott hátra-

eszközt jónak lát: a dinamitot, a mérgezést, a dugaszt s i. t., elpusztítván a pillanatnyi haszon kedvéért még a legapróbb fiát is a hainak.

Az okszerű halászat nem állhat csak a hal kifogásában, amit köznapi értelemben a

281. ábra. Baromfihizlalo a gödöllői telepen.

nyosan: a fausztatások, a nagy fűrésztelepek vízbe bocsátott fűrészpora révén.

Más ipartelepek létesülése ismét a vizek többé-kevésbé való szennyezését vonta maga után s i. t.

halászaton értenek: *biztosítani kell a vizek halmállományának megmaradását s gyarapodását is*. Az erre irányuló intézkedések s ténykedések tulajdonképen fontosabbak, mint maga a halfogás, mert ha a halmállományt fenn nem tartjuk

it kifognunk.
ának fentar-
intézkedések
a törvényt
társulatokat,
sikeres mun-
ntosabbaknak
tást, mint a
közvetlenebb

abból áll,
anyagát, ha
bármilyen okból
ol termelt ik-
Természetes,
ajokat igyek-
okokat is vihe-
az eddigiek-
s behalásítás
sak hozamát,
avithatjuk. A
dig az annak
értendő, hogy
figyelembe,
gész biztosan
t mesterséges

eghatározhat-
folyók, tavak
süllöt, a hegyi
tráng-féle ha-

külföldi hal-
nikor nagyon
amos kisérlet
onban kevés
k vize szá-
an jobb fajta
halaink mel-
A hegyvidéki
: mert azok
re, a hova
gy, más jobb
ól bevált az
pisztráng. Ez
ly nálunk is
ntosabb hal-

beosztásnak
k vizeit.

behalásításá-
onty s süllő
a. Legjobban
ot csak mint
ásra, a süllő-
vihatjuk ide-

arminő nagy
kihelyezése

obb távolsá-
zzel telt edé-
bennük lévő

es-Topolyáról
egy waggon
vihetett. Az
gmmot; egy
mintegy 300
etlén egy se

aga s nehéz-
got kifejtteni

erübben ugy
közvetlenül a
meljük. Erre
lők. Ha csak
oldnyi terü-
betünk, ame-
nyerhetünk.

avakban tar-
0—20 dekás
vadékokat ne-

nyamát.

velő tavakat legcélszerűbb valami olyan kisebb vízfolyás mentén létesíteni, amelyik a behalásítandó vízbe ömlik; akkor aztán a kész ivadék ezen a vízben minden szállítási költség nélküli eljuthat rendeltetési helyére.

Folyóvizeink mentén különös figyelmet érdemelnek az ivadéknevelés szempontjából azok a folyóval többé-kevésbé összeköttetésben álló holtágak, amelyek időnkint, különösen az őszi s téli viznél, egészben vagy részben szárazon szoktak állani, a tavaszi árvíz azonban megtölti őket. Ilyen holtág különösen szabályozott folyóink mentén igen sok van. Azokat rendszerint igen csekély munkával alkalmatossá lehet tenni arra, hogy bennük tavasszal a behelyezett pontyok — természetesen a legnemesebb, leggyorsabban növekvő fajtaól való — megivjanak s az ivadék aztán később, ha már megerősödött, bejusson az anyafolyóba. Egy kellő mélységű lecsapoló árok, a holt ág alsó végén a középvíznek megfelelő kis töltés s abban egy egyszerű barátságilip, amelyen a víz be is juthat s le is folyhat, a legtöbbször elegendő a kívánt cél elérésére.

A nagy árvizek ellen védeni teljesen felesleges a berendezést, mert ezek az árvizek nálunk rendszeren kora tavasszal, még a ponty ivása előtt vonulnak le; de ha véletlenül később is víz alá kerül a holt-ág, abból valami nagy kár nem származik, csak az ivadék jut hamarabb oda, ahová amúgy is jutnia kell, t. i. az anyafolyóba.

A holtágak ilyen módon való felhasználásával legalább részben pótolni lehet azokat az ivadéktermő helyeket, amelyek az ármentesítéssel elvesztek. Kívánatos csak az, hogy mentül sűrűbben történjenek ez a folyó mentén; az eredmény annál biztosabb lesz.

Hogy minő nagy munka vár még e téren reánk, azt az a körülmény mutatja, hogy eddig még csak egy ilyen ivadéknevelő-telep készült el a fajs-battai dunai halászati társulat vízszakaszán 13 k. hold terjedelemben.

A megvalósuláshoz közel áll ugyan még 3 telep a borsodi tiszai s a soroksári dunaági halászatai mentén 132 k. hold terjedelemben. Meg kell azonban gondolnunk, hogy azoknak a jelenlékenyebb folyóvizeinknek területe, amelyeken a haltársulatok már megalakultak, körülbelül 150.000 k. hold. Ennyi vízre 10.000 k. hold ivadéknevelő-tó se lesz sok!

Az állóvizek javítása mesterséges behalásítással sokkal hathatósabban történhet, mint a folyóvizeké. Az így gondozott állóvizek már az összekötő kapcsot alkotják a természetes és mesterséges halászat között. Határozott területekről van szó, amelyben határozott mennyiségű hal van. Más vízből hal oda egykönnyen nem jut; vándorhalak pedig épen nincsenek. Az olyan egységes üzem is könnyen elképzelhető, amelyik megbízható adatokat ad az évi termés mennyiségére. A alsóbb szintjének álló vizei ha csak elegendő mélyek s nem posványos természetűek, mind alkalmasak a pontyval s a süllővel való behalásításra.

Itt aztán első dolog a „gyomlálás”, hogy a jobb fajoknak helyet adjunk; mert általában az az eset, hogy az eredetileg bent volt nemesebb halakat amennyire csak lehetett kifogták, pótlásukról pedig nem gondoskodtak; így aztán a bent maradt szemét hal hatalmasodott el. Ezt az értéktelen halat kell mindenekelőtt megapasztanunk.

A behalásítással együtt jár az évenként való rendszeres lehalászás. Nagyobb álló vizeknél folyik egész éven át; kisebbeknél leginkább ősszel és tavaszkor, a szerint, amint az értékesítés kedvezőbb. Ősszel azért jobb halászni, mert az átteleléssel járó esetleges veszteségek kikerülhetők.

A fogásoknál mindig csak a piaci árut kell kint tartani, a fejtetlen anyag visszahelyezendő; a kevésbé értékes, felesleges fajaktól azonban tisztítandó a víz mindenképen.

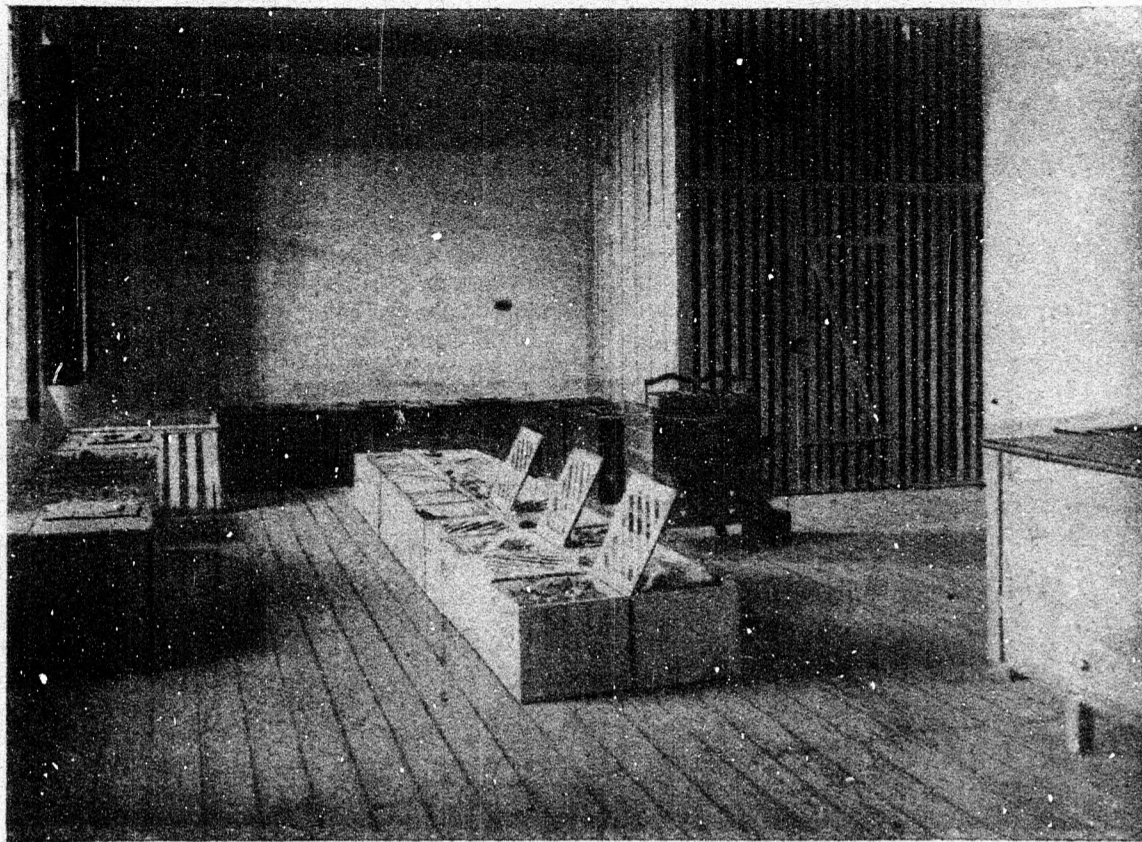
A betett anyag korához képest az első benépesítés után a pontyok már 1—2 év múlva,

a süllő azonban, ikrából fejlődve 3—4 év múlva éri el a piacra való nagyságot. Ekkor kezd a víz aztán rendes jövedelmet hozni.

A mesterséges behalásítással járó rendszeres művelésnek igen szép példáját mutatja a

nyaras pontyivadékokat helyeztek a vízbe, végre 1901. évben egy külön ivadéknevelő tavat létesítettek a tó mellett 25 k. hold terjedelemben.

Az újból való halászást 1897-ben kezdték meg. Számszerű adatok azonban csak 1899-től

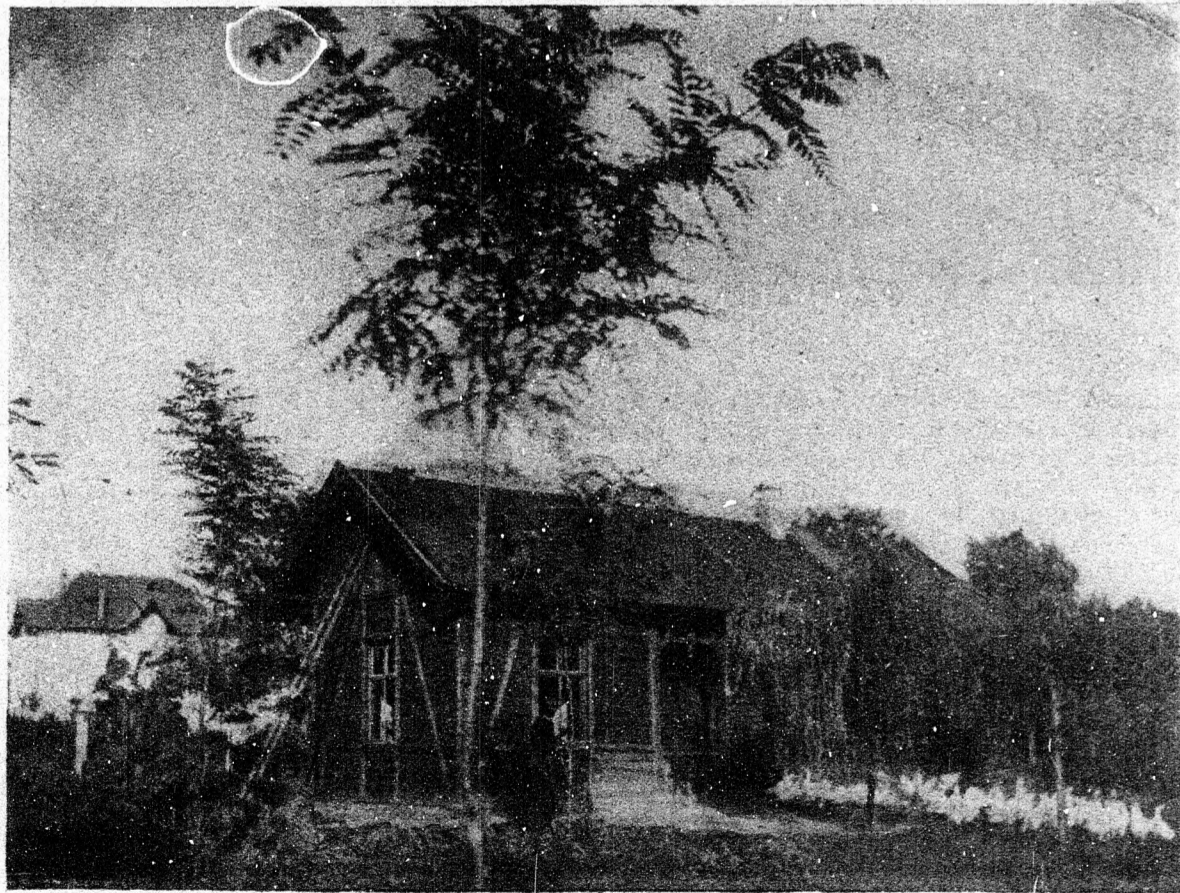

282. ábra. Baromfikköltető szoba a gödöllői telepen.

Szabadka város tulajdonában lévő 750 k. hold kiterjedésű Palicsi-tó.

A tóból az 1894/5. évi erős télen az összes hal kipusztult; ott fuladt a jég alatt. A

vannak. Abban az évben 73,904 kg. halat fogtak ki, közte 2720 kg. pontyot; a többi kárász s kevés csuka. 1900-ban ismét 73,765 kg. volt az eredmény, csak hogy a ponty már 10.463 kg.

283. ábra. Vizi szárnyasok háza a gödöllői telepen.

rá következő esztendőben a város rendszeres kezelésbe vette s eleinte a Tiszáról hozott apró hallal népesítette be; 1898-ban azonban már 26,000 drb és 1899-ben ismét 20,000 drb tógazdaságokból beszerzett nemesebb fajú egy-

volt; így aztán természetesen a kifogott anyag is jóval nagyobb értéket képviselt, mint az előző évben. A folyó 1901. év eddigi eredményei után itélve, szintén nem marad az előző évek mögött; november 30-ig kifogtak kerek-

számban 3000 kg. pontyot s 60.000 kg. másfajta halat. Az ivadéknevelő tó építésénél befektetett költség bizonyára meghozza a további javulásban dus kamatait.

A Balaton-tónál is igen érdekes feladat vár a mesterséges behalásításra. A „Balatoni hal részvénytársaság” nemrég közzétett mérlege szerint 1900. s részben 1901. évben kifogott zsákmánynak csakis 13%-a állott nemes halból: süllőből, pontyból, harsából, csukából és 87%-a igen silány értékű halból. Ha már most figyelembe vesszük, hogy az egy év alatt kifogott halmennyiség kerekén 9000 q. volt, annak csak 19%-a is 90 q. A nevezett halállománynak 10%-kal történő javítása tehát 90 q. nemes halat, vagyis körülbelül 9000 K. több jövedelmet jelentene, ha a silány s nemes fajok közötti értékkülönbséget 100 koronára számítjuk métermázsánként. Nyilvánvaló ebből, hogy Balaton halászata értékének emelésére a legtermészetesebb s legtöbb sikert ígérő eszköz, az otthonos nemes halfajok állományának nevelése a silányabb fajok rovására mesterséges behalásítás útján.

Hegyvidéki vizeink behalásítására a pisztráng-féle halak alkalmasak. Ennek a nemes

uj viszonyok között, amelybe kerül, nem bír még azonnal hozzá jutni; jó tehát egy kis tartalékról gondoskodni.

A költőedényből kikerülő ivadékkal történik aztán az arra való vizek behalásítása még pedig vagy úgy, hogy azonnal a szabad vízbe bocsátják azokat, vagy pedig előbb kis tavakba tartják bizonyos ideig s csak megerősödvé bocsátják szabadon.

Az első esetben természetesen kevesebb a bajlódás; sikert azonban csak bizonyos feltételekkel érhetünk el. Nevezetesen a behalásítandó pataknak első sorban olyannak kell lenni, hogy abban a költőedényből kikerülő ivadék normális vizet s terített asztalt találjon. Ez pedig a hegyi pataknál ritkaság. A költés ugyanis még a leghidegebb költő vízzel se tart tovább áprilisig, úgy hogy májusban elérkezett már a költőedényből való kivétel ideje. A zord hegyvidéken a hóolvadás azonban ilyenkor folyik igazán; a patakokon egész júniusig hideg árvíz zudul le. Ilyenkor kihelyezni a jó magával tehetetlen ivadékokat teljesen kárveszített dolog volna: részint elsodorná az ár, részint éhen pusztulna el a hideg jeges vízben. Ha azonban a patak eny-

holtágainak ivadéknevelésre való felhasználását segíti elő. Ezenkívül évenként *díjtalanul* juttat a közvizek behalásítására magánosokhoz s társulatokhoz halikrát. E czimén a f. 1901. évben a földművelésügyi kormány kiosztatott 43 millió fogas-süllő-ikrát s 2.440.000 db közönséges s szivárványos pisztrángikrát. Az érdekeltek részéről csak azt várja el, hogy a megfelelő eredményt *saját* érdekükben *saját* munkájukkal biztosítsák.

Répassy Miklós.

A gödöllői m. kir. baromfitenyésztőtelep és munkásképzőiskola.

Az a mélyreható gondoskodás és azok a számba veendő nagy áldozatok, amelyeket Darányi Ignác miniszter a baromfitenyésztés emelése, a baromfiak nemesítése és a baromfitermékek legjobb módon való értékesítése érdekében az utóbbi 4 év alatt hozott, örvendetes módon termik meg gyümölcsöiket. Bizton várható, hogy a baromfitenyésztés iránti nagy érdeklődés nagyobbodni fog. Bár ma is az a legörvendetesebb a dologban, hogy a legnagyobb birtokosoktól egész a köznépig mindenki belátja, hogy a baromfitenyésztési ág jövedelmezősége nemesak a baromfiak számának szaporításával, hanem különösen a jól megválasztott tenyészbaromfiak okszerű tenyésztésével, nemesítésével és az előállított jó minőségű baromfiak piaczképessé tételével, azaz jobb értékesítésével emelhető legelső sorban.

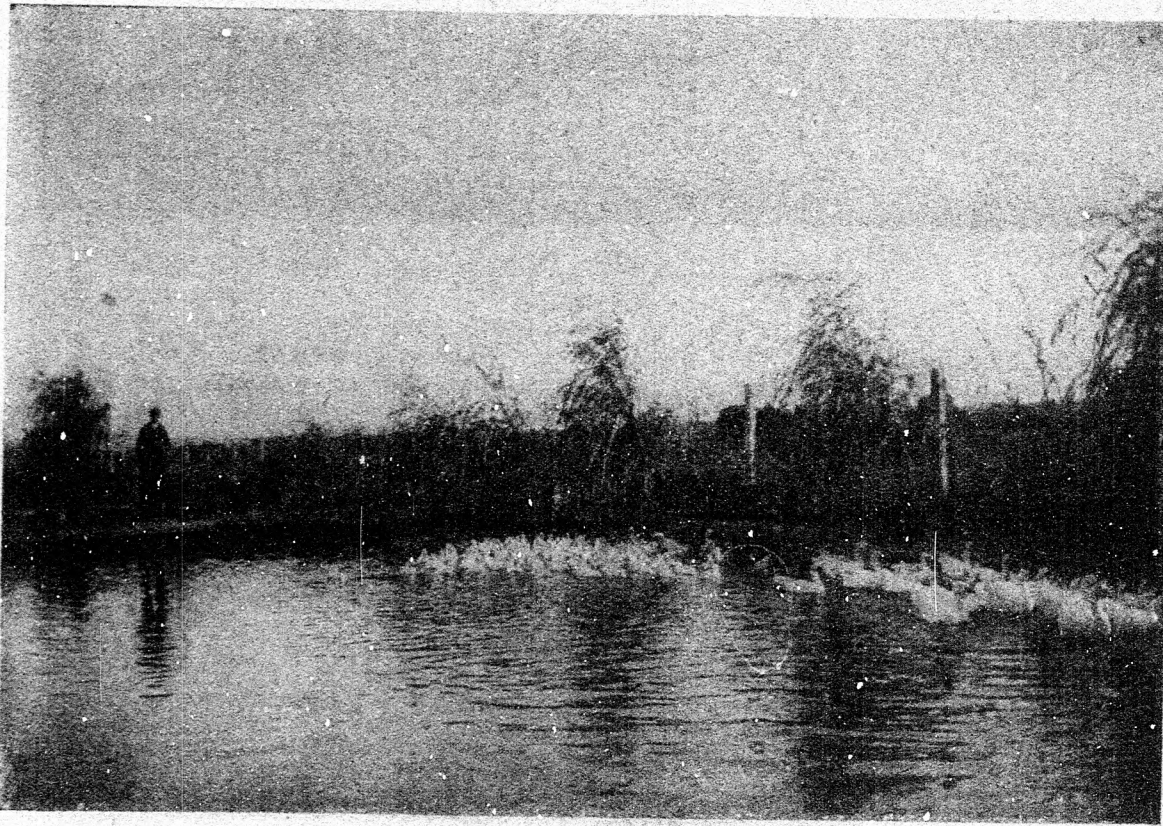
Minden termény értékesítése attól függ, hogy mily helyet tudunk annak a fogyasztó piacokon biztosítani.

Igy van ez a baromfinak értékesítésénél is. A fogyasztók izlésének finomsága, különösen a legjobban fizető és legtöbbet igénylő városi fogyasztóknál nem elégszik meg a sovány vagy a csupán jó karban levő baromfi-val, hanem ma már megkívánja, hogy a fogyasztásra kerülő baromfi hizlalt állapotban jusson az asztalra. Ez a kívánság annál igazoltabb, mert a fogyasztó a hizlalt baromfiért tetemesen magasabb árt hajlandó fizetni.

A gazdák, a baromfitenyésztők és a miniszteriumban az állattenyésztési ügyosztály vezetője Pirkner János főfelügyelő évek óta érezte egy oly intézménynek hiányát, mely a fentebb ecsetelt irányban országos tevékenységet kifejteni s a gazdaközönséget nemcsak elméleti tanácsokkal, de gyakorlati utmutatásokkal ellátni képes legyen. Az erre vonatkozó tanulmányozások eredménye lett, hogy Darányi miniszter elhatározta az országos szükségletnek megfelelően képes baromfitenyésztőtelep létesítését, melynek czélja legyen:

1. A hazai baromfianyag nemesítésére ajánlott s kijelölt külföldi nemes baromfifajták tiszta vérben való továbbtenyésztése.
2. A hazai közönséges magyar baromfinak önmagában való helyes kiválasztás és okszerű párosítás által történő nemesítése.
3. A helyes tenyésztési eljárások megállapítása és közkincsévé tétele.
4. A helyes és legolcsóbb takarmányozási eljárások kipuhatólása.
5. A baromfiak hizlalása és az ezzel járó összes teendő, melylyel a baromfiak vilápiaczi minőséget kaphatnak.
6. Férfi és női baromfimunkások kiképzése.
7. Végre az általános baromfitenyésztési kérdésekben, czéltudatos tenyésztési kísérletek által oly adatokat szerezni, melyek közzétételével a baromfitenyésztés ügyét lényegesen előre vinni lehet.

Ezen messzeható irányelvek lebegtek a miniszter előtt, midőn 1897 november havában Hreblay Emil a baromfi-felügyelői állásra kizemelte. Hreblay a meghívásának engedve, Sáros vármegyében viselt közigazdasági előadó, gazdasági egyleti titkári és a Sárosvármegyei Gazdák Értékesítő és Fogyasztó Szövetkezetének vezérigazgatói állásairól lemondva, 1897-ben a

2284. ábra. Ludak és kaesák tava a gödöllői telepen.

halfajnak fentartására s gyarapítására leglathatósabb eszközünk a *mesterséges költő*, mert a szabad vízbe lerakott ikrájuk rendszeren hosszabb ideig — a reánk nézve legfontosabb közönséges pisztrágnál csaknem 6 hónapig — van védtelenül ezer veszedelemnek kitéve.

Az ikra beszerzésének s megtermékenyítésének kényes munkáját nagyobb telepeken végzik, ahonnan aztán könnyen kaphat költséresre kész ikrát bárki.

A költés maga már oly egyszerű művelet, hogy azt mellékfoglalkozás gyanánt minden ember könnyen végezheti. *)

Hazánkban ez idő szerint körülbelül 70 kisebb *költőház működik*, amelyek közönséges s szivárványos pisztráng ikra szükségletüket 5 nagyobb, rendszerint tógazdasággal kapcsolatos telepről szerzik be.

A tavaszal kikelt porontyok akkor vehetők ki a költőedényekből, ha tápláló zacskójuknak körülbelül $\frac{3}{4}$ -részét már felemésztették. Azt, hogy a zacskó egészen elfogyjon, nem ajánlatos bevárni, mert akkor már a kis hal a természetes táplálékra éhez, ahoz pedig az

hébb vidéken van is, ahol az ilyen bajoktól nem kell félni, akkor is csak úgy helyezzük abba közvetlenül a most kikelt porontyot, ha *igazi pisztrángos* viz. Olyan, amelyben a pisztráng a természetben is megivik, az ikra kikél, az ivadék felnő — szóval, amelyikben a ragadozó, *egymást is felfaló* pisztrágnak aprajagya megélhet egymás mellett.

Zord vidéken, ahol a tavasz soká várat magára, avagy az olyan rendszeren már alantabb fekvő patakoknál, amelyek vize megfelel ugyan a pisztrágnak, de medre egyenletesebb s nélkülszíni a változatosságot, már aztán ajánlatos a költőedényből kikerült ivadékokat legalább az *első nyáron kisebb tavakban eltartani*.

A hegyvidéki vizek behalásítására irányuló törekvések sikerét legjobban mutatja hazánkban a *szivárványos pisztráng meghonosodása*. 1894-ben kezdték meg költését több helyen s nagyobb mértékben. Ma már hazánk számos patakjának lakója.

A mesterséges behalásítás közigazdasági fontosságát az állam is elismeri, amidőn az idevágó törekvéseket a legmesszebb menő anyagi támogatásban részesíti. Így különösen a folyók

*) Lásd a „Köztelek” 1892. évfolyamát.

földmivvelésügyi miniszteriumban új hivatalát elfoglalta s az elvállalt nagy munka megoldásának küszöbére lépett.

Azóta elmúlt 4 év. Az eszme testté lön. Midőn e telepet személyesen megtekintettük, tapasztaltuk azt, hogy a telep az ország egyik díszének nevezhető, mert szépen és izléseesen van építve, czélirányosan berendezve és eszinosan parkirozva. A telepet 6 jó sikerült képben be is mutatjuk.

E telep Gödöllő és Isaszegh községek között közvetlen a vasut mentén fekszik, s a vasúti kocsikból jól látható.

A gödöllői m. kir. baromfitenyésztőtelep és munkásképző iskola telepe 17 magyar hold területű.

Épületei: egy emeletes főépület, melynek emeletén a tisztai lakás, muzeumok és egy tágas irodahelyiség van.

A földszinten 10 tanuló lakószobája, eredeti magyar stílusú tulipántos festésű butorzat-tal. A tanulókat élelmező-paraszt asszony lakása és konyhája. Ezenkívül mosdó-szoba, betegszoba, kamara s egyéb mellék helyiségek.

A pinczében vannak a tojás és egyéb baromfitermékek konzerválására alkalmas berendezések.

A második (földszintes) épületben van elhelyezve a *tanterem, a munkaterem* és tenyésztő mester lakása.

A harmadik (földszintes) helyiségben van a baromfi tőlő, a *baromfikórház* és a hizlaló-helyiség.

A negyedik, igen hosszú (földszintes) épületben van a *keltetőhelyiség*, a szerelőhelyiség, konyha (takarmányozásra) és egy előszoba.

Az ötödik épület a *ludak és kacskák*, a hatodik épület pedig a *pulykák* elhelyezésére szolgál.

Van ezenkívül 14 egy-egy félholdas baromfi-udvar, mindegyik 2 méter magas ónozott sodronyhálóval bekerítve, melyeknek közepén egyszerű, de igen gyakorlatias faól áll a tyukok elhelyezésére.

Mindenütt a legnagyobb tisztaságot és rendet láttuk, de ezt természetesnek is találtuk, mert az intézet jelszava szerint a baromfitenyésztés sikerének egyik legnagyobb biztosítéka a *„tisztaság”*.

A telepen mintegy 3000 drb baromfi tenyésztetik, nevezetesen:

A tyukféléből: fehér, sárga és kendermagos magyar tyuk, plimut, langán, bráma, erdélyi kopasznyaku, gyöngytyuk, francia, bronz- és fehér pulyka; *a víziszárnyasokból:* a magyar lud, az emdeni lud és pekingi kacsa.

A külföldi nemes baromfifajták csak korlátozott változatosságban tenyésztetnek; s csak ezeknek tenyésztése ajánlatik a baromfitartó gazdáknak, s csakis ezeknek himnemű példányai osztatnak ki a kis gazdáknak cserébe.

Szintén nevezetes és igen szép eredményre vezető intézkedés az, hogy a telepen tenyésztett nemes baromfifajtákat a környékbeli kiskgazdák közt ugyanannyi közönséges tojásért cserébe adja, a mi által könnyen és olcsón jutnak a kiskgazdák azon fajtához, mely baromfiállományukat megjobbitja, nemesíti.

Baromfitenyésztésünknek ezen messze-menő irányítása és úgy a földmivvelésügyi miniszter mint a gödöllői baromfitelep lankadatan tevékenysége már is nagy eredményeket mutathat fel, de ezen elősorolt intézkedések figyelemre méltók azon szempontból is, hogy így biztosítva vagyunk, miszerint jövőben baromfitermékeink *egyenletesen voltaknál fogva, külföldön nagyobb keresletnek fognak örvendeni.*

n.

Csökkent szarvasmarha-árak.

Körülbelül két hónap előtt történt, hogy egy Szerbiából érkezett szarvasmarha-szállítmányban ragadós tüdőlob állapotú meg, aminek az lett a folyománya, hogy a földmivvelési miniszter a legszigorubb intézkedéseket léptette életbe Szerbiával szemben s bár a behozatalt nem tiltotta meg teljesen, mindazonáltal az onnan érkezett állatszallítmányokat a nyílt vásárról kitiltotta s az ugynevezett vesztégyvásárra szorította.

E rendelkezés nagyon természetesen sehogys sem volt inyére Szerbiának, s szerb részről azt a követelést támasztották, hogy szarvasmarha-küldeményeik a szabad forgalomba bocsájtassanak. Ezt a kivánságukat azonban kormányunk nem teljesítette s hogy az elővigyázat mennyire indokolt volt, bizonyítja a múlt héten történt az az eset is, hogy egy Szerbiából érkezett újabb szarvasmarha-küldeményben a budapesti közvágóhidon ismét tüdőlobos esetet állapítottak meg. E szerint tehát a legnagyobb mértékben szükség van arra, hogy a szerb állat-behozattal szemben a legerélyesebb intézkedések fentartassanak; amely intézkedések azonban amig egyrészt hazai állatállományunknak ragályozástól való megóvására teljes mértékben alkalmasnak látszanak, másrészt a hazai állat-értékesítést nagy mértékben megrontják.

Ugyanis a Szerbiából érkező szarvasmarha-küldemények kizárólag a közvágóhidra az ott e czélra elrekesztett, ugynevezett komtumácz-vásárra szállíthatók, még pedig azzal a megszorítással, hogy a Budapestre érkező szerb marha csakis bizonyos napokon és kizárólag a komtumácz vásáron adható el és csakis budapesti mészárosoknak. Később megengedettett ugyan, hogy a megfelelő óvintézkedések szemeltartásával szerb állatokat Budapesten át Bécsbe is szállítani lehessen, közvetlenül az ottani vágóhidakra. A bécsi piacon azonban nincs kelete a szerb szarvasmarhának; minélfogva az odairányuló kivitel említést sem érdemel és a Szerbiából exportált összes szarvasmarha a budapesti piacon marad.

Hetenkint körülbelül 1500—2500 darab, sőt azonfelül is érkezik szerb marha Budapestre. A főlhajtás jóval nagyobb, mint a szükséglet és így egyik vásárról a másikra mindig maradnak állatok bőséges számban; amiről meggyőződhetik bárki, aki a közvágóhidra elfáradni nem restel és ahol mindig találhat egy esomó eladásra váró állatot.

Mi most már ennek a folyománya? Az, hogy a szükségletet jelentékenyen felülmúló kínálat mellett kényszereladás jön létre, mert a szerb főlhajtók, illetve azok megbízottjai mindenáron megszabadulni kívánnak jószáguktól, annyival inkább, mert hiszen élőállatokról van szó, amelyeknek tartása és takarmányozása a jelenlegi magas takarmányárak mellett nagyon költséges. Ennek a kényszereladásnak nagyon természetesen árcsökkenés az eredménye, amelynek káros kihatását hazai állattenyésztőink nagyon érzik, mert a nagymérvű tulkinálat folytán saját állataink árai is igen jelentékenyen csökkentek. Bizonyítják ezt a hivatalos árjegyzések. Az elsőrendű magyar hizott ökor ára ma 52—58 fillér 100 kg.-kint. A II-odrendű 40—50 fillér akkor, mikor a bécsi piacon 69—74 filléres árakat jegyeznek.

Hogy ez az árcsökkenés mennyire károsítja gazdáinkat, azt részletezni felesleges, ellenben javítani a helyzetet valami módon okvetlenül szükséges. Más mód erre nincs, mint az, hogy a szerb állatszallítmányok között az esetről-esetre konstatált tüdőlob óriási veszélyére való hivatkozással a szerb állat-behozatalt teljesen betiltassék. Ennek a szükségességét hangoztatjuk évek hosszú sora óta s a viszonyok hova-tovább igazolják álláspontunk igazságát s a jelenlegi helyzet is bizonyítja, hogy a szerb marhabehozatalt engedélyezése a mi állattenyésztésünket és gazdáinkat mennyire károsítja állandóan.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

657. kérdés. Egy nagyobb fajta fekvő hengeres tengerimorzsolót óhajtanék cséplőgépre felszerelni. Kérem szives értesítésüket, miként lehet azt egy 6 lóerejű cséplőre felszerelni, hogy a lokomobillal hajtható legyen.

Sz. K.

658. kérdés. Hizómarhám itatását megkönnyíteni akarván, egy „Northon”-féle furt kútnak istállóba való behozatala által akarnék czélhoz jutni: 1. Mennyibe kerül ily kut? 2. Hol kapható? Lehetséges talán, hogy vannak más rendszabályok jobbak, ezekre volnék kíváncsi, hogy azt esetleg gazdaságomban is bevehetném.

659. kérdés. Igen jó termő erőben lévő földjeink, melyek kötöttségünknel fogva is megkivánják az őszi szántást, tavasszal többnyire gazosak, úgy hogy a tengeri, czirok és répa-vetés előtt sokszor kénytelenek vagyunk a vidékünkön éppen nem üdvös újraszántáshoz fogni a mi tetemes idővesztéssel jár, de főleg a nyirkos földet éppen nem a legszebb s legjobb állapotba hozza. Extirpátor eltömődik, grubber csak kapar s amellett igen nagy erőt igényel, a borona fajták pedig nem sokat használnak, a kézikapa meg drága. A „Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft” és a Sächsische Maschinenprüfungs-Station igen elismerőleg nyilatkozik a Szalatnay és Kröschel prágai cég által forgalomba hozott Massey-Harris-féle aczékeret kultivátor fölött, a mely azonban hazánkban nincs még elterjedve. Kühne Károly tudtommal bemutatta az Osborne-féle rugós fogas boronáját hasonló czélra; tisztelettel kérdem tehát a kettő közül melyik végez tökéletesebb, jobb munkát, illetve melyik ajánlható e czélra inkább helyettesíthető-e illetve megfelel-e e czélra 4—5 db egymás mellé egy boronahuzófára akasztott s helyesen beállított Planet junior-kapáló eszköz s megfelelő vezetékkel?

Érdemes-e ha a Massey-Harris-féle kultivátor bizonyul be jobbnak ahhoz szóró készüléket beszerezni.

P. H.

660. kérdés. Vidékünkön rossz munkáviszonyok folytán az aratást felelészben az idén már kéveköto-aratógéppel voltam kénytelen végeztetni, az idén azonban a kereszt rakáshoz s így a hordáshoz is szükséges munkások részint béresekből, részint napszámosokból kerültek ki, de ezt a helyzetet sok hátrányos körülmény miatt állandosítani nem lehet. Kérem gazdatársaimat, sziveskednének kimerítő felvilágosítást adni, hogy országszerte a kéveköto-aratógép mellé hányadrészt fogadtatnak a munkások, vagy ha egyebütt más feltételek mellett is fogadtatnak munkások, melyek azok s egy-egy géphez hány munkást szoktak számítani?

J. B.

661. kérdés. 28 év óta működöm a gazdasági pályán. Utóbbi 11 óta nagyobb uradalomnak főtisztje vagyok; nevezetesen 9 évig voltam főtiszt, számtartói czimmal és 1900 június 1-én egy másik uradalomnak lettem főtisztje *felügyelői* czimmal. Az új törvény szerint 1900 január 1-én mint számtartó voltam és így nem igazolhattam a felügyelői címet. Amennyiben június 1-én lettem felügyelővé kinevezve.

Kérem sziveskednének értesíteni, hogy milyen eljárást kell követnem, hogy a jelenlegi címemet megtarthatam.

L. A.

662. kérdés. Azon kérdéssel fordulok a t. szerkesztőséghez, hogy gazdatisztem, aki Magyarországon született, de 7 év óta Szlavóniában gazdasági ispáni állásban van, hol és miként érvényesítse címeinek jogos használatát, ha vissza akar menni Magyarországra, mert itt Szlavóniában nincs bevezetve a gazdasági törvény.

S. Gy.

663. kérdés. Két tengerigőre az első csinkvantinó, a második közönséges tengerivel teljesen telve, belső világosságuk következő méretű: I. 17 méter hosszú, 2'96 méter magas, 2'63 méter széles. II. 19 méter hosszú, 2'21 méter magas, 2'20 méter széles, mennyi tengerit foglalnak magukba csövesen és mennyi lesz morzsoltan. *W. E.*

664. kérdés. Gazdatiszti szerződés 2-ik pontja következőképpen kötött meg: a) gabona, szőlő, gyapju termelésből befolyt bruttó készpénzjövödelmeknek 7%-a, valamint az állattenyésztésből is szintén a bruttó-bevételből is 7% jár minden év decemberre 31-én leszámolva részemre gazdatiszti fizetésül. Ez évben 10 hónapot voltam uraságom szolgálatában az az ideig értékesített és fentnevezett termények az állattenyésztésből befolyt bruttokészpénznek uraságom nem a 7%-át adta ki, hanem a 20/12-ed részét és visszatartott 2/12-ed részt. Megjegyzem, hogy az egész évre szükséglenő gabonának nagyobb mennyiséget és marhaállományt is magasabb létszámban hagytam ott, mint belépésemkor átvettem. Tisztelettel kérem engem véleményükről tudósítani aziránt, hogy a 2/12-ed rész még jogosan jár-e?

B. J.

665. kérdés. Bérletünkön több nádfedelel épület nagyon rossz karban van, földesuramat ennek megcsinálásával nem akarjuk terhelni, vidékünkön jelenleg a nád nem hogy nagyon drága, hanem egyáltalában nem kapható, a zindely is nagyon drága, de az épületet mégis valamiképp be kell fednünk, kérem, hogy miképpen, mi módon juthatnék a legolcsóbb megoldáshoz.

Sch.

666. kérdés. Sziveskedjek a „Köztelek” Kérdés és Felelet rovatában az okát megírni annak, hogy elválasztott borjuim sömöre, amely annyira elterjedt, hogy a sömör tiszta sebbé vál és az egész teste egy forrásos var, honnan származott és mi annak a gyógymódja?

H. S.

Felelet.

Nyers vagy főtt burgonyát etessünk-e a marhával? (L. felelet a 651. sz. kérdésre.) Különösen lovaknál bámulatos eredménnyel jár; még a fekete csomót is ártalmatlanná teszik; minden hajastól elfogyasztják s végre sokkal tovább eltartható. Probatum est. Csak mosva és tulforrón ne adjuk! *Id. Molnár Lajos.*

Tengerimorzsolás gőzcséplőgéppel. (Felelet a 657. sz. kérdésre.) A „Köztelek” folyó év április 3-iki számában ismertette volt már egyzben a MAV. gépgyárában készült tengerimorzsoló-készülék, melyet a cséplőgépre lehet felszerelni s mely tiszta, piaczképes tengerit állít elő. Közledeven a tengerimorzsolás ideje, a felvetett kérdésre részletesebben a következőkben találja meg kérdéstevő a feleletet.

A MAV. gépgyára gőzcséplőgépei számára készített, tisztító művel ellátott gőztengerimorzsoló készülék szerkezetileg ugyanaz, mint a különálló gőztengerimorzsoló. Áll ugyanis a szárnyas dobból, melyet körülvesz a vaspálczás zárt morzsoló kosár. E két részlet a MAV. cséplőgépdobja és kosara kivétele után azok helyére beszereltetik a gépbe. Ezenkívül még van egy külön törekrosta készítmény, mely a rendes törekrosta helyére kerül.

A morzsoló-kosár a rendes kosártartórudakra lesz felfüggesztve. A kosár erős, merev szerkezetű, kosárpálczái közt a szem és csutkatorédek átesnek. Egyik végén van az etetőnyílás s ezzel ellenkező végén van a szülővel terhelt csapóajtóval záródó kiömlő nyílás. E csapóajtóból kinyúló vaskaron van az eltolható súly, melylyel szabályozható a csutkák kiömlése s ezzel a morzsolás is. Minél jobban kifelé tolatik a súly a karon, annál nehezebben nyílik a kiömlő nyílás ajtaja s ennek következtében annál tovább marad benn a dobban a lemorzsolandó tengericső, tehát annál hosz-

szabb ideig van a dob a morzsolásnak kitéve. A gépből kikerülő csutkák mutatják meg a szabályozás mérvét. Ha esetleg maradna rajtuk szem, a csapóajtó szülője kibebtolásával lehet a morzsolást fokozni, azonkívül, ha nem lenne benne elegendő, a kosár szűkebbre állítása is lehető. Hogy az etetés könnyebb legyen, a géphez egy kisebb méretű tengericsőfelhordó elevátor lesz állítva, olyan, minőt a gőztengerimorzsolóknál szoktak használni, mely felhordja a dobbhoz a morzsolandó tengericsövet s hajtását a szalmarázó tengelyre huzott kerékről nyeri szíjattétel. Ára az etető elevátorral együtt 900 korona. Munkabírása nagy.

i. S. P.

Northon-kutak furása. (Felelet a 658. sz. kérdésre.) Az itatás könnyebb és pontosabb keresztülvitele céljából az istállóba kutat ásni vagy készíteni egyáltalán nem volna célszerű. A Northon-kutak csak ott használhatók, hol a víz közel van a talaj felszínéhez, mert 4 méternél nagyobb mélységből már nem jól emelik a vizet. Már pedig ily mélységben még az istálló talaja, különösen ha az nincs vízhatlan burkolattal, tehát beton vagy aszfalttréteggel fedve, fertőzve van s az ily kut vizének itatásra való felhasználása egyáltalán nem tanácsos. Még mélyebb talajrétegbe is leszívódik a trágyalé, úgy, hogy istállóban akár furt, akár ázott kut készítése egyáltalán nem ajánlható.

Hogy az itatás rendszeresen legyen kivihető és ellenőrizhető, legegyszerűbb megoldás vagy vízvezetékkel itatni jászolból, feltéve, hogy vízhatlan, tehát épített cementjászolok vannak, vagy ami még kényelmesebb, önműködő itatóberendezést létesíteni. Ez a szerkezet még fajászos istállóba is berendezhető és vele az itatás kérdése legjobban meg van oldva. A Kraatz-féle önműködő itatót mondják a legegyszerűbb s legjobbnak, melynek berendezése a víztartány és szivattyú nélkül állatonként 4—6 frtba kerül. Erre nézve részletesebb felvilágosítással szolgálhat Szählender Gyula a „Köztelek” Gazdasági Építészeti rovatvezetője.

i. S. P.

Kultivátorok. (Felelet a 659. sz. kérdésre.) Massey-Harris féle aczékeretes kultivátor mint a Kühne által forgalomba hozott „Columbia” rügös fogas borona meg fognak felelni kérdéstevő által jelzett munkának. Ez utóbbinak munkája Marosvásárhelyen és Liptó-Szt-Miklóson jelen év folyamán be lett mutatva a gazdák közönségnek és általánosan megtetszett, különösen taraczk, gazirtásnál. Helyes beállítás mellett sok esetben még a grubbert is helyettesítheti addig, míg 12 cm-nél mélyebb művelésre szükség nincs. Taraczkirtásra azonban kiválóan alkalmasnak bizonyult. A közös főhéczre akasztot Planet jr. kapálógépek valószínűleg nem felelnek meg a czélnak. *i. S. P.*

Gazdatiszti czim használat. (Felelet a 661. sz. kérdésre.) A törvény igen világos rendelkezésével szemben a felügyelői czimet nem használhatja s ha használja büntetés alá esik. Helyzetén semmiféle eljárással nem lehet segíteni, mert nincsen olyan eljárási mód, melylyel a törvénnyel szemben valamit lehetne tenni. A törvény szerint aki 1900 január 1. előtt a felügyelői czimet használta, azt ezután is használhatja. Ön 1900. január 1. előtt nem használta ezt a czimet, tehát ezután sem jogosult ezt használni. Ez tiszta, világos dolog s ezen nem lehet segíteni, mert a törvény arra való, hogy mindenkire nézve megtartsák.

B.

Ispáni czim érvényesülése. (Felelet a 662. sz. kérdésre.) Az ispáni czimet minden érvényesítés nélkül ezután is használhatja a gazdatisztje, mert ez a czim nincs az okleveles gazdatisztek részére fentartva. Egyáltalán azok, akik most Szlavóniában vannak, nincsenek elveszve Magyarországra nézve, mert lehetnek itthon is gazdatisztek, miután a gazdatiszti álláshoz nem kell az oklevél ezután se. Csak azokat a czimeket nem használhatják, melyeket a törvény az okleveles emberek meg-

különböztetésére fentartott. Ebből azonban nem származik kár, mert a kiknek nincsen oklevele, miért akarnák így feltüntetni a dolgot, mintha lenne oklevelük? *B.*

Tengerigőrek köbtartalma. (Felelet a 663. sz. kérdésre.) A kérdésben felvetett tengerigőrek közül az elsőnek összes köbtartalma 69'50 köbméter, a másodiknak összes köbtartalma 102'79 köbméter. Miután a gőrekat nem lehet egészen a tetőgerinczig megtölteni, mert ha behordáskor fel is hányják a tengericsövet egészen a gerincz aljág, az néhány nap múlva már lejjebb száll, úgy hogy a tetőzet alatti résznek mintegy 30%-a üres marad, itt tengericső nem lesz. Tehát nem is lehetett felvenni az összes köbméter tartalmát, hanem a tetőzet alatti részekből 30%-ot levonva, az első gőrekat tengerivel megtölthető köbtartalma 65'45 m³, a másodiké 99'66 m³. Az első gőreba berakható 654'5 hektoliter csöves tengeri, miután 1 köbméterbe 10 hektoliter fér. Az idej berakott 654'5 hl. csinkvantinó tengeri adhat 533'5 hl. szemet, mert ezen tengerinél a csutka az egész tömegnek 17—20%-át teszi s fenti adat kiszámításánál ennek átlaga, 18'5% lett felvéve. A második gőreba berakható 996'6 hl. magyar tengeri csövesen, mely adhat 792'3 hl. szemet, miután a magyar tengerinél a tömeg 18—23%-át képezi a csutka s fenti adat számításánál ennek átlaga, 20'5% lett felvéve.

i. S. P.

Gazdatiszti százalék. (Felelet a 664. sz. kérdésre.) Nézetünk szerint oly esetben, midőn a gazdatiszt javadalmazásul bizonyos bevételeknek bizonyos százalékát állapítja meg a szerződés, ezen százalékhoz a tiszt teljes összegében jogot szerez akkor, midőn az illető bevétel befoly s így a százalékot nem lehet pro rata temporis felosztani, mint sok egyéb más természetű javadalmazást. A tiszt tehát joggal követelheti százalékának egész összegét akkor is, ha a bevétel befolyta után nem is töltötte ki szolgálatában az egész polgári évet.

Sz. F.

Nádfedelel javítása. (Felelet a 665. sz. kérdésre.) Náddal fedett épületeinek javítás ára megint csak a nád volna a legolcsóbb s legegyszerűbb, mert minden más anyag a fedélszék, szerha bizonyos mérvű átalakítását vonja maga után, ami pedig mindig pénzbe kerül.

Ha a nád sehogyse volna beszerezhető, úgy kísérletet tehet a szalmával, zsuppal való javítással is. Valami diszes épületeket ugyan így nem nyer s maga a javítás se lesz valami tartós, de kevés költséggel elérheti legalább azt, hogy a tető vízálló marad.

Ha állandó javításról, esetleg újra fedésről volna szó, akkor esakis a *hornyos cserép* jöhetne szóba, Tapasztalásom szerint a régi nádtetők fedélszéke rendszeren elég erős arra, hogy ezt az aránylag könnyű fedőanyagot elbirja. A magyar-óvári főhercegi uradalomban már számos nádtető lett ilyformán rekonstruálva. Mindössze csak a rudakat dobattam le, hogy ezeket rendes szarufákkal pótolhassam s melyek aztán a cserép hosszához képest 31—34 cm.-re belécsézve lettek. Az újjáalakítás költsége a hornyos cserép fedéssel együtt négyszög méterenkint — az alap területen mérve — 2'20—2'50 koronaközött váltakozott.

Sz. Gy.

Borjuk tarlósmőre. (Felelet a 666. sz. kérdésre.) A tarlósmőr előidőzője a *trichophyton tonsurans* nevű fonalgomba. A bántalom ebből kifolyólag ragadós természetű. Nedves, nyirkos istállóban való tartózkodás különösen hajlamosítja az állatokat a megbetegedésre, mert az ilyen istállóban a gombák jobban szaporodnak és egyúttal az állatok bőrének felületére is nedves; ennélfogva a bántalom leginkább a szarvasmarhák istállózása idejében szokott elterjedni, a mikor sok állat állandóan kevésbé jól szellőztetett istállóban tartatik.

A bántalom tovaterjedésének megakadályozása céljából a még egészséges, ha pedig ez keresztülvihető nem volna, legelőre a borjú

állatokat el kell különíteni, az istállót pedig összes berendezési tárgyaival tisztítani és fertőtleníteni, egyúttal pedig annak szellőztetéséről gondoskodni. A betegek kezelésénél a varrak fellágyítása és szapanos vízzel való eltávolítása, a szőresonkok kihuzogatása után a különböző fertőtlenítő szerek alkalmazhatók, ebből a célból azonban állatorvoshoz kell fordulnia.

Dr. M. J.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Előfizetési felhívás.	2027
A magyar gazdákhöz!	2028
A boldogulás útja.	2029
A gödöllői m. kir. baromfitenyésztő-telep és munkásképző-iskola.	2044
Csökkentett szarvasmarha-árak.	2045
Növénytermesztés.	
Magyar vagy külföldi búzát termesztünk-e?	2029
Állattenyésztés.	
A gyorsan fejlődő magyar-erdélyi szarvasmarha.	2030
Takarmányozás.	
Egyszerű takarmányozási kísérletek fejőstehenekkel.	2031
Tejgazdaság.	
Tejgazdaságunk fejlődése 1901-ben.	2032
Talajjavítás.	
Az első öntöző érdekelttség megalakulása Bihar vármegyében.	2033
Szőlőszet, kertészet.	
Néhány adat háziszőlőnk eredetéhez.	2034
Gazdasági gépészet.	
A Czárán-féle kettős törekrázó-villa.	2035
Gazdasági építészet.	
A magyar-óvári főhercegi uradalom víztornyai.	2036
Állategészségügy.	
A gümőkóros tehének tejének fertőző képessége.	2037
Üzemen.	
A szakmánybérrendszer s ervezéséről.	2038
Gazdasági rovartan.	
A csikoshátú buzalégy kártevése.	2039
Gazdasági növénytan.	
A fák mézgásbetegségéről.	2040
Gazdasági vegytan.	
Buzanemesítés és a liszt értékszáma.	2041
Halászat.	
Mesterséges behalásítás.	2041
Levélzsekerey.	2042
Vegyesek.	2047
Kereskedelem, tőzsde.	2049

Mai számunk a rendesenél nagyobb tartalommal ez évben utolsó. A „Köztelek” legközelebb tehát 1902 január 1-én jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai részére a „Köztelek” mai számához **posta-utalványok vannak csatolva**, kérjük ezekkel a jövő évi tagdíjat az **OMGE. pénztárának** mielőbb beküldeni szíveskedjenek. *Igazgató.*

Jelen számunk összes előfizetői példányaihoz **posta utalványt mellékelünk**; **kérjük azon tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése az év végével lejár vagy a kik hátralékban vannak, hogy az előfizetést mielőbb megújítani szíveskedjenek.**

A kiadóhivatal.

Halálozás. *Diabáts József* f. hó 19-én élete 67. évében Kassán meghalt. *Diabáts Vilmos*, a gödöllői állami baromfitelep kezelője édes atyját gyászolja az elhunytban.

Gazdasági tudósító. A földmivélsügyi miniszter *Gorzó Bálint* sámgoyi lakost Zemplén vármegye nagymihályi járására nézve a gazdasági tudósítói tisztelt bizta meg.

A „Köztelek” 1901. évi munkatársai.

Alább közöljük azon munkatársaink névsorát, kik a folyó évben szives közreműködésükkel hozzájárultak a „Köztelek” szellemi színvonalának emeléséhez. **Angyal Dezső**, **Ágh Endre**, **Baán Lajos**, **Baly Kálmán**, **Bartóky József dr.**, **Balogh Sándor**, **Bánó Jenő**, **Bársony István**, **Baross Károly**, **Bartal Béla**, **Balkányi Sándor**, **Batta Sándor**, **Bartók Géza**, **Bartha Gergely**, **Bernát István**, **Berzenczey István**, **Berger Károly Lajos**, **Betegh Lajos**, **Bellán Mátyás**, **Bédy Károly**, **Bechtl Vilma**, **Bittó Béla dr.**, **Both László**, **Bogyó Samu**, **Bodó Ignác**, **Botta Istvánné**, **Both László**, **Bölonyi Dénes**, **Brauer Győző**, **Brezovay Sándor**, **Buday Barna**, **Buday Géza**, **Butits József**, **Büglér Vilmos**, **Csáy László dr.**, **Cselkó István**, **Cserháti Sándor**, **Christélyi Béla**, **Csérer Lajos**, **Csere Lajos**, **Csermes Bálint**, **Csernay Ödön**, **Csikós Mihály**, **Csontos Miklós**, **Csurgay József**, **Daróczy Endre**, **Deák Antal**, **Dessewffy Aurél gróf**, **Dedinszky Adél**, **Dedinszky Béla**, **Deutsch Arthur**, **Demeter Andor**, **Dióssy Imre**, **Déreczy Péter**, **Diabáts Vilmos**, **Domoszlai Mágócsy Dietz Sándor dr.**, **Dely Imre**, **Dömötör László dr.**, **Enesei Dorner Béla**, **Dobosky Géza**, **Döhrmann Henrik**, **Drucker Jenő dr.**, **Egán Ede**, **Ecsery Lajos dr.**, **Erényi Sándor**, **Erendits Emil**, **Eröss Rezső**, **Ferencci Ferencz**, **Fejér Viktor**, **Feiler Alfréd**, **Fittler Sándor**, **Forster Géza**, **Fokányi László**, **Foltényi Elemér**, **Földes János**, **ifj. Frey Gusztáv**, **Füredy Lajos**, **Fülöp Gyula**, **Fülöp József**, **Fuchs Andor**, **Fürjes József**, **Gaszó István**, **Galgóczy Károly**, **Gáspár János dr.**, **Gáspár Izsó**, **Ghyezy István**, **Gerlóczy Géza**, **Gerő Viktor**, **Gerő Antal**, **Géber Lajos**, **Goldfinger Gábor**, **Góger László dr.**, **Grabner Emil**, **Gruner Lipót**, **Grasseli Miklós**, **Grünhut Antal**, **Gréger György**, **Györy István dr.**, **György Endre**, **Gyárfás József**, **Hauer Géza**, **Halmi Nándor**, **Hackl Udó**, **Havas Miksa**, **Hajdu István**, **Háry Ágost**, **Hensch Árpád**, **Herzfelder A. D. dr.**, **Hegyi Dezső**, **Hegyi István**, **Herzogh Hugoné**, **Hegyi Zsigmond**, **Hegedüs András**, **Héjjas Endre**, **Hirschfeld Arnold**, **Hochfelder Mihály**, **Horváth L.**, **Horváth Jenő**, **Hutyra Ferencz dr.**, **Hreblay Emil**, **Jablonowski József**, **Jatka Ferencz**, **Jankó Szilárd**, **Jalsoviczky János**, **Jaskó Géza**, **Jaensch Emil**, **Jázon**, **Jászberényi András**, **Jenczi**, **Jeszenszky Pál**, **Juhl Miksa**, **Jusztusz V. Aladár**, **Igali Szvetozár**,

Ibrányi Miklós, **Imreh Antal**, **Karkoványi Antal**, **Karkoványi Ákos**, **Kállay András**, **Károly Rezső**, **Káldy János**, **Kalix M. Vilmos**, **Kemény Béla báró**, **Kerpely Kálmán**, **Kerpely Béla**, **Keller Gyula**, **Khernd Imre**, **Klein József**, **Krenedits Ferencz**, **Krisztinkovich Ede**, **Krolopp Alfréd**, **Klein Sándor**, **Klein Gyula**, **Krecsak G. Emil**, **Kiszely Aladár**, **Kiss Lajos**, **Kiss József**, **Kiss Mihály**, **Kovácsy Béla**, **Kovácsik Károly**, **Kotai Ferencz**, **Komlós Ede**, **Kovács Imre dr.**, **Kornstein Herman**, **Kovács Albert**, **Koós Mihály**, **Kosutány Tamás dr.**, **Kolozsvári Károly**, **Kosinszky Viktor**, **Kohn László**, **Korerika István**, **Kodolányi Antal**, **Koreck Kálmán**, **Krampera Sándor**, **Kövéer János**, **Könyöky Alajos dr.**, **Köerfer István**, **Körmendy Endre dr.**, **Knaftitsch Mihály**, **Kubinyi Mihály**, **Landgraf János**, **Ladányi György**, **Lakner László**, **Lázár Pál**, **László László**, **Leitgeb Imre**, **Lehrer Péter dr.**, **Liebbald Béni**, **Liebenthart Márton**, **Lichtenstein József**, **Liebermann Leó dr.**, **Linhart György**, **Linsky József**, **Lintner Sándor**, **Lövenstein Jenő**, **Lucbinszky Ernő**, **Lukács István**, **Lukács Mór**, **Lucz Ferencz dr.**, **Marek József dr.**, **Marton Andor**, **Malcomes Jeromos báró**, **Mandeville Frigyes**, **Matlaszkovszky Tádé**, **Major Győző**, **Mátyus Samu**, **Meiszner Ernő**, **Mezey Gyula**, **Mezey Béla**, **Merza Márton**, **Mészöly Károly**, **Meisch Ágoston**, **Merényi Elemér**, **Meskó Pál**, **Mezriczkiné Szalay Alix**, **Mihákovits Ödön dr.**, **Miskey Gyula**, **Mike Sándor**, **Milhoffer Sándor**, **Monostori Károly**, **Mokry István**, **Mocsary Imre**, **Molnár István**, **Moskovicz Mór**, **id. Molnár Lajos**, **Módy János**, **Molnár László**, **Möller Istvánné**, **Muraközy Endre**, **Nagy Lajos**, **Nagy Géza**, **Nagyváthy Kálmán**, **Nauratvil Oszkár**, **Németh Zoltán**, **Német József dr.**, **Nick Ede**, **Novoszel János**, **Óderszky Lajos**, **Oláh Sándor**, **Ósztrovác György**, **Obitz Gyula**, **Óvári**, **Paikert Alajos**, **Paikert Henrik**, **Papp Miklós**, **Páll Béla**, **Pályi Sándor**, **Páter Béla**, **Pál Miklós**, **Pásztor István**, **Peninger Antal**, **Pfeifer István**, **Pethő György**, **Pfeifer János**, **Péché Béla**, **Pécsi Dani**, **Péterffy József**, **Péterffy Tamás**, **Pirkner János**, **De Pottere Brunó**, **Poszvék Nándor**, **Pókay Dezső**, **Plósz Béla dr.**, **Práznovszky Ágoston**, **Póstay Sándor**, **Raab Kálmán**, **Reichl Károly**, **Rácz István dr.**, **Rapaich Rikárd**, **Rázsó Imre**, **Rákos Béla**, **Révész István**, **id. Rédy Gyula**, **Reusz Andor dr.**, **Reidi Kálmán**, **Rovara Frigyes**, **Répásy Miklós**, **Rodiczky Jenő dr.**, **Röszler Károly**, **Rubinek Gyula**, **Ruffy Pál**, **Sármay József dr.**, **Sávoly Soma**, **Sárközy Aladár**, **Sas Armin**, **Serly József**, **Száhlender Gyula**, **Szentkereszt Pál báró**, **Széchenyi Aladár gróf**, **Szemes Árpád**, **Szeles János**, **Szell László dr.**, **Sierbán János**, **Sigmund Elek dr.**, **Szilassy Zoltán**, **Schilberszky Károly dr.**, **Schmidt Sándor**, **Schreiner Jenő**, **Sperker Ferencz lovag**, **Sneitzer Pál**, **Schnorl Bernátné**, **Schrecker János**, **Strausz Rezső**, **Strobel Sándor**, **Schuhmayer Mátyás**, **Schvab János**, **Somogyi Ferencz**, **Suschka Richárd**, **Sommer Miksa**, **ifj. Sporzon Pál**, **Székely Salamon dr.**, **Székely Gábor**, **Szeniczey Ákos**, **Szentannai Sámuel**, **Szecey István**, **Székács Elemér**, **Szalay János**, **Szarvas Imre**, **Szakáll Gyula dr.**, **Szabó István**, **Szabó**

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. sz., és VI., Andrásy-út 23. sz.

Vásárol: lóhermagot, luczernamagot, fehérheremagot, tavaszi repczét, mustármagot, csibehurt, franczia perjét, mezei komócsint, bükkönyt, lenmagot.

Minták, ajánlatok és egyáltalán minden levelezés a központi irodába: (VII., Rottenbiller-utca 33. sz.) intézendők.

N. János, Toldi Szabó László, Szilárd Ferencz dr., Szilárd Gyula, Szikszay Elemér, Sztankovits János, Szilávik Nándor, Szily Tamás, Tagányi Károly, Teleki Artur gróf, Telekes László, Thaisz Lajos, Tordai György, Tóth Gyula, Tóth József, Tomka Emil, Tornay Béla, Tomcsányi László, Treitz Péter, Ugron Zoltán, Ujhelyi Imre, Unterberger Ignác, Ungár Manó, Varga Kálmán, Varga Lajos, Várady Géza, Várady Török Géza, Vass Lajos, Verner László, Venninger Mátyás, Vidats Elemér, Vig Emil, Vitályos, Vladár Ernő, Virágh Elek, Vimmer Lajos, Vörösmarty Elek, Vöröss Pál, Weiser Ferencz, Weiser István dr., Weismähr Sándor, Wertheimstein Alfréd, Weltman Adolf, Wechsler Izsó dr., Windich Rikárd, Wilfing Nándor, Zalka Zsigmond, Zaitschek Artur dr., Zorád István, Zimmermann Ágoston, Zdeborszky Viktor István, Zselénski Róbert gróf.

A „Hazánk“. Uj év közeledtével a napilapok költséges reklámokkal igyekeznek az olvasó közönség érdeklődését meghódítani, ami sikerült is. Ez alkalomból olvasóinkkal szemben kötelességünket teljesíteni, midőn felhívjuk figyelmüket a „Hazánk“ politikai napilapra, mely kilenczedik éve odaadó buzgalommal küzd a gazdák érdekeiért s így legelső sorban érdemes a gazdaközönség pártfogására. Sajnos, éppen a gazdaközönség szokta a napilapok fölött a legkevesebb kritikát gyakorolni s így legtöbbször olyan napilapokra fizet elő, amelyek alkalom adtán a mezőgazdasági érdekek ellen törnek lándzsát s amelyek minden más érdekeknek szószólói, csak éppen a gazdáknak nem. A gazdaközönség a napilapot vagy politikai szinezete, vagy mulattató tartalma kedvéért rendeli meg s veszni hagyja azt a lapot, ha rögtön nem állja ki a versenyt, amely pedig egyenesen ő érte él. Így volt ez a „Hazánk“-kal is. Száz és száz hibájára mutattak rá azért, hogy a kifejtett s óriási eszközökkel dolgozó napi sajtóval minden téren lépést nem tarthatott, csak arra az egyre nem gondoltak, hogy a hiba tulajdonképpen a gazdaközönség közömbösségében van, mert ha a „Hazánk“-at az ő igazi közönsége támogatná, bizonyára páratlanul gazdag tartalom s a legtekintélyesebb sajtóorganummá fejlődne. A „Hazánk“ a folyó évben újra szerveztetvén, ugy szellemi mint anyagi erőiben emelkedett s ma már semmivel sem áll a többi napilapok mögött. Pártpolitikához nincs kötve, hanem teljesen független s megbízható öre az agrárpolitikának. Tekintve azt, hogy a gazdaközönségnek egy az érdekeit képviselő, pártatlan napilapra mellőzhetetlen szüksége van, melegen ajánljuk a „Hazánk“-ot olvasóink jóakaratu figyelmébe. A „Hazánk“ kiadóhivatala (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) kívánatra készséggel küld mutatványszámot, hogy előfizetés előtt minden érdeklődő kritikát gyakorolhasson a lap tartalma s iránya fölött.

Kettős jubileum. A magyaróvári gazdasági akadémia két érdemes tanára Kosutány Tamás dr. és Hensch Árpád tanárok a „Köztelek“-nek is rendes munkatársai, ülték meg e hó 19-én 30 évi, illetve negyedszázados tanári jubileumokat. Midőn részünkről e helyen is melegen üdvözljük a két jubiléumst, megemlékezünk munkásságukról, mint amelyek a tan-

ügynek a gazdasági szakirodalomban voltak szentelve. Kosutány Tamás dr. 1848 márczius 4-én született Nyir-Lugos községben, tanulmányait a szatmári főgimnáziumban, majd a keszthelyi Georgikonban folytatta. A kémia iránt érzett nagy előszeretettől sarkalva már fiatal korában az agrikulturn-kémia felé vonzotta hivatása s e téren első helyét kiérdemelve, mint uttörő érdemelte ki nevét, Hensch Árpád Kézmárkon 1847. október 26-án született. Iskoláit előbb szülővárosában, majd pedig a m. óvári felsőbb gazdasági tanintézetben végezte, előbb gyakorlati gazda volt, majd később 1880-ban a keszthelyi gazdasági tanintézet tanárának nevezetett ki. 1890-ben már mint az üzemtan és nemzetgazdaságtan tanárját találjuk Magyar-Óvároitt, a hol mind e mai napig széleskörű munkásságával méltán érdemelte ki a gazdaközönség s egyáltalán a szakirodalom iránt érdeklődők figyelmét és elismerését. Az e hó 19-én ünnepelt két nagynevű szakmunkatársunk jubileumához örömmel csatlakozunk mi, mint a szakirodalomban munkásaik gazdaközönségünk nevében a helyen is a legjobbakat kívánjuk a két jubiléumst.

„Allattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“

Az állattenyésztés és az azzal kapcsolatos ágazatok képezik a mezőgazdálkodás azon részét, melyre gazdáinknak minden figyelmüket összpontosítani kell, s ép ezért az Allattenyésztési és Tejgazdasági Lapok, mely kizárólag ezeket a kérdéseket szolgálja, hivatást tölt be.

Különösen az előttünk álló kereskedelmi szerződések megújítása teszi szükségessé, hogy ezeknek az állattenyésztésre vonatkozó ügyei állandóan nyilvántartassanak s hogy az állattenyésztő veszélyeztetett érdekei védelmet találjanak.

E kérdéseket eddig is a legéberebb figyelemmel kísérték, az „Allattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“, amely 1902. január 1-vel 2-ik évfolyamába lép.

Akik az állattenyésztési ügyek iránt érdeklődnek s a kiknek hü tanácsadóra s a magyar állattenyésztést minden irányban felkaroló folyóiratra szükségük van, hézagot pótló szakközönségre találnak az „Allattenyésztési és Tejgazdasági Lapokban“, amelynek előfizetési ára, egész évre 10 K., félévre 5 K. Az Allattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ megrendelhetők a lap kiadóhivatalában: Budapest Üllői-ut 25 sz. Köztelek.

NYILTTÉR.

1900. évi forgalom: 26000 zsák.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti gyapju-aukciókra

melyek az év folyamán több sorozatban,
nevezetesen

július és szeptember hónapokban
tartatnak meg.

Az aukciókra felkültött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat
HELLER M. S TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

*) Az e rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Szuperfoszfátot, Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
kénsavaskáli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
kénsavaskáli tartalommal,

kovasavas-kálit

(dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb műtrágya-
féléket, azonkívül

kénport

legfinomabb 78% Chancel oidium ellen

rézgáliczot (98-99%)

elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít

„HUNGÁRIA“

nűtrágya, kénsav és vegyi ipar rész-

vénytársaság

BUDAPEST,

V. ker., Fürdő-utca 3. szám.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ kiadásában Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek“ szerkesztősége által kiúntetett pályamű. Kéttábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv ára portómentes megküldéssel: 50 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár 1902-re.

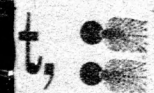
A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR“ ezen nyolczadik évfolyama régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bir. A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ ára az O. M. G. E. tagjai és a „KÖZTELEK“ előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt 3 korona 50 fillér.

Megrendelhető a

KÖZTELEK

kiadóhivatalában,

Budapest, IX., Üllői-ut 25.

33-24%

74-76%

üttrágya-

um ellen

99%

ban szállit

A

ar rész-

zám.

Gazda-

Uradalom

esztősege

ábrával.

belterjes

egére és

onatkozó

as csinos

el: 50

nivatalba

oltán

otár

ezen

öntö-

zseb-

A magyar gazdák napilapja

„HAZÁNK“

Felölös szerkesztő:

BUDAY BARNÁ.

A „Hazánk“ minden pártpolitikától független orgánuma az agrárpolitikának. Mellék-lapjai: a „Vasárnap“ szépirodalmi heti melléklet;

a „Szövetkezés“ a szövetkezeti ügyeket tárgyaló kétheti melléklet.

Ezenkívül a „Hazánk“ minden elő-fizetője ingyen kapja meg a karácsonyi könyv-piacz egyik legérdekesebb ujdonságát az „Agrár Albumot.“

A „Hazánk“ előfizetési ára: egész évre 28 korona, félévre 14 korona, negyedévre 7 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti termény-bizományi cég jelentése.)

Budapest, 1901. december 21.

Az időjárás e héten boros, ködös és csaknem az egész hét folyamán esős volt. Emellett a hőmérséklet egész enyhe maradt és legtávolabbról sem emlékeztet az előrehaladott időnyre. A vízállás ismét jelentékenyen emelkedett.

A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg, a múlt heti szilárd irányzat ismét gyengült, az árak mindenütt csökkentek és a forgalom is — a közeledő ünnepek által befolyásolva — nagyon korlátozott maradt. Amerikában, az Unió nyugati részéből érkezett állítólagos erős hídeg-ről szóló jelentések kezdetben szilárdító hatással voltak, az emelkedő irányzat azonban hamarosan ismét engedett, mivel a jelentések túlzottaknak bizonyultak. Ehhez járult a látható készletek nagymérvű gyarapodása (a Bradstreet's becslése szerint e héten ismét 3.426.000 bush.), melylyel immár a múlt év hasonló időszakában kimutatott mennyiséget jelentékenyen túlhaladták. Az árak a múlt héttel szemben egyenlegkép csak 1/2 c. visszaesést mutatnak fel. Az angol piacokról kedvetlen hangulatot jelentettek és a forgalom is gyenge maradt. Éppugy a francia piacok is esendések maradtak, mi mellett az árak azonban változatlanok voltak. Németországban az amerikai jelentések kevés hatást gyakoroltak. Prompt buza valamivel javult, míg a későbbi szállításra szóló ajánlatok elhanyagoltak voltak és így magasab report díjtételek érvényesültek. Az összes többi kontinentális piacokon a fogyasztás tartózkodó, az eladási viszonyok nehézkesek és így az árak alig tartottak.

Nálunk a hangulat az összes cikkekben esendes volt, a forgalom gyenge maradt s a legtöbb cikknél kisebb-nagyobb árcsökkenés mutatkozik.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza tartósan csak gyengén volt kínálva, prompt waggónáru kevés kerül a piacra, ennek ellenében azonban az utóbbi napokig a nagyon enyhe időjárás mellett terjedelmes hajóhozatok, előre eladott áruban érkeztek. A malmok tehát készletekkel el vannak látva és alig tanusítanak vételkedvet. A forgalom így jelentéktelen maradt és ha közölként egyes malmok jó minőségű buza iránt valamivel javult érdeklődést tanusított is, ugy ez nem volt elégséges, hogy az üzletet megélénkítse; csupán azt eredményezte, hogy az árakban említésre méltó visszaesés be nem következhetett. Az összeforgalom csupán 70,000 mm.-át tesz ki. A heti-üzletösszege 135,000 mm., melyből 625 métermázsa ment tovább.

Rozs a egész hét folyamán esendes maradt és a forgalom is nehézkesen alakult. Elszállítási czélokra alig történtek eladások, a helyi fogyasztás pedig csak nagyon mérsékelt beszerzéseket eszközölt. Az árak tehát csökkenőek voltak és a múlt héthez viszonyítva

10-15 fillérrel olcsóbbak. Minőség szerint 13-90-14-15 jegyzünk készpénzfizetéssel budapesti paritásra és 14-30 K.-ig 3 óra helyben átvéve. Nyiri származékokban csak jelentéktelen üzlet volt és inkább névleg jegyzünk 12-90-13 K. Debreczen paritásában.

Árpa (takarmány és hántolási czélokra) tartósan esendes és alig részestült figyelemben. Hízalók éppugy, mint gyárosok tartózkodóak voltak és így korlátozott for-galom mellett az árak 10-20 fillért vesztek. Minőség szerint helyben és helybeli paritásra 11-60-12 K. jegy-zünk. Maláta- és sörrápa állomásokon átvéve kisebb tételekben és változatlan áron 12-50-15 K. között budapesti paritásra a belföldi fogyasztás céljaira talál-tak elhelyezést.

Zab a hét elejével csökkenő árak mellett lanyha irányzatú volt; később azonban barátságosabb hangulat jutott érvényre, melynél a kezdetbeni árcsökkenés ismét pótolható volt. A kínálat e mellett csak gyenge volt, a kereslet azonban szintén csak mérsékelt maradt. Az árak változatlanok és forgalomban volt kb. 3500 mm.-ért szín- és tisztaság szerint 14-20-15-10 K. fizet-tek helyben átvéve.

Tengeri (ó-áruban) szeszégetőknél nagyobb tétel-ekben kelt el, de lanyha irányzatot követett. Kezdet-ben 10.80 K.-ig jegyezték, utóbb azonban 10.60 K.-nál többet helyben nem fizetett. Új tengeri csak gyengébb-ben volt forgalomban, ami egyébként főleg az enyhe, esős idő rovására irandó. Az árak néhány fillérrel ol-csóbbak és budapesti paritásra prompt áruért 9-55-9-65 K., januárra 9-75-9-85 K. fizettek. Kisújszállás paritá-sában 8-75-8-80 K. jegyzünk.

Olajmagok: Készáru káposztarepce nem volt forgalomban. Határidőrepce 1902. aug.-ra esendes irány-zatú és 23.20-23.40 K. jegyez. Vadrepce 11.50-13.—, gomborka 25.—26.—, lenmag 29.—31.— K. Kender-mag 19.50-20.— K. között jegyez helyben.

Hüvelyesek: Bab e héten is esendes és a for-galom jelentéktelen. Triőrözött apré babért ab Gyön-gyös-Félegyházán 17.—17.50, gömbölyűért Baja-Mohács-Zomboron 14.50-15.—, Szekesfehérvárott 15.60-15.80, barnababot Kaloosán 11.50, N.-Károly 10.20 K. fizetnek. Erdélyi bab reláció szer. nt 10.80-11.20 között jegyez. Köles hazai áru helyben 8.40-8.80 K., oláh származékok névleg 8.60-9.— K. átmenetileg 3 havi időre jegyeznek. Bükköny szilárd, és tiszavidéki állomásokon 17.— K. jegyez.

Napijelentés a gabonáüzletről. 1901. december 24.

Magasabb amerikai jegyzések behatása alatt ma valamivel szilárdabb hangulat uralkodott a gabona-csarnokban; délelőtt 11 óráig elkelt összesen körül-belül 6000 mm. készbuza 5 fillérig magasabb árak mellett.

Mai eladások Új buza:

Table with columns for location (Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestmegyevidéki, Bácskai, Szerb), quantity (mmázsa), price (kg), and time (óra). Rows list various locations and their respective market prices for wheat.

(Az árak 50 kg.-ként koronaértékben értendők.)

Rozs üzletelen, de szilárd; árak nem változtak. Azonnali szállításra budapesti egyenértékben 14-20 K.-ig terjedő árak volnának elérhetőek.

Árpában változatlan árak mellett szintén valami-vel kellemesebb hangulat uralkodik; helyben és helybeli egyenértékre 11-60-12-10 korona között váltakozó árakat jegyzünk.

Zab ma teljesen üzletelen, árak nem változtak. Minőség szerint helyben 14.20-15.20 koronát fizetnek.

Tengeri szilárd; ó-áru helyben 10.60 koronával fizetetik. Új tengeri decemberi szállításra 9.70 koroná- val, januárra 9.80 koronával jegyeztetik budapesti egyenértékben.

Szeszület.

Az ünnepek előtt a szeszületben élénk kereslet és vételkedv uralkodott és ugy azonnali mint későbbi szállításra több tétel finomított és kontingens nyersszesz kelt el a legutóbbi zárlatjegyzés szerint.

Helybeli finomítottgyárak részéről finomított szesz nagybanadózva 142.50-142 K., adózatlanul szabadrak-tárra szállítva 43-43.50 kor.

Vidéki finomítottgyárak részéről finomított szesz ab helybeli állomás 143 koronán kelt el azonnali szál-lításra.

Élesztőszesz adózva 143-143.50 koronával kelt. Denaturált szeszben a kínálat meglehetősen élénk és nyomott árak mellett csak helyezhetőek el nagyobb istelek. Helybeli kartellált gyárak 32 kor., vidéki gyárak 30.50-31 kor. ajánlottak kötéseket hordóval együtt.

Galicziából finomított szesz e héten 1-2 koroná- val olcsóbban ajánlottak.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz élénkebben volt ajánlva és jó vételkedv mellett több zárlat 37-38 kor. létesült is azonnali és decembéri szállításra.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 39.— 39-50 K.

Bécsi jegyzés 35.60-36.— korona kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 128.— — — korona adózott és 34.— — — korona adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 13.— — — korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Kivitelre több tétel finomított szeszt vásároltak, mely Dél-Törökország felé lett szállítva.

Table with columns for location (Budapesti heti jegyzés: nagyban, kicsinyben) and price (korona). Rows list various types of wheat and their prices.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bér-mentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

Vetőmagvak ólomzárólása. *)

Budapest, 1901. december 23.

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állo-más az 1901-1902. idényben, azaz 1901. évi július hó 1-étől a mai napig az alatt megnevezett magkereskedők-nél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket ólomzárólta:

Table with columns for name (Ólomzárólató fél), location (Luczerna, Lóhere, Egyéb), and quantity (Összesen). Rows list various seed suppliers and their quantities.

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai here-féle magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzárólja.

Hedrich és Strauss „Királymalom“ üzleti tudó-sítása a „Köztelek“ részére. 1901. december 24 én.

Table with columns for location (Rozsliszt) and price (Kor.). Rows list various types of rye and their prices.

Áraink 100 kg.-ként, helyben, elegysuly tisztasuly-nak véve, zsákkal együtt értendők.

Lujza gözmalom r.-t. jelentése a „Köztelek“ részére. Budapest, 1901. decz. 24-én. Netto-árak 100 kéként, Budapesten, elegysuly tisztasulyként, zsákosul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Ar K.:	27	26-20	25-40	24-60	24-20	23-40	22-60	20-60
			7 1/2.	8.				
			18-60	11-				
			Korpa:		F.	G.		
			Ar korona:		8-80	9-		
			Rozslisztárak:					
	0	0/L.	I.	FR.	II.	II/b.	III.	Rkorpa
K.:	24.50	23.50	23.-	22.50	21.50	19.-	17.-	9.60

Az Erzsébet-Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1901. decz. 24-én. Kötelezettség nélküli árak 100 kilónként, szákosztal, összesúlyt tiszta súlynak véve, a budapesti vasuti és hajóállomásokhoz szállítva:

buzaliszt:								
Sz.:	0	1	2	3	4	5	6	7 1/2
Ar:	27.20	26.40	25.40	24.80	24.40	23.60	22.80	20.60 17.80
	8-as takarmányliszt				buzakorpa finom goromba			
	11.60				9.- 9.10			

Hideghusvásár az Orczi-uti élelmi piacon. 1901. december hó 24-én. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 89 árus 345 drb sertést, 3 árus 17 drb süldőt, 4800 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 2400 kg. szalonnát, 1400 kg. hájat, — kg. kocsonyahúst.

Videkről és pedig: N.-Székely 3 árus 72 darab, N.-Kőrös 3 árus 42 drb, D.-Pataj 4 árus 27 drb, Solt 1 árus 8 drb sertést, összesen 11 árus 149 darab sertést. Helybeliek 345 drb sertést. Főösszeg 494 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 88-98 fillér, 1 q 78-84 K., süldőhús 1 kg. 104-128 fillér, 1 q — K., szalonna zsirnak 1 kg. 88-96 fillér, 1 q 86-92 K., füstölt szalonna 1 kg. 100-104 fillér, 1 q — K., disznózsír 1 kg. 108-128 fillér, 1 q — K., kocsonyahús 1 kg. 40-60 fillér, füstölt sonka 1 kg. 128-136 fillér, 1 q — K.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1901. december 24-én. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 66 árus 70 darab sertést, 0 árus 20 darab süldőt, 4000 kgramm friss húst, 700 kg. füstölt húst, 630 kg. szalonnát, 200 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajt, — kg. (— drb) sonkát, — kg. töpörtöt.

Videkről és pedig a szokott helyekről — árus 355 drb sertést és 55 drb süldőt. Összesen 425 darab sertést és 55 drb süldőt.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 88-96 fillér, 1 q 80-82 korona, süldőhús 1 kg. 112-120 fillér, 1 q 88-90 korona, füstölt sertés-hus 1 kg. 120-128 fillér, 1 q 112-116 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 92-96 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 120-40 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 100-108 fillér, 1 q — korona, disznózsír 1 kg. 112 — fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 50-60 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 120-136 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. — disznósajt 1 kg. — hurka 1 drb —, töpörtő 1 kg. — fillér.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca). 1901. december 24-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 94 szekér réti szalma, 30 szekér muhar, 8 szekér zsupszalma, 11 szekér alomszalma, 1 takarmányszalma, 2 szekér tengeriszár, 6 szekér egyéb takarmány (zabosbüköny, sarju), 600 zsák szecska.

A forgalom élénk. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 480-600, muhar 580-600, zsupszalma 320-380, alomszalma 280-300, takarmányszalma 320-320, tengeri szár 1200-1400, egyéb takarmány —, zabosbüköny 520-560, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 440-480, szalmaszecska 400-400. Összes kocsiszám 158. Összes súly 221200 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarvmarhavásár. 1901. decz. hó 20-án. A székesfővárosi közbizományi és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: belföldi 347 db, eladatott — db, galicizai 330 drb, eladatott — drb, tirolai — drb, eladatott — drb, növendék élőborju 4 db, eladatott — drb, élő bárány — db, eladatott — db; leölt belföld 13 drb, eladatott — drb, galicizai — drb, eladatott — drb, tirolai — drb, eladatott — drb, bécsi leölt — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, leölt bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske gödölye — drb, eladatott — drb.

A vásár irányzata élénk volt.

Árak a következők: Élő borjú: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig dbonkint, 70-86 — koronáig, kivételesen 88 — koronáig súlyra, galicizai —, kiv. — koronáig drbonkint, — kor.-ig, kiv. — koronáig súlyra, tirolai — koronáig kiv. — koronáig drbonkint, — koronáig kiv. — koronáig súlyra, növendék borju —, — koronáig, kiv. — koronáig drbkint, 36-42 koronáig, kiv. — koronáig súlyra. Leölt borju: belföldi 92-100 koronáig kiv. — koronáig súlyra, galicizai — koronáig kiv. — koronáig súlyra, tirolai — koronáig, kiv. — koronáig drbonkint, bécsi — koronáig kiv. — koronáig súlyra, kecske — koronáig, kiv. — koronáig páronkint, élő bárány — koronáig páronkint, leölt bárány — koronáig párja.

Budapesti juhvásár. (1901. december hó 23-án. A székesfővárosi közbizományi és marhavásár igazgatóságának jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott 435 drb juh, ugymint: 23 darab hizlatt ürü, 115 db feljavított juh, — drb kisorolt kos, 187 darab kiverő juh, — drb bárány, — drb kecske, 110 drb szerbiai juh, — drb durvagypajás.

Csekély felhajtás következteben kevés vevő jelen-vén meg, a vásár lanyha volt.

Árak a következők: Belf. hizl. ürü 20-32. — (—) K. páronkint, 33 — (—) K.-ig 100 kiló élősúly szerint, feljavi-tott juhok 20 — 32-0 K. páronkint, 33 — (—) K.-ig 100 kiló élő súly szerint, kisorolt kosok — K.-ig páronkint, — K.-ig 100 kiló élő súly szerint, kiverő juh 24 — K.-ig páronkint, — K.-ig 100 kl. élő sz., bárány — K., kecske — K. páronkint, anyajuh — K. páronkint, — K.-ig 100 kiló élősúly szerint, szerbiai juh — K. páronkint, angol keresztes — K.-ig élősúly szerint, K. páronkint, romániai — K. páronkint, durvaszőrű — K. páronkint, — K.-ig 100 kiló élősúly szerint.

Budapesti vesztégvágómarhavásár. 1901. évi decz. 19-én. (A budapesti közbizományi és marhavásár igazgatóságának jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 815 drb nagy vágómarha, nevezetesen: — darab magyar és tarka ökör, — darab magyar és tarka tehén, 773 drb szerbiai ökör, 33 drb szerbiai tehén, — drb boszniai ökör, — drb boszniai tehén, 9 drb szerbiai bika és 49 drb bivaly.

Minőség szerint: 2 darab elsőrendű hizott bika, 7 drb középminőségű bika és — drb alárendelt minőségű bika, 35 darab elsőrendű hizott ökör, 662 darab középminőségű ökör és 76 drb alárendelt minőségű ökör, 1 drb elsőrendű hizott tehén, 30 drb középminőségű tehén, 2 drb alárendelt minőségű tehén.

A vásár irányzata élénk volt, az árak 1 fillérel emelkedtek kg.-kint. Eladatlan maradt: 23 darab.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű —, kivételesen — K., hizott magyar ökör középminőségű —, kiv., alárendelt minőségű magyar ökör —, jobb minőségű magyar tehén —, tarka — kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középminőségű —, kiv., alárendelt minőségű magyar és szerb tehén 110-150 drbja kiv. —, szerbiai ökör jobb minőségű 54-60 —, kiv. —, szerbiai ökör középminőségű 38-46 —, kiv. —, szerbiai ökör alárendelt minőségű —, kiv. —, szerbiai bika 50-56 —, kiv. 61 —, magyar bivaly —, kiv. —, magyar legelőmarha I. rendű —, kiv. —, II. rendű —, kiv. —, boszniai ökör — koronáig métermázsánként, élősúlyban.

Bécsi vágómarhavásár. 1901. december hó 23-án. (Vass Jenő [Bécs, Sct-Marx] tudósítása a „Köztelek” részére.)

Összes felhajtás 3248 db. Ebből magyar 2020 db, galicizai 714 darab, bukovinai 16, német 498 db, hizott 2434 db, legelő 138 db, fiatal 678 db, ökör 2461 db, bika 396 db, tehén 345 db, bivaly 46 db.

A gyenge fogyasztás következtében az üzlet nagyon lanyha. Az árak valamivel estek.

Árak: prima magyar 69-72 — (—), szekunda 60-68, tertia 50-59, galicizai prima 70-76 — (82-), szekunda 62-69, tertia 52-60. Német prima 78-83 — (84-), szekunda 68-75, tertia 57-67. Legelőmarha: szerb és magyar —, rosszabb minőségű 48-56 —. Bika és tehén 40-64 (66 —) és bivaly 32-52 —. Az összes eladások, élősúlyban, 100 kilogrammonként, koronákban értendőek.

Bécsi sertésvásár. 1901. decz. 24-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtás: 6330 lengyel, 6694 magyar összesen 13024 drb.

A vásár élénk, később ellanyhult. Árak kilónként élősúlyban fogyasztási adó nélkül prima 86-88 fillér kivételesen — fillér, közepes 80-84 fillér könnyű 72-78 fillér, süldő 66-84 fillér.

Ingtalanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Decz. 27. Budapesti a tkvi ha. Weisz Mór 213946 kir. tvszék tóság és neje Kleinmann Teréz

Decz. 27.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Prohászka 399365 Ferencz, Károly és Mária
Decz. 28.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Radnai 170878 Vilmosné sz. Fuchs Hermína
Decz. 28.	Hátszegi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Szilvássy 55294 Aladár
Decz. 28.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Bodánszky 692067 Lajos
Decz. 28.	Bpesti I-III. k. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Fülep 112781 Samu
Decz. 30.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Schultheisz 48135 Antal
Decz. 30.	Bpesti I-III. k. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Budaspitz 136455 Simon és Janka
Decz. 30.	Székesfehérvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	özv. Herceg Ignáczné 129000
Jan. 4.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Ruczai 82360 János
Jan. 4.	Gyulafehérvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Baresay 50708 Jánosné sz. Virágh Anna
Jan. 4.	Gyöngyösi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Isaák 57500 István
Jan. 7.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Kovics 74677 Kraics Erzsébet
Jan. 7.	Bpesti I-III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Szél Samu 175572 és neje Wald Lujza
Jan. 8.	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Dobrai Istv. 50000 és neje Kovács Zsuzsanna
Jan. 8.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Utassy 65956 Ferenczné sz. Wolf Lujza
Jan. 10.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Schneider 185768 Róbert
Jan. 11.	Temesvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Gayer 119160 Izidor
Jan. 13.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Wayer szül. 85941 Hulka Josefina
Jan. 13.	Lugosi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Senyi 69904 Ferencz
Jan. 14.	Kecskeméti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	S. Kovács 200000 Mihály
Jan. 14.	Kisvárdai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Okolicsá-nyai 144150 Menyhértné sz. Jármay Ilona
Jan. 17.	Bpesti I-III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Lipescy 44564 Kamilla
Jan. 22.	Kisvárdai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Ferenczy 201047 Emil és br. Vay Hermin
Jan. 29.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Simonyi 209739 Kálmán
Febr. 6.	Ungvári kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	özv. Wein-berger 78600 Henrikné sz. Weinberger Fanny
Febr. 7.	Ny.-szere dai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Simén 55864 György
Febr. 22.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Rosenberg 164719 Róza
Febr. 27.	Békés-esabai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Kocziszki 63214 Mihály
Márcz. 4.	Beszt.-bányai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Cserai (Loh) 90476 Ede

MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉRE!

Elismert kiténő hazai gyártmány!
1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

Czím:
ELSŐ MAGYAR
 gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
 BUDAPESTEN, Váci-ut 19. szám.

Gőzcséplőkészletek
 2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12, 16 cserjűk.
Magánjárók
 (uti mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kívánatra díjmentesen küldeték.

áska 399365
 nez, Károly és
 a
 ai 170878
 osné sz. Fuchs
 ina
 ássy 55294
 ár
 aszky 692067
 s
 112781
 ltheisz 48435
 spitz 136455
 a és Janka
 ferczeg
 zné 129000
 i 82860
 ay 50708
 nél sz.
 a Anna
 57500

74677
 s Erzsébet
 amu 175572
 e Wald
 Istv. 50000
 e Kovács
 anna
 65956
 zné sz.
 uja
 der 185768
 119160
 szül. 85941
 Josefina
 69004
 ats 200000
 á- 144150
 nyhértiné
 may Ilona
 44564
 zy 201047
 s br. Vay
 209739

in- 78600
 Henrikné
 ger Fanny
 55864
 rg 164719
 63214
 bh) 90476

Malomherendessékre
 Nilsérvetők
 Ingencal
 k.

Importált eredeti
angol kosok
 kaphatók:
PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,
 VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz.

Minden fajta

erdei csemeték

erdők és sövények alapításához szép és olcsó: fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomoru fenyő, Douglas fenyő, égerfa, jávor, bükk, fehér juhar, szilfa, nyirfa, tölgy-, akácza- és bodzafa csemetéket ajánl

Gutsverwaltung Borowna,

posta BOCHNIA, Galiczia.

==== Árjegyzék kívánatra ingyen. ====

..... Levelezés német nyelven.

Tavaszi vetésre ajánlok első minőségű

Hanna Pedigree árpát

eredeti Kwassitzi első utántenyésztése Barsmegyei gazdaságból. Ezen árpafaj már évek óta ugy bőtermőségre, mint koránérésre és kvalitásra kitűnően beválik.

Eredeti Kwassitzi Hanna Pedigree árpa vagy Duppani zabból szintén szolgálók.

Grünwald Sándor

gabonakiviteli üzlete 5177
 Budapest, IV., Aranykéz-utca 7. szám.

BECK és GERGELY

BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-ÚT 12. SZ.

GAZDASÁGI GÉPEK RÜSTON-GŐZCSEPLŐK

BENZIN-MOTOROK

GŐZGÉPEK GŐZEKÉK

Clayton & Shuttleworth

mozdítógépgyárak Budapest Váci-körút 68. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzeséplőgép-készletek 2/3 egész 12 lóerőig, szalmakaszalozók, továbbá járgány-cseplőgépek, lóhera-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálok- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“
 legjobb szeretőgépek, szecskavágók, réparvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrő-malmok, egytemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletek kéjgondokhoz küld-
 vásra legyen a kéremes
 kérésnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cseplőgép-gyára.

Etetési célokra

az országos chemiai intézet, a központi vegykísérleti állomás vegyelemezése alapján,
 legjobban ajánlható saját gyártmányu:

rizstakaromány- lisztünk

vegyi összetétele:

Zsir	13.74 ⁰ / ₀
Protein	15.40 ⁰ / ₀
N. mentes anyag	47.55 ⁰ / ₀

Mintákkal és felvilágosítással szívesen szolgálunk.

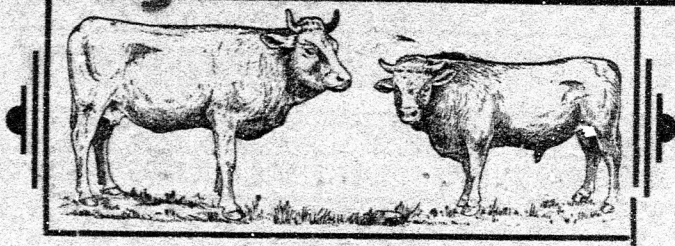

Királymalmi derczenk

vegyi összetétele:

Zsir	6.14 ⁰ / ₀
Protein	12.75 ⁰ / ₀
N. mentes anyag	57.78 ⁰ / ₀

Mintákkal és felvilágosítással szívesen szolgálunk.

**A legjobb
fejőés tenyészmарhákát**

(allgauti) eredeti oberinntali, montavoni, schwitzi, pinzgauti, ugy-mint sterzingi fajokat szállit pontosan és a legolcsóbb árákon franco minden állomásra

Adalbert Kopatschek

marhakiviteli üzlete

Innsbruck-Wilten, Müllerstr. 27 neu.

Bármely időben beszerez fiatal húzó, biztosan vonó, valamint beállítani való ökröket; a legjobb referenciák rendelkezésre állanak.

**A Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság kaposvári
béruradalma eladásra bocsát:**

Svédországból importált, eredeti Chevalier-árpa után termett, kiváló szép és jó minőségű, 1901. évi termésű tavaszi vetőmag

Chevalier-árpat;

tavaszi takarmányvetésre kiválóan alkalmas, 1901. évi termésű, kitűnő minőségű vetőmag

bükkönyt;

tavaszi takarmányvetésre kiválóan alkalmas, 1901. évi termésű, kitűnő minőségű vetőmag

zöld borsót;

és Svédországból importált eredeti Ligowo-zab után termett, 1901. évi termésű kiválóan szép vetőmag

Ligowo-zabot.

A felsorolt vetőmagvak ára, vevőnek bérmentesítve Kaposvárra küldendő zsákjaiban vasutra adva, netto 100 kilogrammonként **18 korona.**

Mintákkal és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

a Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság béruradalma igazgatósága, Kaposvárrott. 5170

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Igazgatóság: Gróf Andrássy Aladár elnök. Gróf Széchenyi Imre alelnök. Bareza Károly alelnök. Perczel Ferenc vezérigazgató. Harsány Oszkár igazgató. Dr. Bernát István, Bujanovich Sándor, Forster Géza, Hajós József, Halász Zsigmond, Kovács Sebestyén Endre. Reusz Henrik, Seidl Ambrus, Gróf Széchenyi Bertalan, Tolnay Lajos.

Felügyelő bizottság: Zachár Gyula elnök, Koppély Géza, Pirkner János, Renner Gusztáv.

Alaptőke: 450.800 K.

Tagok száma: 769.

Tartalékalap: 185.000 K.

ÜZLETKÖRE

1. Mindennemű gazdasági anyagok beszerzése.
2. Vetőmagvak vétele, eladása és közvetítése.
3. Gabonaértékesítés.
4. Hizott állat és sertés értékesítés.

5. Gazdasági gépek beszerzése, takarmányozási kamrák, kutak, tejközpontok, malmok stb. berendezése.
6. Borgazdasági eszközök beszerzése.
7. Biztosítási ügyletek közvetítése.

A szövetkezetet üzleti tevékenységében a gazdaközönség érdekképviselete irányítja.

Egy üzletrész értéke 200 korona.

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNEK havonként kétszer megjelenő

ÉRTESÍTŐJÉT

a szövetkezet t. ez. tagjai ingyen kapják, melynek ezélja azokat az összes gazdasági czikkek, gépek, gabonaneműek stb.-nek napi áráról tájékoztatni. Alapszabályt, üzletjelentést és értesítőt kívánatra bérmentve küldünk.

a. Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. Alkotmány u. 31.

most jévi be: lohore, licerna

és minden más vetőmagból jérségletit

és erént mintárot ajánlatot Rév

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktár

Budapest, V., Váci-körut 52.

ajánl a téli időnyre mérsékelt árakon legjobb minőségű, fogaskerekek váltása nélkül **mindenféle nagyságu szecskának vágására** egyszerűen beállítható kéz- és lábhatásra, valamint fogatos- és gőzerőre is berendezett **legcsekélyebb hajtó erőt igénylő**, nagy munkaképességű

szecskavágógépeket,
elsrendű
répavágógépeket,
kitűnő biztonsági járgányokat

és minden versenyen kitüntetett legujabb „REFORM” rendszerű

gyors **takarmány-pároló** illetve **burgonya-főzőgépeket.**

A tavaszi és nyári időnyre ajánl továbbá a Sack Rudolf Plagwitz-Lipcei és az amerikai Deering-gyárak kizárólagos képviselőjében a **párisi világkiállításon is a nagy díjjal** kitüntetett

egy-és többvasú eredeti Sack-ekéket, grubbereket és exstirpátorokat, valamint sorbavetőgépeket, boronákat, kapáló-gépeket és egyéb talajmivelő eszközöket, az amerikai Deering gyárnak a párisi világkiállításon 30 legnagyobb kitüntetést nyert és hazánkban is legelőnyösebben ismert

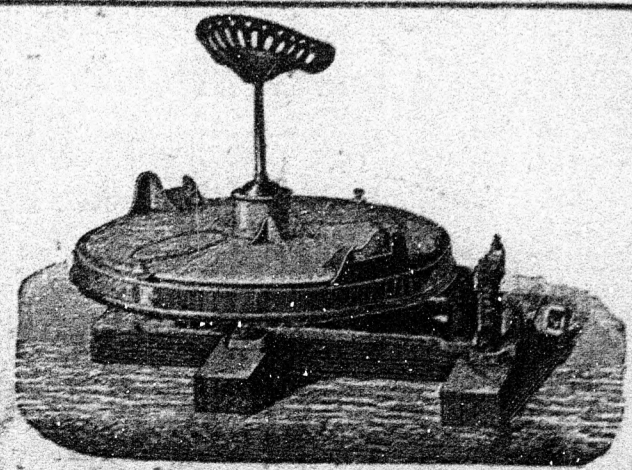
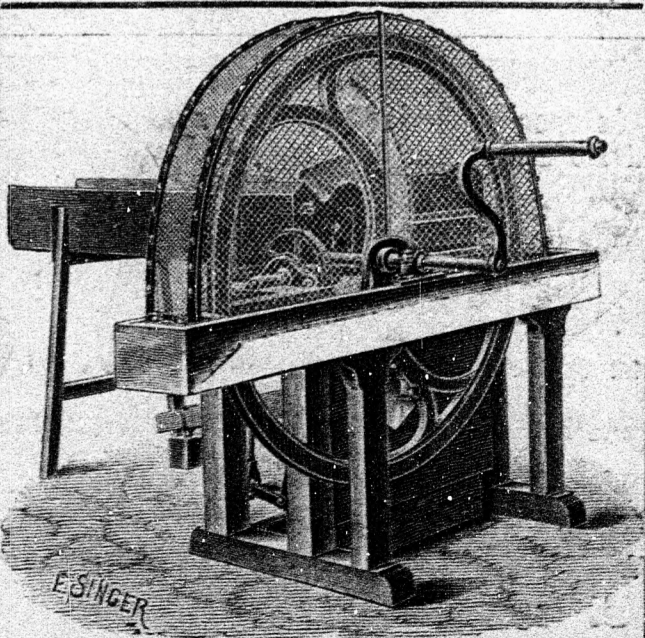
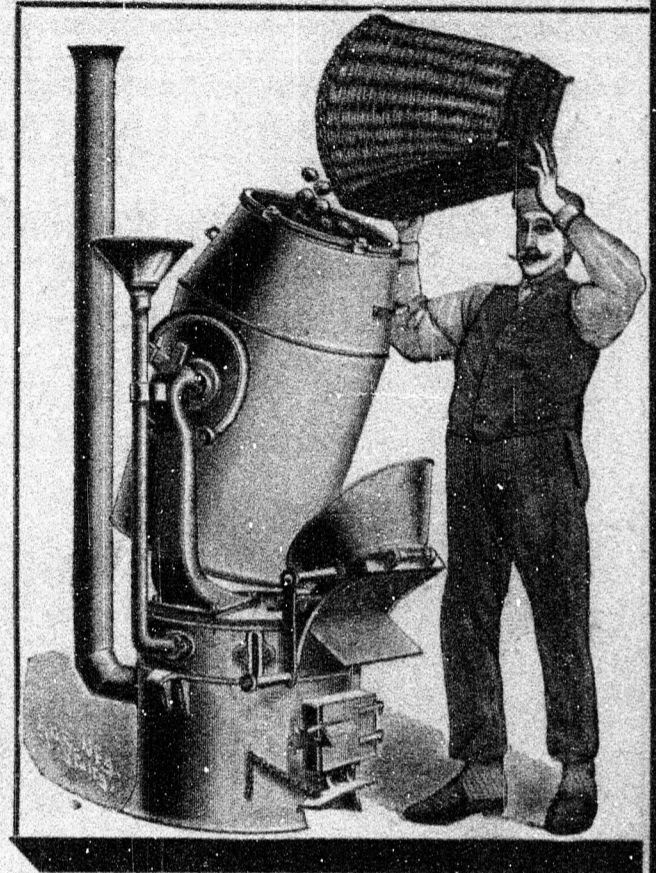
kévékölő-aratógépeit, marokrakó-aratógépeit, fűkaszáló-gépeit,

valamint egészen vas és aczélból készült

kitűnő

**szénagyűjtő-
gépeit.**

Arjegyzékek és felvilágosítások kívánatra mindenkor ingyen és bérmentesen adatnak.

TELEFON.
Sürgöny-oszt.:
„CERES“ BUDAPEST.

KRAMER LIPÓT BUDAPEST,

V., Akadémia-utca 10. szám.

A legjutányosabb árakon ajánl:

Oliva gépolajat, repceolajat, ásványkenőolajat, hengerolajat, lámpaolajat, petrolumot, kocsikenőcsőt, süritett gépkenőcsőt, olvasztott szinfagygyút, kenőszappant, kékkövet, kénvirágot, Raffia-háncsot, saponáriát, creolint, carbololeumot, fedéllakkot, zsákot, ponyvát, műtrágyát és minden e szakba vágó cikket.

Továbbá: **Disznózsirt, szalonnát a legolesőbb napi árban.**

Szalonnáról lerázott só.

Mezőgazdasági vetőmagvakat, szavatolt jó minőségben.

Arjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánságra készséggel szolgálók.

A gazdaközönség figyelmébe!

Megjelent

*és a szersőtől, CSERHÁTI SÁNDOR-tól,
Magyar-Óvárott megszereshető:*

**Általános és különleges
növénytermelés.**

• Két kötet. •

Ára 18 korona.

I. kötet Általános növénytermelés 565 lap 218 ábrával. II. kötet. Különleges növénytermelés 528 lap 153 ábrával. Mindenik kötet külön is megrendelhető **9 korona** áron.

Ezen munka a növénytermelés körébe tartozó kérdésekről kimerítő tájékoztatást nyújt.

5078

GYÜMÖLCSKERTÉSZ

GYÜMÖLCSÉSZETI ÉS KERTÉSZETI SZAKLAP.

Megjelenik minden hó 10. és 25-ik napján.

KIADJA: A MAGY. KIR. FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkesztő: MOLNÁR ISTVÁN,

ország. gyümölcsészeti és fatenyésztési miniszeri biztós.

Ezen hasznos szaklap évenként 30—36 nyomtatott ivnyi tartalommal, sok ábrával és karácsonyra egy diszes színes gyümölcsrajz műlappal jelenik meg. Hoz gyümölcs-, szőlőleírásokat ábrákkal, eredeti cikkekkel a gyümölcsstermelés, szőlőmivelés, konyhakertészet és az értékesítés köréből. Ismerteti a gyümölcsfák, a szőlő s egyéb kerti növények betegségeit, állati és növényi ellenségeit, kísérve az azok ellen legjobbnak talált védekezési módok leírásával.

A szerkesztőhöz intézett szakkérdésekre nyilvánosan, vagy magánévélben ad tájékoztató választ.

Üzleti közös tárczájában ingyen hirdetheti minden előfizető eladó kerti terményeit s az általa venni szándékolt cikkekét.

Az előfizetési ára egész évre csak két korona, mely a lap kiadót hivatalához, az **Athenaeum részvénytársulathoz (Budapest, Kerépesi-ut 54. sz.)** egyszerre küldendő be.

Magyar királyi államv. Üzletvezetőség Debreczen.
40234/H. 1901. szám.

Pályázati hirdetmény.

A nyiregyháza állomásunkon tervezett 3 méter belső átmérőjű és víz alatti kotrással 11 méter mélységig sülyesztendő vizgyűjtőakna előállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a kellőleg kiállított és felbélyegzett ajánlatok legkésőbb f. évi december hó 28-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének titkárságánál benyújtandók. Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok zárt borítékban küldendők be, mely külső címe fölé „Ajánlat a Nyiregyháza állomáson építendő kútakna munkáira” felirással látandók el.

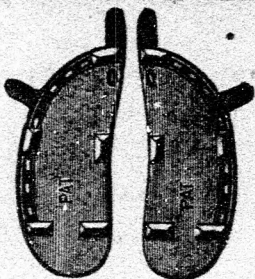
Bánatpénz fejében legkésőbb f. évi december hó 27-én déli 12 óráig 300 azaz háromszáz korona teendő le készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban az üzletvezetőség debreczeni gyűjtőpénztárána. A készpénzben befizetett bánatpénz után kamat nem követelhető. Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerint, de a névértékét meg nem haladó értékben fogadtatnak el.

A teljesítendő munkákra vonatkozó tervrajz és zárlevél-minta az üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályában (Debreczen, Piac-utca 18, II. em. 19.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlat és az annak mellékletét képezendő költségcsatolás szövege megszerezhető.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közt szabadon választhasson,

Debreczen, 1901. december havában

Az üzletvezetőség

Ajánlják nagy raktárukat minden patkolási cikkből és ezen szakmába vágó különlegességekből. — Továbbá ajánlják szabadalmazott, kiváló szakférfiak által legjobban ajánlott

**patkóikat, igáslovak és paripák, ugyszintén
ökrök vasalására.**

Különösen kiemeljük cégünknek legujabban szabadalmazott

rudvasalásait és kengyelelit.

M. HANN'S SÖHNE cs. és kir. udvari patkolási eszköz-szállítók

WIEN, I., Renngasse 6. szám.

Páris-Grand-Prix!

Páris-Grand-Prix!

Gróf TELEKI ARVÉD

drassói uradalmában u. p. Koncza, Alsófehérmegye

KAPHATÓK:

gyorsfejlődésű, kiválóan edzett, az ország minden részében előnyösen ismert

magyar bikák,**100 drb. 5 éves magyar igásökör,**

az általánosan kedvelt

Oberndorfi répamag,

a Cserháti tanár által meghonosított bőtermő

Óvári répamag,

továbbá

**Pekingi kacsaák,
amerikai diócsemeték, sorfák.**

Állataink megtekintésére mindenkit szívesen látunk.

A Budapestről reggel 6⁵⁰ perczkor induló gyorsvonaton a Nagyszében táblával ellátott kocsiban délután 5 órakor egyenesen Konczára lehet érkezni, hol sürgönyi értesítésre kocsink vár, Brassó és Kolozsvár felől érkezés ugyanekkor.

Sürgönyezim: Drassói uradalom Koncza.

Visszautazás d. e. 11 órai gyorsvonattal.

Betöltendő jószágigazgatói állás.

Egy nagyobb, igen belterjesen kezelt társasági bér gazdaságban igazgatói állás betöltendő. A gazdaság minden ágában való jártasság és tapasztalaton kívül megkívánatik, hogy ajánlkozó nagyobb tőkével részesévé váljék a társas gazdaságnak.

Vissza nem küldendő másolatokkal felszerelt, a fizetési igényeket is feltüntető ajánlatok. „Jószágigazgató” jel alatt Budapest főposta, poste-restante kéretnek.

5204

Állást keres

5175

32 éves, nős, izr. vallású gazdatiszt, 17 évi praxissal, önálló kezelő, a magyar és német nyelvet szóban és írásban, a román és szerb nyelvet szóban bírja, az adminisztráció teendőiben és irodavezetésben jártas, jelenleg — 3 év óta — Nógrádmegyében egy nagyobb uradalom élén mint önálló hatáskörű intéző áll; felmondással állását 1902. év április hó 1-ére változtatni óhajtana. Önálló hatáskörű gazdatiszti vagy számtartói állást keres, esetleg iparvállalatnál. Szíves megkeresések „Uradalmi intéző” czim alatt poste restante Balassa-Gyarmat-ra kéretnek.

Magy. kir. államvasutak 180582/901. számhoz.

Hirdetmény.

(Nyugotnémet osztrák-magyar vasuti kötelek. Magyarországgal való forgalom. Pótlék kiadása).

Folyó évi november hó 1-ével a fenti kötelekben f. évi október hó 1-je óta érvényben lévő II. rész, 3 füzethez az I. pótlék lép életbe.

Ezen pótlék a következőket tartalmazza:

Kétegház és Palota-Ujpest állomások felvételét az osztályú díjszabásba. Új 16 sz. kivételes díjszabást (gabona stb. Magyarországból) a díjszabásban foglalt hasonló kivételes díjszabás helyébe.

Új és mérsékelt díjtételeket a 7. és 13. sz. (korpa stb.) 15. sz. (agyag stb.), 16. sz. (pipaföld stb.), 25. sz. (nád stb.), 38. sz. (gyümölcs, aszalt stb.), 38a. sz. (ásványvíz 5000 kg. feladásánál) 42. sz. (vad, leölt stb.), 43. sz. (ágytoll stb.) kivételes díjszabásokhoz, továbbá egy új 49. sz. (tojás stb.) kivételes díjszabást.

Amennyiben ezen pótlék által díjdrágulások, vagy forgalmi korlátozások idézettek elő, az eddigi díjtételek még f. évi december végéig érvényesek.

A szóban forgó pótlék a részes vasutaknál 40 filléért (35 pfennig) kapható. Budapest, 1901. évi november hó 15.

A magyar kir. államvasutak Igazgatósága

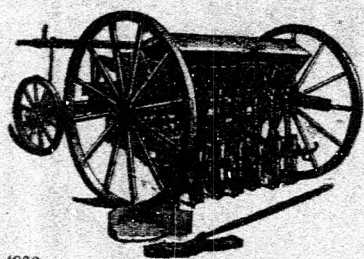
Egy 500 drból álló, sok éven keresztül kiváló gond-
dal vezetett

I-ső rendű juhászat

(nagy benőtt test, kiváló fésűsgyapju) 5180

eladó s bármikor 1902. július 1-ig átvehető.

Höl? és bővebbet megtudhatni a kiadóhivatalban.

A legjobb VETŐGÉP
a MAYFARTH & Co. újonnan szerkesztett
„AGRICOLA”
(merítő kerek rendszer)

mindenféle mag és különböző vetőmennyiség részére, a kerek kicserélése nélkül, hegyes és lapályos vidékre. Könnyű járás, legnagyobb tartósság, igen olcsó ár.

EREDETI AMERIKAI

„JONES” lánczos arató-gépek.
fű-, lóhere- és gabona részére.

Széna-forgatók } lóerőre.
Széna-gyűjtők }

Széna- és szalmaprések kézi erőre, kukorizamorzsolók oszlop-
gépek, járgányok, tisztító-malmok, trieurók, ekék, hengerek,
boronákat gyártanak és szállítanak mint különlegességeket,
jótállás mellett, a legújabb, legkiválóbb és legjobb
szerkesztéssel

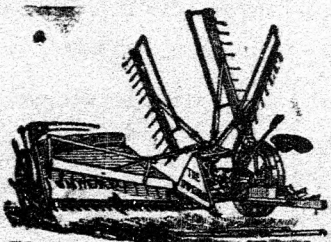
MAYFARTH PH. és Társa.

os.kir. kizárólagosan szabad. gazdasági gépek gyára.

Alapítva 1871. WIEN, III. Taborsstrasse 71. 750 munkás.

Kitüntetve 450 arany-, ezüst- és bronzéremmel.

Képe árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Képviselek és viszontelárusítók felvételnek.

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. ker., Teréz-körut 3. sz.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),

„Martellin” dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálisók és kainitot.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Eladó takarmány.

Borsodmegyében Lászlófalván, Miskolcztól egy órányira mintegy 1000 mm. jó minőségű lóheretakarmány, mely ott feltétendő m.-mázsánként 4 koronáért eladó. Jó hodályt, kutat, buza és rozs alom szalmát minden beszámítás nélkül vevő kap, bővebbet alólított tulajdonosoknál Tisza-Dadán. Továbbá tisztán arankamentes idei termésű lóheremagot, valamint oberndorfi takarmány répamag után termelt tisztán kezelt takarmány répamagot bocsáj-tunk nagyobb mennyiségben eladásra. Reflektánsok forduljanak tulajdonosok:

KLEIN és MEISELS bér gazdaságához,
TISZA-DADÁN, Szabolcs megye. 5187

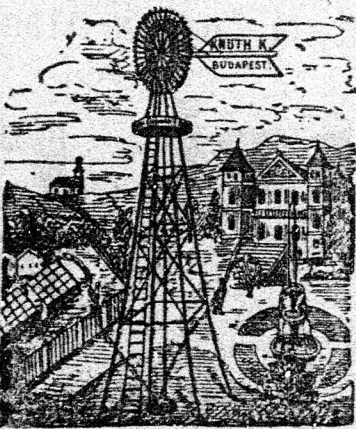
Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, lég-
szesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellő-
tetések, ciosettek, szivattyúk, vízerőművi emelő-
gépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és pet-
róleum váladékból nyert gázok értékesítését
célzó készülékek létesítését, városok, indó-
házak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok
gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csövek raktáron.

A Nagym. Gróf Wenckheim Frigyes ur
lébény-szent-miklósi (Moson vm.) uradalmában
két drb. számfeletti angol telivér

tenyészmén

darabonként 600 koronáért

eladó.

»Arabi« nevű 19 éves, apja »Przedswit«, anyja »Aschen-
brödel«; »Hadfi« nevű 11 éves, apja »Remény«, anyja
»Hungaria«.

5173

Uradalmi jószágfelügyelőség.

Kronen Separator
a legelőkélelesek fűlőzőgép.

Első Magyar Tejgazdasági Gép- és Eszközgyár
VI Jász u. 7. sz. Budapest.

Tejipők
Vajkőpülök.
Tejszövetkezeti Berendezések.
Vajexport
Arjegyzék, lervek, költségvetések ingyen és bérmentve.

Magy. kir. államvasutak.
182908/901. sz.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló helyi érdekű vasutak áru díj szabásához tartozó függelék új kiadása.

1902. évi január hó 1-én a magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló helyi érdekű vasutak 1899. évi november hó 2-től érvényes áru díj szabásához tartozó „Függelék” új kiadása lép életbe s ezzel egyidejűleg a nevezett függeléknek 1901. évi január 1-től érvényes kiadása hatályon kívül helyeztetik.

Ezen függelékben a magy. kir. államvasutak kezelése alatt levő helyi érdekű vasutakon nagyrészt jelenleg is fennálló állandó jelleggel bíró díj kedvezmények foglaltatnak, mi mellett azonban egyes tételknél az illető helyi érdekű vasutakon az adókötelezettség beállta, valamint új díjképzés folytán kisebb mérvű díjemelések merültek fel.

A függelék közös magyar és német szövegű kiadásban fog megjelenni s a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál (Csengeri-utca 33. sz.) folyó évi december hó végén példányonként 50 fillérenyi árban lesz kapható.

Budapest, 1901. december 6.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Tavaszi vetésre ajánlunk

a meddig a készlet tart **első minőségű**

Hanna-Pedigree árpát,

mely **utótenyésztése az eredeti Kvassitzai árpának.**

Kivánatra bérmentve küldünk mintát **áránlattal.** 5126

Diószegi cukorgyár.

Gazdasági könyvviteli nyomtatványok árjegyzéke.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által 2000 korona pályadíjjal jutalmazott Suschka-féle gazdasági könyvviteltan alapján összeállítva.

Suschka könyvszerinti szám	Nyomtatvány szám	T á r g y	Ive fillér	Suschka könyvszerinti szám	Nyomtatvány szám	T á r g y	Ive fillér
11	1	Előlevezési könyv, kül- és beliv	4	17	27	Póttakarmány kimutatása	12
9	2	Napszámber és szakmányber kimutatása	12	38	28	Mérleg	20
13	3	Leszámolási könyv	6	41	29	Próbacséplési jegyzék	10
10	4	Szegődmény-táblázat, kül- és beliv	12	25	30	Vetési és aratási jegyzék	10
16	5	Szemesgabona-kimutatás, kül- és beliv	12	30	31	Ellési jegyzék (csikó és borju)	10
15/a	6	Cséplettlen gabona kimutatás, kül- és beliv	12	24	32	Termés-kimutatás	8
39	7	Napszamos-jegyzék	10	31	33	Ellési jegyzék (bárány és malacz)	16
7	8	Tejeladási jegyzék, kül- és beliv	10	28	34	Darálási jegyzék	10
6	9	Pénztári napló, kül- és beliv	12	29	35	Fejési napló	10
14/a	10	Pénztári főkönyv, bevételi kimutatás, kül- és beliv	12	37	36	Gazdasági napló	10
8	11	Követelések jegyzéke, kül- és beliv	12	36	37	Trágyázási napló	4
3	12	Gép- és eszközlétár, kül- és beliv	12	26	38	Cséplési jegyzék, kül- és beliv	10
14/b	13	Pénztári főkönyv, kiadási kimutatás, kül- és beliv	12	35	39	Tejelés kimutatás	4
2	14	Épületeletár, kül- és beliv	12	33	40	Takarmányozási előirányzat, kül- és beliv	12
1	15	Telekleletár, kül- és beliv	12	32	41	Vetési előirányzat, kül- és beliv	12
5	16	Termény- és anyagletár, kül- és beliv	12	27	42	Takarmányozási jegyzék, kül- és beliv	10
12	17	Letéti napló	4	43	43	Hetijelentés	12
4	18	Eleven letár, kül- és beliv	12				
40	19	Szegődmény-level	2				
23	20	Ló- és szarvasmarha-kimutatás	12				
24	21	Juh- és sertés-kimutatás	12				
22	22	Különféle tárgyak kimutatása	12				
21	23	Fogyasztási anyag kimutatása	12				
20	24	Tüzelő anyag kimutatása	12				
19	25	Szerszámfa kimutatása	12				
18	26	Állati termények kimutatása	12				

Függeléki

A) Vagyonletár, kül- és beliv	12
B) Előleg-jegyzék, kül- és beliv	4
C) Tejeladási jegyzék, kül- és beliv	10
D) Anyagszámadás kül- és beliv	10
E) Vetési, aratási jegyzék, kül- és beliv	10
Suschka: Rövid utmutatás	1 drb. 50

Ezen nyomtatványokból állandó készletet tartunk.

Az **összes nyomtatványokból mintalvek** az összeg előre való beküldése mellett, **5 koronáért** portmentesen küldetnek.

Kérjük a megrendeléseknél világosan kitenni, hogy a nyomtatványok száma, a Suschka-könyv szerint vagy az árjegyzékből lettek-e véve.

A felsoroltakon kívül **egyéb nyomtatványokat** megrendelés szerint legrövidebb idő alatt jutányosan állítunk elő.

Megrendelhetők a

„Köztelek” kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Suschka: Gazd. könyvviteltan II-ik kiadása nyomás alatt. Bolti ára 6 korona.

Saját könyvtárszámunk van, fond nyomatványok bármelyikét köve is szállíthatjuk.

== Nyolczadik évfolyam. ==

Egy magyar ember sem nélkülözheti a legolesobb és legjobb
magyar heti ujsagot, a

„FÜGGETLEN ÚJSÁG“

társadalmi és mezőgazdasági képes hetilapot,

a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének“

hivatalos közlönyét a magyar gazdák számára.

Felelős szerkesztő: **SZILASSY ZOLTAN**, az orsz. magyar gazd. egyesület titkárja.

Földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, kiscgazdák, iparosok és
magánzók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják

a „FÜGGETLEN ÚJSÁG“-ot,

a magyar gazdaosztály igaz barátját.

Előfizetési ára: Egy évre 6 korona. Félévre 3 korona.

A „Független Újság“ a magyar polgári osztály, kiscgazdák, kisiparosok érdekeiért küzd, és a tisztességes munka megvédelmezését sürgeti. *Gazdasági cikkei* a folytonos tökéletesedésre adnak utmutatást, *szépirodalmi közleményei* a sziv nemesítésén, az elme szórakoztatásán kívül, a *valódi magyar nemzeti szellemnek és vallásos irányynak* istápolását és terjesztését tüzték ki feladatuknak.

A „FÜGGETLEN ÚJSÁG“-ot a legelső magyar írók írják.

Szépirodalmi részének munkatársai: *Bársony István, Gerley Szevér, Hegedűs András, Magyar Gyula, Péterffy Tamás, Petrus Jenő, Pósa Lajos, Szilassy Cézár. Lapunk szövetkezeti és gazdasági részének munkatársai: Agh Endre író, Balogh Elemér, a «Hangya» vezérigazgatója, Baly Kálmán, urad. kasznár, dr. Bernát István, közgazdasági író, Czajlik István, földmives-isk. igazgató, Cserhúti Sándor, gazdasági akad. tanár, Csernay Ödön, Hajdu István, urad. kasznár, Hosszu Albert, földmiv. isk. tanár, Hreblay Emil, m. kir. állattenyésztési felügyelő, Jankó Szilárd, Jeszenszky Pál, orsz. magy. gazd. egyleti titkár, Kerpely Kálmán, gazd. tanintézeti tanár, Löherer Andor, közgazd. író, Monostori Károly, állatorvosi akad. tanár, Praznovszky Ágost, urad. kasznár, Rovara Frigyes, urad. igazgató, Rubinek Gyula, országos magyar gazd. egyes. titkár, K. Ruffy Pál, uradalmi főtiszt, Sporzon Pál, gazdasági tanint. tanár, Stanchich Béla, az Országos Központi Hitelszövetkezet ellenőre, Száhlender Gyula, urad. építészeti intéző, Szalay János, m. kir. állattenyésztési felügyelő, Szilassy Zoltán, o. m. g. e. titkár, Szankovics János, gazd. tanint. tanár, Wimmer Károly, a „Borászati Lapok“ v. t. szerkesztője.*

A „Független Újság“ képeit a legelső magyar
művészek készítik.

Levélzsekrényében minden kérdésre megbízhatóan és pontosan válaszol.

A „Független Újság“ olcsóságával (egész évre 6 korona
félévre 3 korona) főleg a szerényebb
viszonyuak igényeinek felel meg, de a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Előfizetési pénzek a kiadóhivatalba, (Bpest, IX., Üllői-ut 25. Köztelek) küldendőek.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

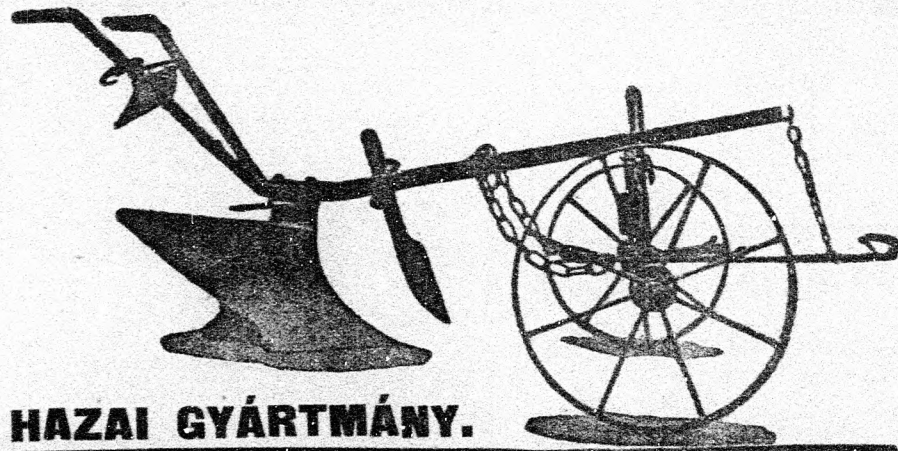
V. ker., Váci-körút 32. sz.

ajánlja

a tavaszi idényre

a teljesen aczélből készült kiváló
minőségű resiezaiSACK-rendszerű
egyetemes ekéit.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

49. sz. 1901.

Temes vármegye gazdasági egyesületől,

Pályázati hirdetmény.

A temes vármegyei gazdasági egyesületi
segédtitkári állásra

pályázhatnak, a kik a magyar-óvári gazdasági szakiskolát jó sikerrel végezték és egypár évig gyakorlatilag is működtek, a magyar és német nyelvet írásban is bírják s a román nyelvet valamennyire beszélnek; évi fizetés 2000 korona, lakbér 400 korona. A pályázat 1902. évi január hó 31 napjával jár le; pályázók oklevéllel és egyéb bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat az egyesület igazgató-választmányához nyújtják be.

Temesvártt, 1901. évi november hó 30-án.

5214

Nagy György

királyi tanácsos,
megyei mezőgazdasági tanácsos.

Tenyészállat árverés.

Nagyméltóságú Gróf Hunyady Imre ur ürményi uradalmában 1902. január hó 20-án d. e. 10 órakor kezdődő árverésen

50 drb Berni tenyészbika,
30 drb számfeltti tehén és üsző,
30 drb Elektoral Negretti tenyészkos

fog eladatni.

Az árverés Tornóczon (vasútállomás) lesz megtartva, ahol is az érdeklődők részére fogatok állanak rendelkezésre.

5031

Tisztartóság.

Megjelent a

Gazdasági

Számviteli

Naptár

1902. ÉVRE.

1902. ÉVRE.

SZERKESZTŐ:

SZILASSY ZOLTÁN

Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

KIADJA AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET.

Ára portómentes küldéssel 1 korona 80 fillér.

Ajánlott küldéssel 2 korona.

Egy diszes s teljesen vászonba kötött, naptár részszel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku egyszerű számviteli könyv, a melyet minden gazda számvitelének bejegyzésére az egész éven át használhat.

Megrendelhető a

„KÖZTELEK“ kiadóhivatalában
BUDAPEST,

IX. kerület, Üllői-út 25. szám.

Dohánytermelő

figyelmébe ajánljuk meleg ágytakarónak használandó

MOLLINÓT

évek óta kipróbált legalkalmasabb minőség, egy méter 35 fillér, szélessége 84-86 cm.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA, Arad.

Mintát és magyarázó leírást kívánatra bérmentve küldünk.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Weiser J. C.

gazdasági gépgyár és malomépítéset NAGY-KANIZSÁN

által ajánlatnak:

Egy és kétvasu
aczélekékés-
szes talajmivelő
eszközök

Szecsavágók,

Répavágók,

Kukoricamorzsolók,

Takarmánykamaberendezések,

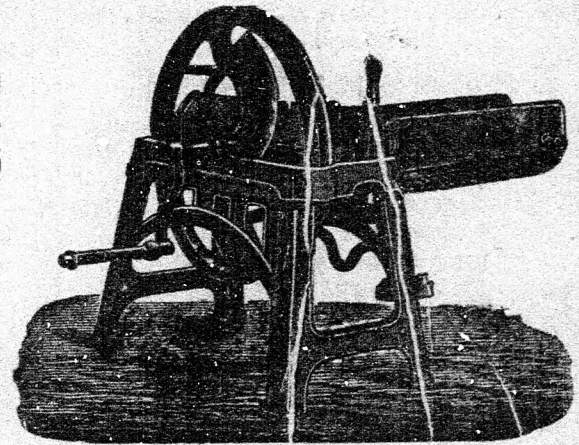
Teljes malomberendezések,

Egyes malomgépek és alkatrészek,

Öntvények saját vagy idegen minták után.

Árjegyzék szívesen küldetlik.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

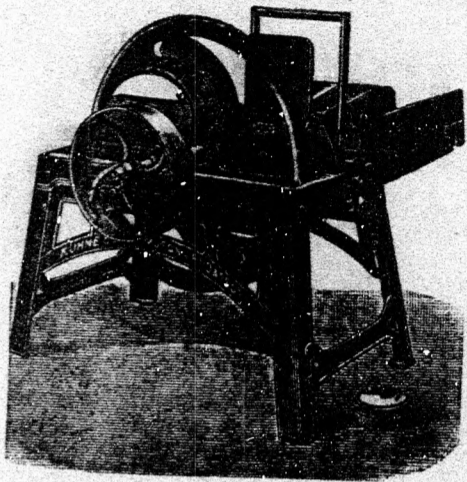

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előírt % mellett.
Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali készpénzszámolás.

Magyar Gazdák
Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.
Sürgőnyczim: Aurora—Budapest.

Értékesítésre elfogad:
Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat— élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

TÉLI IDÉNY 1901/2.

SZECSKAVÁGÓGÉPEK
kézi és erőhajtásra.

RÉPAVÁGÓK.

Kiváló munkabírásu

„RAPID“ DARÁLÓGÉPEK.

VENTZKI-féle

szabad. takarmányfüllesztők.

Erőhajtásra Casali-féle szab.

kukoriczamorzsolók

rendkívüli munkaképességgel.

Teljes takarmánykamara felszerelések,
melyek sok évi tapasztalatok alapján a helyi viszonyokhoz mérten díjmentesen tervezetnek, legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítanak

KÜHNE E.

mezőgazdasági gépgyára által.

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz.
Gyár: MOSON, Moson v. m.

SZIVATTYUK

MÉRLEGEK,

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.
Legjobb gummi- és kender-tömlők.
Mindenféle csövek.

legújabb javított rendszerű fűzede, százados és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. **W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz.**
Schwarzenbergstrasse 6.

Faragó-féle
Csüdsömör-kenőcs.
Birtos hatásu szer, csüdösömör, hám és nyeregűrés ellen.
Faragó-féle

Versenyfluid.

izom, izület-rándulás, valamint rektitászág esetében kitűnőnek bizonyult. 1258

Mindkét szer, több nagyobb uradalomnál, valamint kisebb gazdáknál kipróbálva; már több év óta igen jó eredménnyel használják.

Kapható a feltaláló és készítőnél

FARAGÓ ODÓN

gyógyszerésznél

Tót-Komlós Békés-megye.

1 nagy tégey Csüdsömörkenőcs --- 2 korona.
1 kis --- 1 "
1 üveg Versenyfluid 3 " --- 2 "

Másolat.

Tökletes gyógyszerészi tisztelőm és közönségem nyilvánítása után értesítem Önt, hogy a küldött 5 tégey „Csüdsömör-kenőcs” várákosomnak teljesen megfelel. Ennek kapcsán azt nemcsak csüdsömör, hanem hám-törések ellen is, bármely uradalomnak melegen ajánlom. Iharos-Berény, 1900. szept. 22-án. Tisztelettel Csicsmányi János nyug. és. k. állatorvos Br. Jukej István ur. mézesmártósa.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása
gazdák és hizlálók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Ára portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

STAHEL ÉS LENNER

TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker., Katona József-utca 8.

Ajánljuk

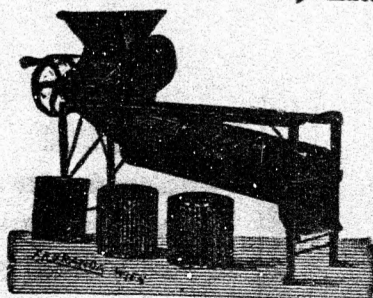
trieurjeinket

minden gabona tisztítására
5 kiló nyerstermény beküldése mellett speciális

trieurt

készítünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón ujjal felcserélünk. Kivánatra képes árjegyzékkel szolgálunk bérmentve. Jutalék mellett szolid elárusítók alkalmazást nyerhetnek.

Szőlőmivelők és mezőgazdák számára!

A szőlőtelepek befecskendezéséhez a vértetű valamint a gyümölcsfákat károsító rovarok, fővábbá a szegyes és tormáncs teljes kiirtására

Mayfarth Ph. és társa-féle szabadalmazott

Önműködő
ugy hordozható mint kocsi szerelt

„SYPHONIA“

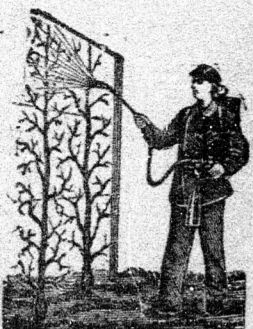
fecskendő, a legjobbaknak bizonyultak, melyek szivattás nélkül a folyadékot önműködően a növényekre permetezik.

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kiz. szabadalmazott mezőgazdasági gépgyárak

BÉCS, II., Taborstrasse 71.

Kimerítő árjegyzékek és elismerő okiratok kívánatra ingyen küldetnek. Képviselek és ismétlődők alkalmazhatók.

Helyesbített hajójáratjegyzék.

„Adria“ magy. kir. tengerhajózási részv. társaság

Vezérigynöksége: HOFFMANN S. és V.

1901. december havában a következő gőz-sők indulnak.

Flaméből Lisabon, Rotterdam,		
„ Antwerpen	Tibor	1-10
„ Liverpool	Flaminian	1-10
„ Rouen *	Deák	1-10
„ Barcelona, Valencia *	Deák	10
„ Pernambuco, Bahia		
„ Rio de Janeiro, Santos *	Jókai	13
„ Liverpool	Aleppo (C. L.)	5-15
„ Hull Newcastle o/T.	Volturco	5-15
„ Hamburg	Byzanz	5-15
„ Gibraltar, Tanger, London	Kálmán király	10-20
„ Liverpool	Fabian	15-25
„ Hamburg	Lusitania	15-25
„ Bordeaux *	Petőfi	15-25
„ London	Genoa	21-31
„ Algier, Glasgow *	Nagy Lajos	21-31
„ Liverpool	Tyria (C. L.)	21-31
„ Hull, Newcastle o/T.	Finland	21-31
„ Bordeaux, Rotterdam	Arad 25/XII-5/I. 1902.	
„ Rouen	Stefánia 25/XII-5/I. 1902.	
„ Hamburg *	Róma 25/XII-5/I. 1902.	

Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány be nem jelentetett, az igazgatóság fentartja magának a jogot, e kikötőt nem érinteni. A *gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triesztet is érinti.

Kitűnő sertés-hizlalószer.

Porkin, 1/2 kgr. csomag 30 sertésnek 10 napig a takarmányba keverve, nagy eredményt mutat fel; oly sertésnek, mely nem eszik jól; a hizási idő alatt adandó; a szervezetre nagyon előnyös; pestis,

orhánáz és székrekedés ellen; izgatja a nyakmirigyeket, ezáltal nagyobb nyálkaképződést keletkezik s a jó emésztést elősegíti; nemesíti és puhítja a húst és az emésztés javítása által elősegíti nagy mérvben a husnak ízletességét; elhárítja a tápanyagok elvesztését; gyors hatása által szélszorosan kifejtődik, finom hizlalás, állandó egészség elnyerése által. 4 próbacsomag bérmentve 4 korona. Porkin-Raktár: Kerpel Vilmos gyógyszerész a „Fehér Sashoz”, Budapest, V., Lipót-körút 28. szám.

GŐZEKÉK,
utcai lokomotivok

gőzeséplőgépek hajtására

a főhercegi vasművekből.

A készülékek megvizsgálásáról gazdasági szakszerű tanács adatik.

Szíves megkeresések

Erzherzogliche Cameral-Direction

Teschera (Schlesien)

kéretnek.

4879

A szabadalmazott m. kir. Osztály-sorsjáték főáradója.

Teleki Zsigmond Pécssett

Főáradámát Osztály-sorsjegyek vételére melegen ajánlom.

császári és királyi udvari szállító, szőlőbirtokos és vesszőiskola tulajdonosnál kapható:

Fajok	Gyökerez vessző		Sima vessző		Fajok	Gyökerez vessző		Sima vessző	
	I. oszt.	II. oszt.	I. oszt.	II. oszt.		I. oszt.	II. oszt.	I. oszt.	II. oszt.
Riparia Portalis (Glais de Montpieller)	36	20	16	8	Fásajtványok	200-300	—	—	—
Solonis	36	20	14	7	Zöldajtványok	—	—	100-150	—
Rupestris Montikola	32	20	16	8	Zöldajtványok Berlandieri alanyon	—	—	200	—
Rupestris Metallika	36	20	16	8	Európai vesszők	20-30	—	10-20	—
Colombeau×Rupestris (Gamay Coudere)	32	20	14	7	Berlandieri Hydridek	—	—	50	25
Aramon×Rupestris Ganzin 1. sz.	50	30	25	12	Válogatott Berlandieri	—	—	100	—
Solonis×Rupestris	50	30	25	12	Legujabb hybridek meszes talajnak	—	—	50-100	—

Csekélyebb mennyiség van készleten: Mourvedre×Rup., 1202, Rip.×Rup. 101, 3306, 3309, Solonis×Rip. 1615, 1616, Cabernet×Rupestris 33^A, Pinot×Rupestris 1305, Nagy-Colman×Rup 160^A, Chasselas rose×Rupestris 4401, Rupestris×Hybrid Azemar 215, Rupestris Aestivalis de Grasset×Riparia 227, Berlandieris×Resseguier, Riparia×Berlandieris, Berlandieris×Riparia, Rupestris×Berlandieris, Bouriscou×Rupestris 601, 603, Chasselas×Rupestris 901, Aramon×Riparia 143, York×Syrah 1101, Rupestris×Cinerea 224.

Földieper legszebb változványokban ezrenként 10 koronáért kapható.

Erős növéssü akáczcsemeték 10 koronáért és Gleditschia 15 koronáért ezrenként, valamint kétéves diófák darabja 50 fillérért.

Yorkshirei angol telivér malacok kg.-ként 1.40 koronáért életsúlyt számítva. — Legfinomabb faju Spárgagyökér egy-évesek százanként 3 koronáért. — Villányi, Nagyharsányi és Pécsi saját termésű borokból nagy készlet. Idei termés 700 hktl. eladó. — Raktári hordóból 30-tól 80 hektoliternyi nagyságban egyenkint is. 2000 hekt.; pálinkahordók, kbl. 400 hek fenyő- és tölgyfából, továbbá 5 és 6 hektoliteres transporthordó eladó. — Kiváratra szívesen szolgálok felvilágosítással.

Actiengesellschaft

Stahlwerke

Weissenfels

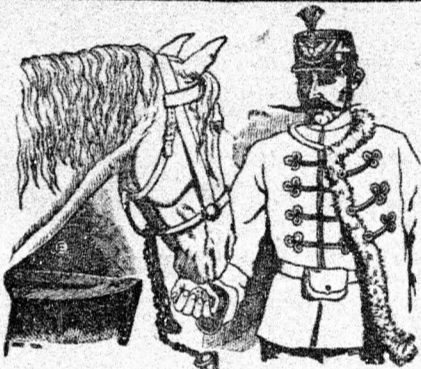
ezelőtt **Goeppinger & Co.**

Weissenfels, Oberkrain.

Szab. aczelláncok.

A hordóban levő folyadék nem veszít súlyából kiszívágás, felszivódás és apadék által. Nincs tűzveszély.

Petroleum, benzín, festékárak, spiritusz, olajok, alkáliák stb. részere.

Kapható minden vaskereskedésben.

A szab. aczellánc, acs. és kir. hadseregénél és a m. kir. honvédségénél, mint nyakláncs van elfogadva.

Amerikai szabadalmazott aczelláncok

forrasztás nélkül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„UJDONSÁG” Elektromos uton forrasztott láncok mezőgazdák és iparosok részére.

Államilag törzskönyvezett gulyaeladás.

Országosan törzskönyvezett anyagulya 51 drb tehén gulyabeli növendék és pedig

6 darab 3 éves üsző

21 „ 2 „ „

15 „ 1 „ „

15 „ választott „

12 „ 2 éves bika

13 „ 1 „ „

30 „ választott bika eladó.

A bikák a m. kir. földművelésügyi miniszteriummal kötött szerződés alapján 2-3 éves korban a kerületi állattenyésztési felügyelőség által szerződés értelmében átvételnek, mely szerződés a gulya vételével együtt átadatik.

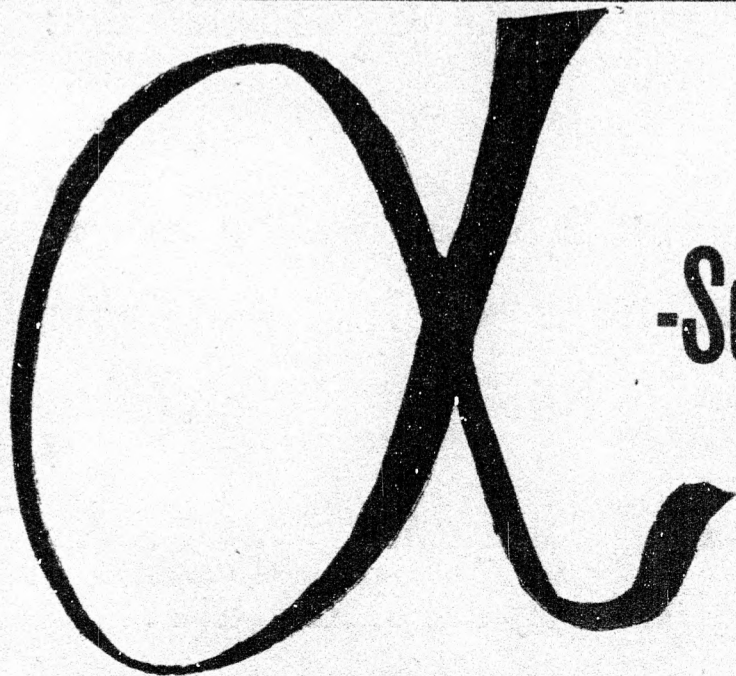
5082

Urbán Péter törökbecsei uradalom.

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Mindennemű tejjgazdasági eszközt és gépet szállít, tejjgazdasági telepeket és tejszövetkezeteket rendez be az

-Separator Részvény-Társaság

ezelőtt **Pfanhauser A.**

Budapest, V., Báthory-utca 4. szám.

A filloxera, a peronospora, az oidium és sok más szőlőbetegséggel

való küzdelem tudományyá tette a szőlőművelést.

Aki nem tanul, az nem ért hozzá, aki nem ért hozzá, az nem szüretel.

Tanulni csak olvasással lehet.

Az amerikai szőlők, a szénkénegezett és a homoki szőlők műveléséhez nem ért a régi szőlőműves, de megtanítja reá a

„BORÁSZATI LAPOK”

mely már 33 éve jelen meg minden vasárnap.

Az ország első szaktekintélyei, a legelőkelőbb szőlőtermelők és borászok írják meg benne, mit hogyan kell tenni, hogy jövedelmező legyen ezentul is a szőlőművelés.

SZERKESZTI és KIADJA:

Baross Károly.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. Drucker Jenő.

Tartalma gazdag, kiállítása fényes, előfizetési ára mégis olcsó!

Ha csak egy kézfogást tanul belőle a legkisebb szőlőtermelő, vagy egy kérdésre kap választ benne, busásan van fedezve az előfizetési ára.

Azért olvassa, pártolja, terjessze, ajánlja, szeresse minden szőlőtermelő a

„BORÁSZATI LAPOK”-at.

A minden vasárnap megjelenő, gazdag tartalmu és dusan illusztrált lap előfizetési ára:
Egész évre 10 korona.

Félévre 5 korona.

Negyedévre 2 korona 50 fillér.

Előfizetési pénzek postautalványon a

„Borászati Lapok” kiadóhivatalába,

Budapest, Üllői-út 25. szám küldendők.

Tessék mutatványszámot kérni, ingyen küldjük!

103320 sz. II/1.

Hirdetmény.

Egyéves méncsikók vásárlása.

Felhívom mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában legalább is 4 jó származású, erős csontú, szabályos testalkatú, saját nevelésű

egyéves méncsikó

van s azokat az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat, a helynek és utolsó postájának, ahol a csikók állanak, valamint a csikók származásának, magasságának, színének és árának pontos megjelölésével a m. kir. földmívelésügyi ministeriumhoz benyújtandó s 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban legkésőbb

1902. évi február hó 1-ig

bejelenteni sziveskedjenek, mivel az ezen határidőn túl érkező bejelentések figyelembe vétetni nem fognak.

Budapest, 1901. december hó 11-én.

Magy. kir. földmívelésügyi minister.

5210

Önálló gazdatiszti állást keres

február 1-től április 1-éig való belépéssel egy Magyar-Óvárott végzett, 16 évi gyakorlattal bíró — melyből 15 évet egy dunántúli grófi uradalomban töltött — 40 éves önálló gazdatiszt 2400 holdas gazdaságban. Kis családdal, kauczióképes, jó bizonyítványokkal, melyek a kiadóhivatalban megtekinthetők, hová szives megkeresések kéretnek.

5208

Özvegy **Báró Rajacsich Dánielné** tulajdonát képező Temesmegye, **Fólya község** határában fekvő

800 kat. holdnyi

nemesi birtok

1902. évtől kezdve bérbeadó.

A föld minősége I. rendű, teljesen felszerelve és a belterjes gazdasághoz szükségelt kitérő karban levő épületekkel. Vasúti állomás **Vejtek**.

Bővebb felvilágosítással szolgál és a bérbeadásra felhatalmazott

báró Rajacsich György,
Fólya, Temesmegye.

5134

Ürmény

állami mén után származó tenyészigazolványos, 8 éves 170 czm. magas szép pejmen 600 koronáért eladó

Dérczy Péternél Kondoroson,

hol az ivadékai is megtekinthetők.

5169

Posta, vasút, táviró helyben.

Just E. A. és Társa
BÉCS, XII/2.,
ajánlja

Természetes nyers vaseliné-jét, feketítve

mint legjobb pata- és bőrkenőcsöt, mert egyszerre puhít és feketít.

Árak franco csomagolással a magyar korona minden posta állomására:

1 bádog doboz a netto 4 kilo	5.80 korona.
1 " " " " " " " " " " " "	2.20 " "
4 " " " " " " " " " " " "	6.80 " "

Vasúti szállítás fatartályokban franco csomagolással ab Bécs vasúti állomás:

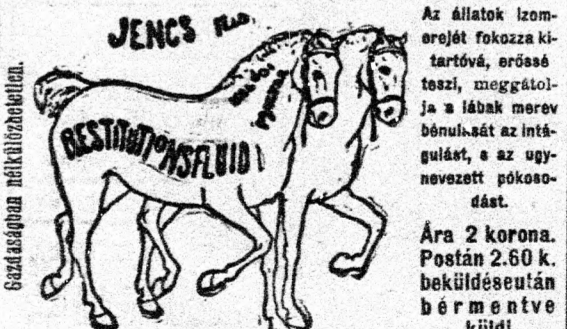
a 50 kiló korona	—,90 kilogrammonként netto
a 25 " " " "	1.—

Természetes nyers vaseline kaucuk tartalommal a legjobb vízmentes bőrkenőcs ugyanazon áron. 4892

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről

1884. évi XII. törvények, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarzatokkal ellátva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

JENCS-féle Magyar Restitutios Fluid

Jencs Vilmos gyógyszerháza
Budapest, II. Széna-tér 2. sz.
Főraktár: Dr. EGGER „Nádor” gyógyszerházában
Budapest, VI. Váci-körút 17. sz.

Vadászsapka
lodonnaszéből, fül- és leereszt-hető, igen praktikus és nélkülözhetetlen vadászoknak stb. stb. barna, mohazöld, szürke vagy sötétkék színben 3 frt 50 kr., barnaszürke 3 frt. Fejmarót, tessék centiméterben kifejezni.

Halina-csizma
egy darabban, erős nemez-talppal, csak a bőrlábbal fölül viselendő. Kitérő védelem hideg ellen. Ára: szürke 6 frt, barna 6 frt 50 kr. A bőrlábbal talphosznak megjelölése szolgál mértékül.

Josef Pichler & Söhne, Graz.
osasz. és kir. adv. kalapgyára.

Az **I H A R O S I** bérnökségnél Iharosban, u. p. Iharosberény vasutállomás Csurgó 16 darab 2 és 3 éves kifejlett tisztavérű

magyarfajú szilajbika

van eladó. 5209

Szőlőoltványok

szőlőoltványokban. A legkiválóbb és ber- és csomófajokban fajtájában, teljes jótállással.

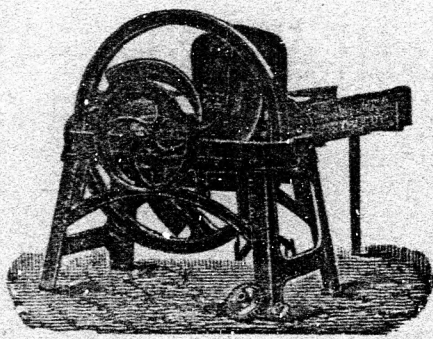
Élőkerítés.

Gőditéshez csomók és magvak. Uradalomoknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik. Országos és helyi versenyeken díjazott. Az az egyedül, melyből egy brókó kezű nevelésű pár év alatt, rendkívül sokat hozhat, melynek szapor, és szarmája ismét, még az apró nyulat is hajtogat. Minden rendelkezésre fogadják a kifizetés feltételét és készen állnak a megjelölésükre. Éves csomó 100 méterre. — Ára 4 frt.

Diócsemeték

Csokoládéval készített voltánál fogva, csak kiváló minőségű csokoládéban és vörös lóban készített díjazott. Széles körben ismert. Érdemes és bérmentes kivétel még egy olyan bizonyos lap az, ki az címére ingyen és bérmentesen küldi, melynek az a hír, vagy csokoládé, a hol annak tartalma hasonló az főttánc, vörös, ló, panna, vagy egyéb csokoládé egyaránt. Így még csak is két életrében is, kik rendelkezésükkel nem akarnak, mert benne számos új receptek és receptek, melyek mindenkinél nagy hasznát hozhat. Csak a fentebb írt címre küldésével. Hogy Kágya, u. p. Szentgyörgy.

Balesetek

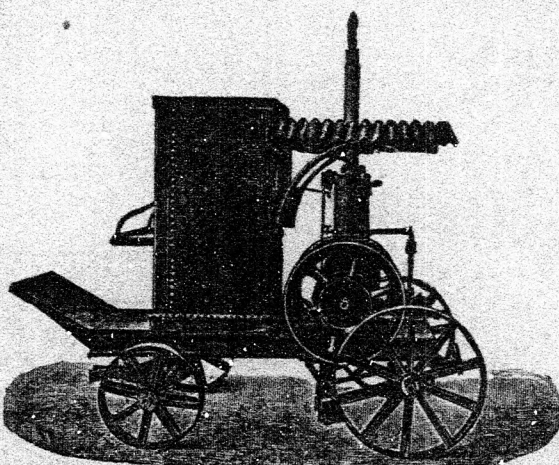
Kiszárvai

Szeckavágók szab. önmük. kiemelővel,
répavágók,
darálómalmok.

Gőzfűlesztő-készülékek!
legujabb, legkényelmesebb szerkezetben

UMRATH és TÁRSA
mezőgazdasági gépgyárosoknál
BUDAPEST,
V. ker., Váci-körút 60. szám.
Gőzeséplőkészletek 10 lóerőig.
Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

GANZ és TÁRSA vasöntőde és gépgyár r.-társ. **BUDAPESTEN.**

Részletes árjegyzékeinket kívánatra megküldjük.

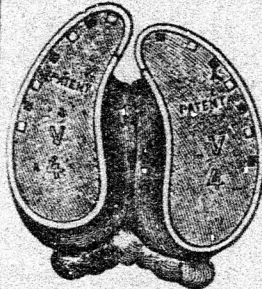
Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság céljaira
(BANKI szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengerszékek, kőjratok és teljes malom-berendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések. Moz. 216.

UJ! Ökör-körömpatkó

UJ!

Zehetbauer szabadalma.
Nélkülözhetetlen gazdák, birtokosok, sörfőzők és szeszfőzők stb. részére. 4529/a
Vezér elárúsító:
Echinger és Fernau
WIEN,
XV., Neubaugürtel 7. és 9.
Prospektusok kívánatra küldetnek.
Mezőgazd. kiállítás Bied-ben 1901. legmagasabb kitüntetés arany érem.

Legjobb cukor-répamagvak
a párisi világkiállítás aranyéremmel kitüntetve.
Wohanka és Társa
Budapest, V., Váci-körút 74.
Saját tenyésztésű különlegesen jó
Wohanka-terpenyős-cukorár
A legnagyobb terményeredmény magas cukortartalommal.

Jóval a napi áron felől vásárolok
lóhere- és luczerna-magot,

mely úgy a szem nagyságára, mint színre és tisztaságra nézve

elsőrendűnek mondható.

HALDEK

magnagykereskedő,
József tőberezeg
6 es. és kir. Fensége udv. szállítója

Budapest,
Károly-körút 9. sz.

Megvétele
kerestetik több ezer különböző éves aközösömlete. Cím a kiadóhivatalban. 5097

Valódi Hanna

vetőárpat,
legjobb minőségben, sok kiállításban, a párisi világkiállításban is díjazva, ajánl 4950

Oekonomie des Fr. Kubicek
Ezlicheowitz, Hanna Máhren.

Tő-gazdaságaimból
ajánlok gyorsnövésű egy és két éves tenyészpontyot és süllőikrát. Czim: 5005
CORCHUS BÉLA
Budapest,
IV., Molnár-u. 17.

YESZEK
bármily mennyiségű
borsöprüt.

Lóvy Gyula
Budapest - Kőbánya, Füzér-u. 31. 5205
600-800 q.
elsőrendű retti széna van preselt állapotban jutányos áron eladó **Apez-Szántói** állomáson vaggouba rakva. Bővebb értesítést és árajánlással bármely állomásra szívesen szolgál **Jungrreis Samu** bérű, **Apez** Heves-megyé. 5202

Mindennemű új
ZSÁK
csomagoló vászon, nyers és vízhatatlan
ponyva
a legolcsóbb gyári áron kapható a
FISCHER-féle
zsák- és ponyvagyárban
Budapest, Nagyköröna-u. 18.
Minták kívánatra ingyen, bérmentve küldetnek.

25 év óta ajánlom és küldöm szét többszörösen kitüntetett (Páris 1900. Grand Prix.)
ered. Hanna
vetőárpat
VODIČKA, földbirtokos,
Smržitz Hanna (Morvaország)
Minta ingyen bérmentve. 5079

Szegszárdi aszu,
kitűnő minőségű, kapható litörje egy kosonáért termelőjénél **Garay Antal**nál. Tolna. Minta egy koronáért küldetik. Ugyanígy egy telver versenyparipa 600 koronáért eladó. 5111

Darálómalom
Clayton & Shuttleworth-féle 24" köre jutányos áron eladja az Uradalmi Intézettség, Felbár (Csalóköz). 5148

„MOEBIUS“-féle
automobilolaj.
Elismert legjobb olaj automobil stb. részére szabadalmazotti bádógűvegben, 1 kgr. 3 korona.
Ezen űvegek N. b. sz. 457776. sz., különösen alkalmasak a motorokosok nehezen hozzáférhető részei olajozására, könnyen kezelhetők és celszerű a magával való vitel.
Kérjük ezei jeggyel, mely minden jobb automobil üzletben kapható. 4887
Egyedüli gyárosok:
H. Moebius & Fils
esontolaj-gyár
BASEL, Schweiz.
Megjelent!
Ára: 2 korona.

Góbéságok
kacagató székely históriák és elbeszélések.
Írta:
PÉTERFY TAMÁS.
A pénz előleges beküldésére portómentesen küldi szét:
Péterfy Tamás,
Budapest, IX., Köztelek.
Az első
gömörmegeyi sajtgyár
Gortva-Kisfalud, u. p. Várgede, ajánlja saját gyártmányát.

Schwarczenbergi sajt
kilója 65 krajczár.
Havasi sajt,
darabja 12 kr. és 24 krajczár bérmentes szállítással.

Gazdák
a gazdálkodók figyelmébe.
Számos uradalomba már bevezetett
pyroleum
50%-al olcsóbb mint bérmentes más világító anyag.
Próbaküldemények 2 korona utóvét mellett. Kívánatra prospektus ingyen és bérmentve.

Degen Jakob
BUDAPEST, IX., Közraktár-út 28.
(az Elevátorral szemben.)
Számos elismert levél nálam betekinthető. Több ezer gazdaságban már bevezetve. 44

Gazdáknak fontos!
Hreblay Emil
állattenyésztési m. k. felügyelő
Budapest, VII., Csömöri-út 15., II. 8.
Munkái:
Baromfi hizlalás 1 kor. 50 fillér.
Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók 1 kor.
Tyuktenyésztés 2 korona.
Lúd- és kacsatenyésztés 2 korona.
Fulykatenyésztés 2 kor.
Baromfi és tojás értékesítő szövetkezetekről 1 korona 60 fillér.
Megrendelhető a szerzőnél, leggyorsabban a pénz előleges beküldése mellett.

Intézeteknek,
katonaságnak, kórházaknak, népkönyvtáraknak, esztergonyi kútnak kútnak jóságú II. osztályu magyar rizset ajánl métermérszákint zsákosul vasútra szállítva 24 koronáért **Nagymélt. gróf Karátsanyi Jenő** ar rizstelep intézettségbe
Temes-Topolya u. p. Denta. 5217

Az Iharosi
Tőgazdaság Iharos u. p. Iharosberény, ajánl tavak benépesítésére gyorsnövésű 1 és 2 éves tenyészpontyot, 1, 2 és 3 éves süllőt és czipóivadékokat. 5215

Társ
keres, az üzlet kibővítése végett, egy már 6 év óta fennálló felvidéki sajtgyárhoz 2000-3000 korona készpénzzel. Ajánlatok „Társ” jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Tenyészhal eladás.
Szépen fejlődött egygyaras gyorsnövő eszhponty tavaszi szállításra nagyobb mennyiségben kapható. **Nagymélt. gróf Karátsanyi Jenő** ar rizstelep intézettségénél **Temes-Topolya, u. p. Denta. 5216**

Malomeladás,
malomvétel,
malombérlet,
gépek vétele
és eladása.
legcélszerűbben eszközölhető a
MOLNÁROK LAPJA
révén.
Bpest, VII., Kerepesi-út 50

de és gépgyár p.-társ. DAPESTEN.

és adómentes ben- notorok gazdaság aljaira (b. rendszere).

éle gőzekék és umekék.

atok és teljes malom- dezések.

os világítási és erő- endezések.

czkor- pamagvak

és Társa

nyagobb ter- mény magas talommal.

Intézeteknek,

Az Iharosi

Társ

Tenyészhal eladás.

Állást keresők.

Földmivésiskolát

Erélyes

Földmivésiskolát

Földmivésiskolát

Földmivésiskolát

Földmivésiskolát

Földmivésiskolát

Földmivésiskolát

Földmivésiskolát

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak megvásárolják és a munkirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vételnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a hirdető címének kitételével közölünk. KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Kertész keresetük január 1-sejőre, ki a konyhakertészetben járása, és maga végzi kertbeni teendőit. Ajánlatokat „Székely” címen továbbítani a kiadóhivatalba. 5188

Pályázat.

Méltóságos gróf Zichy János úr lángi uradalmaiban követhető állások betöltendők. 1. Egy központi szegéd-tisztviselői állás; megkivántatik pályázók által gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres elvégzése, a magyar nyelven kívül a német nyelven szóban és írásban való létkelés bírása és a könyvvezetésben való jártasság. Évi fizetés 480 kor. és teljes ellátás. Amennyiben illető szorgalma és szakértelem által megelégedésre működik, fizetése megalapozásba helyezett. 2. Egy gazdasági segéd-tisztviselői állás; megkivántatik gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Irnok keresetük némi gazdasági gyakorlatlaltal január 15-éi belépésre. Gazdasági iskolát végzett s önyben részesül. Fizetés évi 480 korona, ételmezés, lakás, fűtés és világítás. Ajánlatok Klesz Endre intézőhöz Nagyszénás, Kúldendők. 5189

Egy 10 holdas szőlőbirtok és egy 100 Dávidson kaptáros méheszék-kerék ötlettel kezelő keresetük március 1-je-re, ki a belső gazdaságban már felelősé is, alkalmazhatók évi 480 korona fizetés és teljes ellátással (mosást kivéve). Elhelyezési és gyakorlatlaltal képtettségéről szóló bizonyítványok másolatlaltal január 15-ig benyújtandók Bogatty József föld-birtokoshoz, posta Nagylángra (Fehérnyégy). 5188

Kisebb birtokba gazdatiszt keresetük, s ki a teigazdasághoz is ért. Igények költségmentesen megírandók Teike Victor Dolyán, u. p. Lőcse címre. Ökmanók másolatlaltal, - vissza nem adatnak. 5195

Ispán egy kb. 6 egész 700 holdnyi birtok önálló kezelésére, mely Pestvárosban fekszik, keresetük azonnali felvételre. Ajánlatok „K. P.” jel alatt Sikray hirdetési irodájába, Váci-körút 23. kéretnék. 5207

Állást keresők. Gépész-kovács, ki ily minőségben nagyobb uradalomban már működött, s jó bizonyítványokkal rendelkezik, állást keres. Címre: Polancz Péter Budapest, VIII., Ór-utca 6.

Földmivésiskolát jelenen végzett 19 éves keresztény erélyes fiatalember, bármely gazdaságban állást keres, állást bármikor elfogalhatja. Címre a kiadóhivatalba „J. 3194.” jelleg alatt. 5194

Erélyes gazdatiszt, 20 éves, nős, gyermektelen, ki évek során 40 nagy uradalomban rendelkezéssel volt s a gazdaság összes ágában járása, mellesb belépésre szerény feltételek mellett állást keres. Címre a kiadóhivatalban. 5197

Földmivésiskolát végzett 33 éves nős egyén, némi gyakorlatlaltal, beszélni magyarul, tótul, gazdaságban állást keres újévre, vagy későbbre. Címre a kiadóhivatalban. 5199

Földmivésiskolát végzett 25 éves keresztény nőlen ember, 4 évi gyakorlatlaltal, a magyar nyelven kívül a németet is szóban és írásban, a szeptemberig szabvány birja, azonnali belépésre állást keres. Címre a kiadóhivatalba. 5188

Egy nőlen 12 éves 20 éves 10 évi gyakorlatlaltal, jó bizonyítványokkal és referenciákkal bíró gazdatiszt január 15-ére, esetleg azonnali belépésre állást keres szerény igényekkel. Állást november 1-én a birtok rögönti átadása folyóhivataltal hagyta el. Címre a kiadóhivatalban. 5181

Kezelőtisztviselői állást keres a gazdaság minden ágában járása 15 évi gyakorlatlaltal, földmivés és teigazdasági szakiskola feleltetéstőlantalan folyamán végzett 37 éves, nős, gyermektelen gazdatiszt. Címre a kiadóhivatalban. 5182

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Gazdasági iskolát végzett 25 éves keresztény nőlen ember, 4 évi gyakorlatlaltal, a magyar nyelven kívül a németet is szóban és írásban, a szeptemberig szabvány birja, azonnali belépésre állást keres. Címre a kiadóhivatalba. 5188

Egy nőlen 12 éves 20 éves 10 évi gyakorlatlaltal, jó bizonyítványokkal és referenciákkal bíró gazdatiszt január 15-ére, esetleg azonnali belépésre állást keres szerény igényekkel. Állást november 1-én a birtok rögönti átadása folyóhivataltal hagyta el. Címre a kiadóhivatalban. 5181

Kezelőtisztviselői állást keres a gazdaság minden ágában járása 15 évi gyakorlatlaltal, földmivés és teigazdasági szakiskola feleltetéstőlantalan folyamán végzett 37 éves, nős, gyermektelen gazdatiszt. Címre a kiadóhivatalban. 5182

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Okleveles gépész és kovács újévi belépésre állást keres, ki több évig volt már uradalomban s jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címre: Pláner István gépész Seregélyes Fejérmegye. 5148

Gazdatisztviselői állást keres, március 1-én kezdődő 20 évi gyakorlatlaltal bírók gazdasági akadémia, vagy felsőbb gazdasági tanintézet sikeres végzése. Nemi gyakorlatlaltal bírók előnyben részesülnek. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Mindkét állás 1902. január 1-én betöltendő. Pályamondványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Méltóságos gróf Zichy János úrnak írásban az uradalmi központi foglalkozási hivatal címére Nagylángra (Fehérnyégy) küldendők. Truka József urad. felelősé. 5170

Eladók vagy hasonló fajttal elcsereleik egy igen erős csontu, szépen fejlett, garantizált tenyész-képes, két éves és tizenegy hónapos bábolai származásu szimmentháll bikát, melynek sikerült ivadékai megtekintethetők. Bővebb felvilágosítást ad Bathó József ispán Toponár, Somogy. 5156

Egy hátsó 16, 165 cm. magas, heréti, peji, fogatban is jól jár, 450 koronáért eladó. Felső-Kőrösköny (Nyitra városától 10 percre) Mérey-gazdaszat. 5092

Hizlalásra való és mindenféle fajta jármos ökröket valamint szép 1-3 éves vöröstarka növendék ökröket bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak

Récsey és Deutsch szarvasmarha-kereskedők Zala - Szt. - Balázs. Nagy-Kanizsa mellett.

Ügető félvérmen 165 centi magas, sötét peji, 10 éves kintű átöröklött képességgel, bírtalan (35. csoportozott), tenyészésre engedélyezve, láti és kocsi-állás is alkalmazható. Továbbá nagy darab 5 éves kanczakacskó és két 4 éves horéti, mind peji erélyi ménesből származó kanczakacskó és fent nevezett ménből eladó Gróf Telki János úrnak Koltó, u. p. Szaklósfalva. 5174

Tavaszi vetésre ajánlunk 100 kilogrammonként zsák nélkül, a holdogasszonyi vasutálló-máshoz szállítva. Ilmitzi gazdaságunkban termelt eredeti Hanna-Pedigree-árpát K. 18. Arankamentes, kintű minőségű Vörös herét 140 K-ért Boldogasszonyi főbirtóság, Boldogasszony, Moson-megye. 5124

Tavaszi vetésre ajánlunk 100 kilogrammonként zsák nélkül, a holdogasszonyi vasutálló-máshoz szállítva. Ilmitzi gazdaságunkban termelt eredeti Hanna-Pedigree-árpát K. 18. Arankamentes, kintű minőségű Vörös herét 140 K-ért Boldogasszonyi főbirtóság, Boldogasszony, Moson-megye. 5124

Tavaszi vetésre ajánlunk 100 kilogrammonként zsák nélkül, a holdogasszonyi vasutálló-máshoz szállítva. Ilmitzi gazdaságunkban termelt eredeti Hanna-Pedigree-árpát K. 18. Arankamentes, kintű minőségű Vörös herét 140 K-ért Boldogasszonyi főbirtóság, Boldogasszony, Moson-megye. 5124

Tavaszi vetésre ajánlunk 100 kilogrammonként zsák nélkül, a holdogasszonyi vasutálló-máshoz szállítva. Ilmitzi gazdaságunkban termelt eredeti Hanna-Pedigree-árpát K. 18. Arankamentes, kintű minőségű Vörös herét 140 K-ért Boldogasszonyi főbirtóság, Boldogasszony, Moson-megye. 5124

Tavaszi vetésre ajánlunk 100 kilogrammonként zsák nélkül, a holdogasszonyi vasutálló-máshoz szállítva. Ilmitzi gazdaságunkban termelt eredeti Hanna-Pedigree-árpát K. 18. Arankamentes, kintű minőségű Vörös herét 140 K-ért Boldogasszonyi főbirtóság, Boldogasszony, Moson-megye. 5124

Tavaszi vetésre ajánlunk 100 kilogrammonként zsák nélkül, a holdogasszonyi vasutálló-máshoz szállítva. Ilmitzi gazdaságunkban termelt eredeti Hanna-Pedigree-árpát K. 18. Arankamentes, kintű minőségű Vörös herét 140 K-ért Boldogasszonyi főbirtóság, Boldogasszony, Moson-megye. 5124

Tavaszi vetésre ajánlunk 100 kilogrammonként zsák nélkül, a holdogasszonyi vasutálló-máshoz szállítva. Ilmitzi gazdaságunkban termelt eredeti Hanna-Pedigree-árpát K. 18. Arankamentes, kintű minőségű Vörös herét 140 K-ért Boldogasszonyi főbirtóság, Boldogasszony, Moson-megye. 5124

Tavaszi vetésre ajánlunk 100 kilogrammonként zsák nélkül, a holdogasszonyi vasutálló-máshoz szállítva. Ilmitzi gazdaság

GÖZEKÉKET, GÖZ-UTIHENGEREKET

GÖZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD a vasúthomálok szomsz.

Irodá, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

„Az Időjárás“

egyedüli magyar nyelvű meteorológiai folyóirat, amely a magyar kir. országos meteorológiai intézet tisztviselőkarának közreműködésével s az intézet támogatásával jelenik meg s immár VI-ik évfolyamába lép.

„Az Időjárás“ mindenki által érthető, jó magyar nyelven tárgyalja a modern meteorológia összes ágait, így behatóan foglalkozik hazánk időjárási viszonyaival, foglalkozik a modern időjósással, agrármeteorológiai kérdésekkel, jelentékeny részt vesz a viharágyzás kérdésének tisztázásában, foglalkozik az elemi csapásokkal, földrengésekkel stb.

„Az Időjárás“ egy modern gazda asztaláról sem hiányozhat, mert hiszen az időjárási viszonyok beható ismerete egyik fő tényezője minden racionális gazdálkodásnak. 5191

„Az Időjárás“ havonta egyszer legalább két nyomtatott ivnyi terjedelemben, gyakran illusztrálva jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 8 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Fő-utca 6. sz.

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gözekeivel

hajlandó vagyok elváltalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti ezimemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó BUDAPEST-KELENFÖLD.

Az állattenyésztésnél és gazdaságban szükségelt gyógyszerút

és vegyszereket,

különösen: gentian és kálmosgyökérpor, karbolsav, kehepor, kénvirág, keserűsó, csodasó, marhapor, patakenőcs, rézgálicz, salicylsav, salicylsavas natron, fűdítőnedv, vasgálicz, salétromsav, kénsav, sósav, bórsav, csersav, borkősav, kén-aether, szalmiakszesz, kreolin, lysol, vaselin, kötszereket stb. jutányos árak és pontos kiszolgáltatás mellett ajánl:

Detsinyi Károly drogueria-kereskedése a „KIGYÓ“-hoz Budapest, Fürdő-u. 10.
Árjegyzékkel kívánatra szolgálók. — Pontos címezést kérek.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR r.t.

BUDAPEST, (Külső-váci-út) Csáklya-utca 23. sz.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

SPECIÁL-GÉPGYÁR

Szeszgyárak berendezésére.

Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. Átlakít meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK.

3453

TAKÁCS OSZKÁR gépgyára

BUDAPEST, Köztelek-utca 6. sz.
Üllői-ut melletti.

Ajánlja jól felszerelt műhelyét mindenem, különösen
gőzcséplőkészletek
javítására.

RAKTÁRON TART:

mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m.: vetőgépeket, restákat, ekéket, merzsolékat, szeeskavágókat 2241

Járgányos- és tisztító cséplőkészleteket.

Raktáron tart: kijavított gőzcséplőkészleteket, valamint az Első Magyar Gazd. gépgyárban készült új gőzcséplőgarnitúrákat. Csereüzletek költetnek. — Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körút 52. szám.

Előre becsátva, hogy Sack Rudolf világ-hírt gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:

ajánlom közkeletűségű egyetemes és többvasu ekéimen kívül sík és dombos talajra egyaránt kitűnően alkalmas sorba- és szórva vetőgépeimet

szeeskavágó-, répavágó gépeimet.

Kézi, járgány- és gőzhajtásra

járgányaimat a jelenkor legjobb szerkezettű

takarmánypároló

készülékemet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készleges felvilágosítások.

HREBLAY EMIL

LAKIK

BUDAPEST, VII. ker.,

állattenyésztési m. kir. felügyelő

Csömöri-rt 15., II. 8.

MUNKÁI.

1. A gazdasági baromfitenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók, ára 1 korona.
 2. Baromfihizlalás és értékesítése, ára 1 korona 50 fillér.
 3. Tyuktenyésztés, ára 2 kor.
 4. Pulykatenyésztés, ára 2 kor.
 5. Lud- és kacsa tenyésztés, ára 2 korona.
 6. A baromfitermékek konzerválása és értékesítése, ára 2 korona.
- E hat munka bolti ára 10 korona 50 fillér.
A szerzőnél egyszerre megrendelve csak 8 korona.
Csakis a pénz előre való beküldése mellett küldetik, utánvétellel nem. 5206

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Budapest, IX., Üllői-út 25. szám Köztelek.